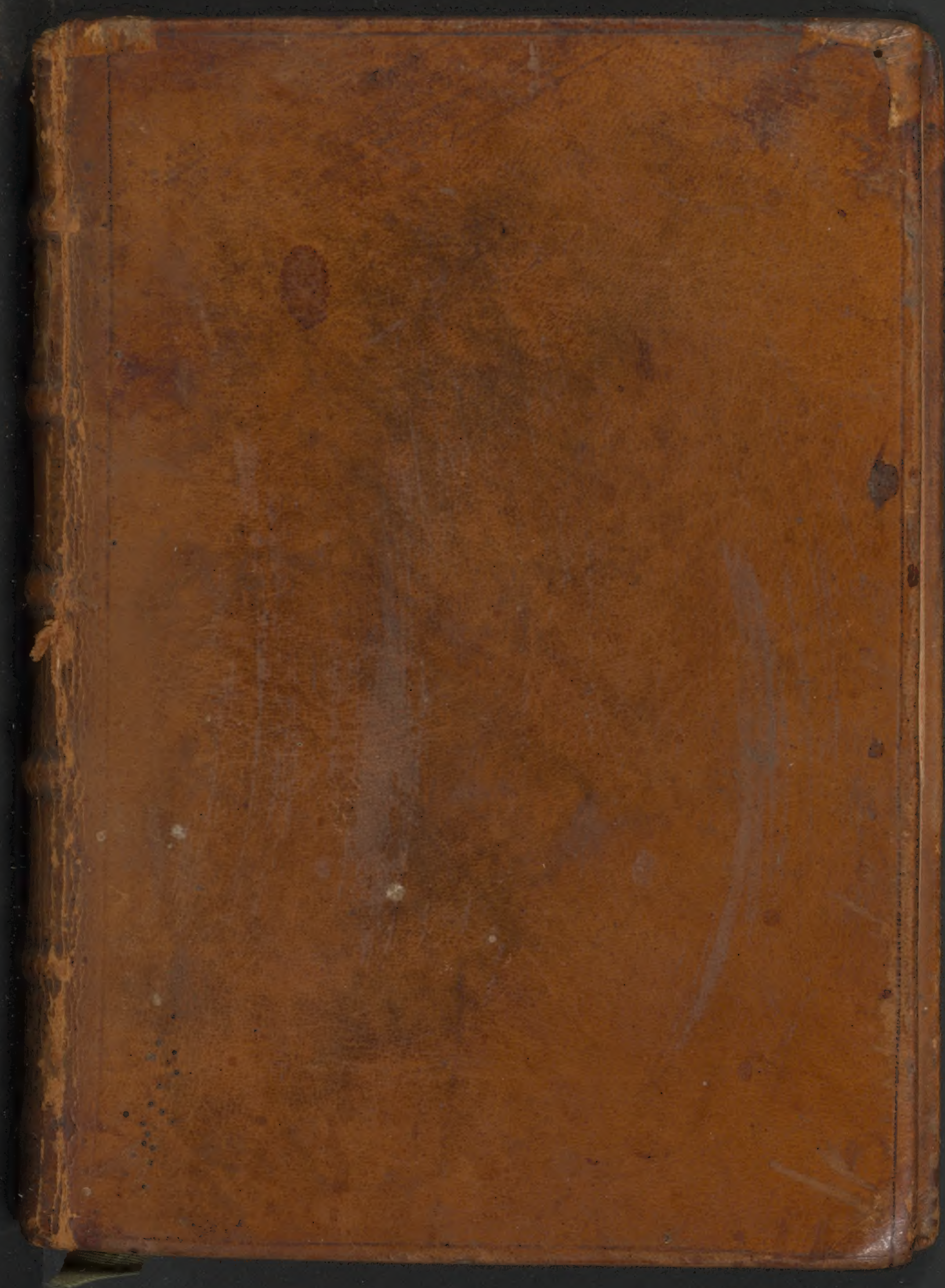
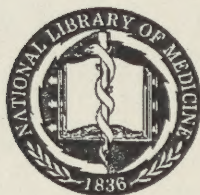
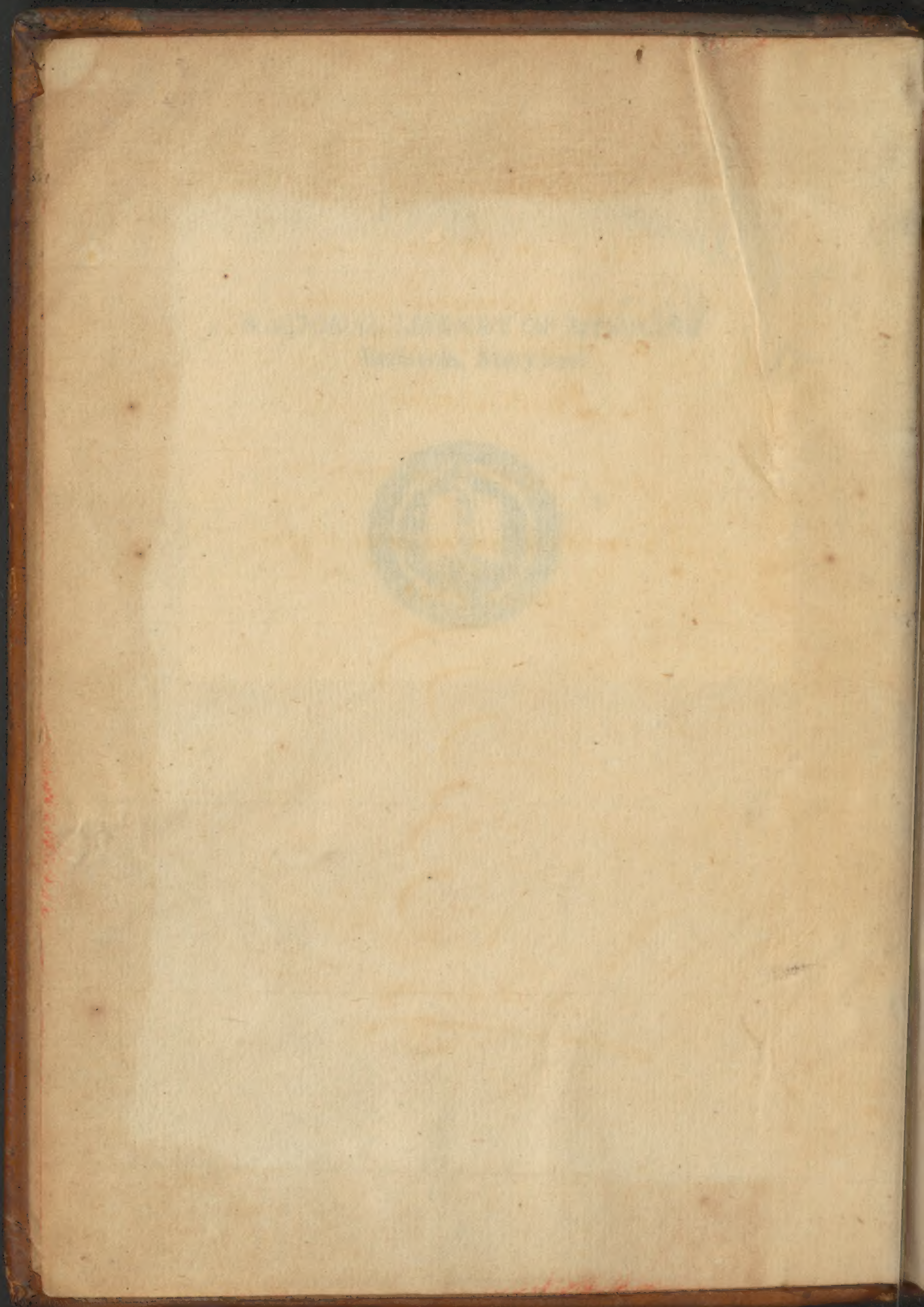

NATIONAL LIBRARY OF MEDICINE
Bethesda, Maryland

I Manuscrit 227 pp + 3 fnd

II Pos 40 pp

Tractatus

Morborum Infantium

Cum observaoibs practicis

et Curaoibs earumdem,

Quem Scripsi

Sub D. Lazerme in monspell.ᵘᵐ

Universitate antecessore Regio.

anno 1737

Dassieu

a

NLM

Index morbor.^o puelor.^o
ordine alphabetico.

N.^a numerus romanus, Curaoum, Latinus verò, historia morborum paginam designat.

Bol. Curaoo — mbor.^i historiae

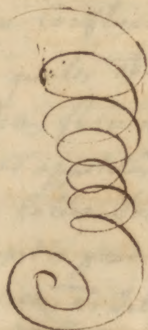
jndex mbor. puenor.

mbor. Curao | mbor. historia

Index mbor. pueror.

mbor. curae.		mbor. historia
cciii.	Vesicula gingivar.	pag. 117.
ccv.	Variolæ	124.
ccxxi.	Variolæ Lymphaticæ	144.
clxviii.	Ventris tormina	26
cxc.	Ventris inflatio	76.
clxv.	Vomitus	19.
clxxxi.	Umbilici procidentia	33.
cxcviii.	Vesicæ urinariæ Calculus	102.

Finis

Tractatus pathologicus De: morbis Infantium

Nullibi parcit mbi tyrannis et imperium: alibet cm ætas sexusq; oĩs communi involvits affectuum et morborum conditioe, iiq, recens natos pariter adoriunt. &c. —

Caput 1um
De incommodis graviditatis.

Conjugalis amoris, pœnas breves persolvunt, vixq, post legitimos amplexus, seminalis aureæ particulæ in inguinem confluxerunt, ut solemne, turba suboriuntr, quales st mutao coloris vividi faciei, in pallentem, fuscum, viridem, aliasq; nubeculas; prostrao appetitus, v ejusd, depravao; nausea, vomitus, colici dolores, tormina intestinor: mox succedunt capitis gravitas præcordiorum constrictio, ophtorrea, ai deliquia, dolores inguinum, tenam, inflammao mammarum,

torpor membrorum, impotentia ad motum hemorroides, suppressio, tandem omnia praedicta, ingravescunt ultimis gestationis temporibus symptomata, neque ulla sperandaque, nisi Excluso foetu: interdum 6.° 7.° mense sponte evanescunt accidentia.

Causae

Duplicem Itum Causam ad Enumerata graviditatis determinanda Simptomata, Comparata judicamus: impeditum nempe sanguinis menstrui effluxum, atque insolitam molem foetus, secundinarum, in partes admodum sensibiles vires exercitum, quorum agendi modum aperitis videbit simptomatum explicatio.

1.° Dictam menstruorum suppressionem, ad solemne quasi (Caeteris Consentientibus) graviditatis habet signum, ita Crescere Dr fluidorum massa, ut jam vasculis omnibus praeterimodum redundaverint, sitque habita tamen proportione ad maj. v min. in illa derivationem, ex viciniori Communicatione immediata, simpathiam et Consensum oriundam, insolito modo turgeant distendant, unde stagnatio, tardites Circulationis In vasis gastricis, mesentericis, et Contento proportione

appetitus

appetitus, nausea, vomitus, et tormina intestinor.
Cum ab eâdem causa impediatur solitus liquidorum
effluxus, secretio pituitæ gastricæ, intestinalis, quæ
juvant et perficiunt digestionem.

2.° major tunc futura est repletio uterinorum et
mammariorum vasculorum, et contra sensibilem
inflatio mammarum, vel gravius earum pondus, ob
innatum horumce organorum commercium, quo
reflectentes undæ versus utraq. littora uberius
et facilius diffunduntur.

3.° tandem ob molem et intumescentiam
attolli nequeunt sanguinis fluctus, quin augeat
cohesio moleculorum componentium, et major
opponatur resistentia systematis arteriosi quâ sanguis
difficilius exprimatur ex tractu arteriarum
in venas; sicq. cumulatur et congeritur in
auriculis et sinubus, unde lypothimia, vel
animi defectio, a frequenter in graviditate
declaratur.

4.° vel 2.º adeo insolita vasculorum turgescentia
atq. conjungi cum tenacitate liquidorum; quin
omnia organa magis vel minus ex præviâ ramor.
tenacitate, vel uberiori in eadem appulsu humoris

patiantur. hinc modò caput, interdùm pulmones gravantur et opprimuntur, atq; determinantur, v. Capitis gravitas, Cephalalgia, v. spiritus Contentio ortopnea &c. —

5.º hac data sede simpthomata hs suppressis Catameniis, et inundante cruore uterino — oriunda fore, suadere videntur hydraulica Legg. fluidorum cursus, et communis experientia quâ comprobatur brevi cessaturum malorum fontem, dùm crescit, elaboratur infans, insumenda humoris uterini redundantia comparabit. —

6.º alia vº supervenire solent, à potiùs excrescenti fœtûs, moli et compressioni aquarum tribuenda sunt, etenim in maj. extendi nequit — molem, quin vasa hæmorroidalia, immò et rami mezenterici inferiores comprimantur et angustentur, undè varices in vasculis ani, tenesmus, — aliaq; dictam suppressionem subsequentia. —

7.º angustatis et compressis ductibus hypogastricis hæmorroidalibus, mezentericis, augetur necessariò moles sanguinis intracta venoso è partibus inferioribus reductio, quâ retardatur ejusdem cursus per radices ad cavam tendentes, simulq; tota promittur —

Limphaticorum mole, cujus pressionis momentum sequitur torpor, gravitas crurum, pedum, eorumdemque intumescentia.

8.° Tormina ventris, anxietates, uterina tensio et similia incommoda in dies increscunt, ob ulteriorem fibris nerveis, vasculis sanguiferis et lymphaticis illatum distensionis turgescentiae et compressionis stimulum: hoc autem amemorato fonte repetenda fore simpthomata adeo verum est, ut nullis sedantibus et compescantibus remediis, saevitiemque et vires, quo magis partus urget tempestas, renovare solent.

Diagnosis

Incautis saepius imponit graviditas, ipsique frequenter adscribuntur mala a diversa et opposita agnoscunt causa, dum paritér alia increpamus a sit falius conceptionis fructus adeoque nequaquam praeceps inferendum est judicium in stabilienda graviditate, quippe unum vel alterum simpthoma non componere nequit, et omnia simul colligenda sunt, ut suppressio mensium tumor inflato mammar. nausea, vomitus

depravato appetitus diutius Continuata, et præsertim clausio orificii uteri, a Dubium re excludit; caeterum vero a incommodis graviditatis novum pondus adjicere, imo et prægnantibus quæstiones ex[illegible], reducenda sunt ad internas et externas, priores sæpius fortuitæ sunt, ut Lapsus ex alto, percussio valida uterinæ regionis, altior et insperata formido, vehementior ai excandescentiæ impetus, verbo infortunia a machinam commovere, et efficaciter invertere solent; interna vero pendent a vitio quodam residente in contextu uteri, a vamis diffundentibus, ut Laxitate, Solutione, Schirro &c. physiologi advertunt etiam in visceribus vicinis, ut intestinis, hepate, Liene, vesica, aliisq[illegible], oriunda ex emmenagogis fortioribus, et male applicatis, opiatis acrioribus, quodamve stimulo peculiari in interaneis latente. —

Prognosis

Varia instituenda sunt graviditatis præsagia, pro diversis circumstantiis, ut nativa uteri

conformatione, robore vasculor. uterinor. situ et mole infantis, v multiplicato numero: mulieris temperamento, diversariâ sanguinis, ac tranquillitate; hæreditariâ labe, mali impræcludio (?) abortis continuatis et inexcusabilis (?), citra ... nisi incerte et fortuito quam vaticinari potest medicus, sæpius enim in praxi accessit observantis pragnantes a toto gestationis tempore diversatæ fuerunt malis ... et insperatâ fœtus exclusione penitus fugantis, dum alia per illud bene se habentes tempus, ad ultimas deinde redacta fuerunt angustias: in genere tamen pronuntiari potest, eo periculosiorem fore eventum graviditatis, quo instant in principio, et continuantur in decursu graviora mala, ut vomitus continuus qui nullam sinit demoram, tussis importuna, tenesmus, pregnantium morbus periculosus est: sic etiam tormina intestinorum, aut fluxus disentericus, qui ex repetitâ actione musculor. epigastricor. et violento nisu diaphragmatis, uterum diutius molestant, hæmorragia uteri, avulsio placentæ quâ pleno rivo manat arteriosus cruor, et præsentem non solum abortus,

verum etiam et mortis periculum conjicit. Caetera vero minus reformidanda sunt, praesertim si 3.o et 4.o mense remittantur, ut saepe accidit. — Eius Curae, pag. 130 - 133

Caput 2um
De periculo partus.

Fractae graviditatis incommoda et variis partus eventibus, diversaq. subit discrimina mater in partu, ut impotentiam virium ad expellendum foetum praeservatum, viam inexplicabilem, defectum aquarum, tramitem laxantium, et praecipitem earundem exitum, siccitatem et angustationem, uteri vaginae callo, adnato, invicinia, et aliam pravam organorum conformationem, sicut et imbecillitatem necnon infantis, foras o sat validè impetentis, situm indebitum quo sufficienti etiam robore se expedire nequit, inversionem funiculi umbilicalis, accelleratam placentae avulsionem, calcitratum, intempestivum ad interiora serpentem et qb. saepe misera mater charae proli victima occumbit: hoc autem tractatum nullatenus —

resipiscentia Commemorare Longius foret, adeoq; duplici illum simpthomati qd partum naalem v Difficilem Comitat, insistere juvat, excreonis nempe! Lochior. et fetri Lactis: qd spectat ad 1um, vascula rupta sanguinem fundunt in utero Coacervatum; 1o purum et Copiosum, deinde' dilutum et sericiorem, tandem pallidum et paucum Lochiorum nomine, e variant, quoad Copiam Duraoem pro Diversa Constitutione puerpera, et Lactantis etenim excretio illa interdum ad 8. 10. 12 et 14. Dies Extenditur, modo' 3o v 6o remittitur, aut Supprimitur, pro Diversis Circumstantiis qdq; pleno alveo manat, interrupto effunditur: veruntamen maximi momenti habenda e memorata Excretio, ut salus et valetudo puerperae, affluxus ultimo, qtitate, Copia et intervallo Dependeant, totaq; adhaereat therapeia norma, servando Continuendo, v intendando Lochiorum affluxui, quem triplici potissimum noe, alio qtm par e modo processurum opinamur: 1o insolita Copia et qtitate, 2o tpore Effluxus diu Continuato, 3o tandem intempestiva Suppressione: —

Causa

Plurimus delatis jntensio, et Lochiorum evacuao, Dissolutione nimiâ totius massae sanguinis fervore et excandescentiâ, v retentis jn utero Extraneis: hac etenim a quâcunq, Câa procatarcticâ prodierit, perinde augebunt repletionem vasor. uterinorum, quae ipsa et maj; fluidi mole distenta, nequaqm Coarctari, atq; Constringi poterunt, ut fluxus minuatr, v momentum Cruoris ad vasa uterina appellentis adeo jntendent, ut eorundem retractioem vincant, sicq; persistet evacuao, rursus patet Câas dissolucis v rarefactiois reducendas fore ad excalefacientia jnterna v externa, sive per decursum graviditatis, sive partus Labore assumpta fuerint, ad affectus ai, sanguinem nimis Commoventes, ad varias species febrium, jnflammaões phlogoses, et similia, quae non solum maj. fluxum determinabunt, verum etiam ultra solitos terminos extendent. Demum suppimuntis Lochias iisdem ferè memoratis

Causis

Cais diversimode agentib. adhuc ut ex expositione aëri frigidiori, succos uterinos subito condensanti, redundantiæ pravor. humor. in 1.is viis, quos sanguis suppeditat. ita inspissant oa liquida, ut non solum in variis sanguiferis, verum etiam et in lymphaticis, proindeq. in secretoriis et excretoriis subsistunt, grumis sanguineis supersitib., et emissaria organi occludentib., compressionem adventitiam v artificiosam partium circumjacentium cruoris affluentis, affluxum cohibente. —

Quod attinet ad 2um certum e communiori experientia, duplici v triplici post partum die, puerperas ex improviso corripi horrore rigore, quib. succedunt calor, febricula, signaq. incipientis inflammaonis, a turba febris Lactea nominatis, et sollicitas tenuet, nisi evidens foret ipsius causa, etenim interdum optato passu procedere videtur, quoq. graviores etiam doloribus puerperii periculis solitiorum concitat turbas. Denique pacato sensibiliter ipsius tumultu, latenti struit insidias, stagnaoe coagulaoe humoris Lactei in mammis dolore inflammatorio, suppuratione, schirro, v inexperata methastasi, in edam peculiaria organa, aut sanguinis oceanum, e quo dein per varias partes diffunditur. — — —

12 Dum puer e naāli sede deturbatus fuit, et quadamtenus proprio nisu vasa constringentia sese restituunt, uterina vasa humores qui prius liberati ostiolo per eam uteri contextum ad nutritionem et incrementum fœtûs diffunderent, jam decrescente et imminutâ vasorum uterinorum diametro, in massam generalem et proportione datâ ex theoriâ, simpthomatis . . . et præsertim venus mammaria copiosius refluxerit et, quibus uberius sanguinis et succi lymphatici quantitate turgent et implentis, siq; majus columnis sanguineis et in subclavias vertebrales arterias impulsis; afferti resistea, unde dilatao maj. canaliculorum lacteorum deviatio succi lymphatici et permistio cum reliquis humoribus, fortior retractio solidorum in extraneum quasi fluidum, et contra horror, incalescentia, vag. prævia inspissatio sympthomata, magis aut minus durature pro quantitate, copiæ lactis permisti constitutioe lactentis, actione virium attenuantium, et apertura rimulorum e quibus humor effundi det ad nutritioem fœtus.

curao pag. 129.

Caput 3um
De iis quae supervenire solent infantibus immediate post exitum e sinu materno

Quemeram jam relinquimus ad amplectendum et fovendum natum; qui fletibus et continuo planctu misericordiam movet, et auxilium clamat, simul ac jum caput extulit: etenim insueto lumine, illapsu fluidi aeris per nares, tracheam actionem musculorum qui plane conquieverant, impressionibus et injuriis externis, diversa circulatione, et potissimum meconii, vel papaveraculi stimulo perculsus et incitatus pluribus ex dato ad humanam vitam aditu et primo obviis malis, ut nausea, vomitui, convulsionibus, singultui, sternutationi, pervigilio, febri, et aliis teneram machinam eius oppugnantibus: hoc enim, nisi adfuerit peculiare quodpiam in corpore vitium, deducenda sunt ex meconio latitante in ventriculo et intestinis, seu ex materia tenaciori quadantenus flavescente, vel magis adhuc nigricante, quae parietibus intestinorum impacta stimula per gravitatis decursum servat, atque, ubi in primis insita e infanti, dum aeris appulsu miscetur alterantis elementa, et molecula mucosa, putredo, ne et graviora mala, et pestem ipsam in recens nati

ingeneret.

Hisce brevi succedit nervor. affectuum illas ab ipsâ nutritione oriunda: sicut enim ex debilitate ventriculi, atonia fibrar. et deteriori naâ indole Lactis, alimentum illud difficilius et indebito modo consequatur, - perindè Comingitur in massam gravem, seriorem aut varios grumos parietib. ventriculi, fistulae Intestinalis pertinacius adhaerescentes, a brevi efforata vomitus continuos acidum oledolentes, et putredinem quandam spirantes, tormina, flatus, Dolores, Disenteriam, dejectiões virides, nigricantes, sub specie Diarrhea Determinant, a saepius Consequenti insultus epileptici, Convulsiões, et motus Convulsivi, uno verbo - totius machinae turbâ, quam diutius infans tolerare nequit. hinc fit ut ois adhibendus labor et cura ad tuendam nati valetudinem, in expellendis sequmentis, glutinosis, caseosis, qui oesophagum, stomachum, et - intestina replent, sicut et eligendis nutrici, ac - exacte Convenientib., a sequentib. expendemus - articulis.

1° Diversa est pro Diversâ regione natos recenter exclusos tractandi methodus, etenim galli, hispani et itali funiculo umbilicali prius filo ligato, et prope umbilicum resecto, sicut et sordibus - in utero contractis, ablutis, teneram prolem -

accipiunt linteis calidis et fovent, ut eum ab aëris ambientis frigore tueare possint, deinde eodem quodam tempore quo vomitu solet rejicere materiam illam viscidam meconium dictam, exhibetur infanti pauxillum mellis narbonensis, interdum cochlear vini; quibus peractis mammæ infanti offeruntur, at vero germani, batavi, angli, aliique septentrionalium regionum incolæ, alio modo se gerunt: quippe statim ab exclusione profunde immergunt infantem in aquam frigidam, ad roborandam ut ajunt machinam, eosque perferendis laboribus, et injuriis externis aptiores efficiendos, ita ut si vividius in aquis agitent, robustiores, et altioris animi fore ominentur; si contra inertes jaceant, neque motus edant sensibiles, ignavos et imbelles pronunciant. deinde e facto periculo, liquoris cujuspiam spirituosi cochleare unum exhibent, quo refocillatis viribus incunabulis, sine fasciarum apparatu, qua cautela vulgo nec gibbosi, vari, vel aliis vitiis conformationis deturpati observantur, ut in meridionalibus terris contingit.

2° posito quod infans meconium nequaquam rejecerit, sive ex labe in utero contracta, seu viribus extinctis fuerint in exclusione vel transitu. cum illud valet graviora mala jam recensita producere, — industria omnis navanda est opera ad illud expellendum,

Sequens igit. paralit. pro.

℞. flor. persicor. ℈ ii. Coq. in aq. font. ℥ ii.
dissolv. mann. ℥ ß. Colet. exprim. divid.
in 2. Dos. Cujus 1a statim exhibeat. infanti.

Si prior vomitum aut fecessum (?) moveat —
elapso quodam tpore, altera sumenda ē, jmo
et dat. â maj. tenacitate mae in ventriculo et
Intestinis impacta, et gravioribs declaratis —
symptomatibs, ut Continuo clamore, Convulsionib.
ū motibs Convulsivis, extremorum refrigeratione,
faciei pallore, aliisq., similibs, prescribi pot vini
emetici ℨi. Cum Cochlear. infus. senn. ē Syr.
globert. gutt. vi. Cum Illo Confect. de hyacinth.
repetendo adhuc leviorem qtitatem Lactis ad
diluendam maam ē remediis videtr obsistere.

..... Dum meconium rejectum fuit ū p—
inferiora amandatum, Lac tutius exhiberi pt,
infanti, circa' qd plurima st annotanda; 1o
Circa' nutr. itionem; 2o Circa' naam et indolem
illius humoris.

Quod spectat ad 1um. seligenda ē mulier,
ē nec pinguioris; nec extenuati temperamenti
sit priores etenim ē sufficientem fundunt
Lactis Copiam, posteriores vo' exonerant humorem
ū nimis calidum ū acriorem, tenellae proli

vorsus inimicam, mamma insuper nutricis, — ampliores, neq. depressæ nimis facile, et — pinguedine turgeant, papillæ rotundæ et Coloris rosacei seligantur, nisi nutrix rubrigina fuerit, in quo iam areola et papilla, sed ad fuscum Colorem accedunt, independenter etiam a continuatâ diutius Lactaõe: Comprobatis tm vulgari sapientiâ puerperas et nutrices memorati temperamenti, et Conformaõis Luteæ mammarum, nutriendæ et multiplicandæ proli esse aptiores; deinde ad ca scrupulosius attendendo, ꝟ minimus etenim error plura movet et excitat in Lactaõe ꝑ totum vitæ decursum duraturâ, hinc proles — variis Contaminatur affectibus, ut lue venereâ, scrofulosâ, scabie, Cancris, schirris, obstructioibus &c. — inquinata mater infanti victimæ, simul — cum nutritione subministrat. imo tu — juxta vulgatam opinionem Lactis cum Constitutione futurâ infantis affinitas, atq; Consensus, ut illud tqm iam malorum Labem opinetur vulgus, — qd licet ex toto verum ꝟ proficiatur, in vera — sentimus diversa nutritionis vitia, ut procliv itatem ad iracundiam, potentiores et irritos ad venerem stimulos, ebrietatem altius imprimunt, Cardii imaginem, magnas mutaões et alterations

lacti allaturas. qui varii pnt imaginari affectus: examinentr itaq. parentes nutricis, et an maniâ, nephritide, Delirio melancholico, v quadam hæreditariâ Labe tentati fuerint, et si in ipsis defuerint, et aliunde nutrix junior bonis moribus imbuta, menstruum fluxum n patiens, et alia id genus superius allata et memorata habeat, Concedenda e recens nato.

Si tum spectemus o min. attentione naturam et indoles lactis: siquidem o, pauciores deprehendes nutrices, quas forma venustas, viridis faciei Color et pectus succis plenum; ad perfectam Lactationem naturaliter Constituunt, et tamen interim neq. enim obviis Communiter malis, lacq. pessimo indoli fundunt: illud autem bonum judicabit medicus, si albicans, Dulce, et medie sit Consistentiæ, ita ut nec Crassius, nec tenuius sit; insuper ad feliciorem electionem, lac injiciendum in oculum, qd si jucundius adnatam titillet membranam, erit bonum, sin contra acriùs ab eo vellicetur, malum. v guttulam affundendam supra unguem; si motionis dilabatur, tenuius et aquosum nimis, Crassius vero si nimis adhæreat. & ex simplici inspectione et mulctione Lactis in manu, sunt ex examine nutricis, Lactis naturam, et feliciter determinari, voce etenim auxilio Caliditas, acrimonia, et

pejor

pejor consistat, & velandatt apprime dignosci
[illegible] tandem ac quidam [illegible] efficit in electione
optimi Lactis, consulendum novitati, aut vetust
ati Lactis, si 1° titulo peccaverit cum nimis aqueum
et fluidum sit, infantem nutrire nequit, saepiusq,
diarrheam movet, si vo crassius extiterit, vero
acuerit, cruorem inspissat, vasculaq, obstruit. —

Caput 4um.
De vomitu et singultu

Solemnior et frequentior e in pueris qm in adultis
uterq, affectus; sive em prae voracitate maj. qm
pare Lactis copiam sugant, seu illud variis modis
in debiliori ventriculo alterati et corrumpati, alim
entum rejiceve, v singultu corripi solent. is acm mbus
si nulla functionum laesioe stipatus accesserit, nequaqm
habendus deterior, cum sola aetate et robore stomachi
dissutiatis, versus nempe 8um v decimum mensem,
sed hic agitur de vomitu aut singultu infantem
molestantibs, et a causa peculiari dependentibs,
definitur qo pictorinaali et violenta ciborum e in
ventriculo continentis p superiora rejectio, cum
variis adjunctis simpthomatibs —

Differentia

Petendast mbi Discrimina, e tpore periodico, nimi rejectionis, Colore et varietate excretorum, sunt et vitio fugaci ventriculi, vel causâ in ipso residente

Causæ

Causam proximam vomitûs et singultûs refundendam esse censemus, in subitaneam ventriculi distensionem, violentamque orificii præsertim superioris irritationem, a copiâ nimiâ lactis vel stimulo oriundam, quibus omnium fibræ gastricæ, ad inconsuetum motum incitantur, et etiam vasa phrenica, diaphragma et musculi abdominales in consensum trahuntur, ea quippe data ex anatome inter memoratas partes simpathia, ut una gravius affici nequeat, quin et altera molestetur, ~~quippe~~ sique lactentes majorem alimoniæ quantitatem, quam ut a sthomacho ferri possit assumpserint, vel ingestum lac nonnâ quantitate peccaverit, ut tenuitate, acrimoniâ, aliisque, proinde distentis, summa et violentior ventriculi in contenta actio suborientur, et contenta per superiora rejicienda sunt, si irritus evaserit vomendi conatus, et aliunde magis laboraverint

vasa phrenica per gastrica, singultus declarabit.
Causae sunt Communiores quae vomitum aut singultum in infantibus producentes, verum et alia accedunt quae officinam illam invertere solent, quasq; ad internas et externas reducimus.—

Causa externa desumenda est, ex ictu, Concussione Capitis, agitatione insolita Cunabulorum attentiori et defixo obtutu, versus ignem aut solem, stimulo externo, ut acuculis involutis circa lintea, et tenellae ubi dextris; hae etenim impressiones liquidum nerveum commovendo, et violentius fibras nerveas succutiendo, motus reflexus in ventriculum determinant, quibus accelerata circulatione, erigentis et tendentis fibras nerveas ventriculi, et ad expressionem Contentorum adigentis.

Interna vero nominanda est, quae in Contextu fibrarum ventriculi delitescere possunt; ut schirrus, callus, obstructio pilori, aliaq; descensui lactis versus intestinalem fistulam obsistentia, atq; varius in pueris observantur, — vel quae e sanguinis laesi succedunt et defluunt in illud viscus, et frequentiora sunt, ut prava indoles succi gastrici, tenacitas nimia vel acrimonia hujusce humoris, quae propria vi sufficienter ad rejectionem ventriculum oppugnare valent, vel ingestum lac alterando, corrumpendo, memoratum effectum potentius adhuc determinant. —

Simpthomata.

1.° violenta fieri nequit Corporis Concussio, et intendi musculor. sive eorum actio, quin accelerets liquidor. Circuitus, eaq.; vasa tum sanguifera tum limphatica, Impensius turgeant, et distendant: unde Calor et rubor qui in vomitu solent declarari, quippe in pueris stipanti sputo sanguineo, v. hemorragia narium, cum leviori de causa tenella, in o celli machina vascula, dilacerent et rumpant.

2.° Diutius perseverare nequit praeternaturalis illa exerceo, quin hac Continuata Concussione atq.; distendio Spirituosarum Liquoris partium, desiciant et Consumant vires, unde fatigatio, imbecillitas, imo et animi deliquium, quae urgent in vomitu continuato puero.

3.° Indies Contabescit infans, et macie Consumit, ob impeditam reparationem humorum, quorum magna pars per superiora effunditur, altera vero indebito Concocta modo, Chimi impeditur ventriculus enim irritatus, aut Lac ingestum ferre nequit, v. male praeparatum ad fistulam intestinalem detrudit.

4.° Data maj. actione diaphragmatis, et musculor. abdominalium, magis premuntur et urgentur viscera, abdominalia praesertim Intestina pendula, et in Cavo abdominis fluitantia; quae maj. vires exercere

dat in molem oppositam, & parte annulorum, qui se vincant, brevi producunt varia genera herniarum, frequentius in recens natis contingentium, ob laxitatem partium solidarum. —

4º tandem iis adjunguntur anxietates continuae, — vigiliae atque febriles motus, haud dubie deducenda a stimulo acriori, et continuata irritatione quibus fibrae nerveae violentius quatiuntur, et liquida ea in celeriorem motum concitantur. —

Diagnosis.

Satis innotescit nobis, quam nullas suppeditant ferant signa diagnostica, a quibus dependent aut foventur causae, difficilius eruuntur. interea statuendum est ingenere communiorem vomitus originem esse referendam ut jam dictum, ad nimiam lactis — copiam, vel ejusdem depravationem, siquidem alia variis occurrunt in praxi medica casu adeoque statim — examinanda natura lactis quod in sano surgit, et reddenda rejectio, si tum nulla qualitate peccaverit, nulloque contaminato vitio excernatur, sola atonia ventriculi vel nimia ingesti quantitas indicantur, dum vero coagulatum lac, cum mucis flavis aut viridescentibus eliminatur, deteriorem humoris indolem, et pravos succos in

ventriculo congestos suspicatur medicus.

Prognosis.

Pro diversis circumstantiis aut symptomatibus variat in pueris vomitus periculum: si etenim raro contigerit, nullamque aut sensibilem saltem functionum laesionem adjunctam habeat, levior judicandus est; secus vero dum saepius recurrit, vigiliae et motus febriles instant, major comitatur: porro nullius quasi momenti habendus est ille vomitus in quo lac sine alteratione rejicit, neque violentis infantem tentat convulsionibus, dum summam pro salute inentit formidinem, rejectio alimenti coagulati in grumos, vel mixti cum majori faetentibus biliosis acidumque corruptum spirantibus, majus denunciat periculum, si nigricantia eliminentur. Demum variandus est eventus pro duratione et constitutione infantis, qui etenim ultra quintum vel decimum mensem extenditur, simulque cum debiliori puerili aetate conjungitur, sinistra fert ominatio.

Curatio pag. 163

Caput 3um
De torminib. ventris
seu
Colico Dolore

Non minus frequenter patitr fistula intestinalis ac ventriculus, saepiusq. Lactantes et pueri Colico Dolore tentantur intestinali, qui graviur etiam movet atq. accendit: siquidem ex abdominali tumore, flatib. et ventrem trumpent ib. et distensione nimiâ villor. mezenterior. instat Dolor acerbior, qui ejulatus et Lacrimas ciet, et Infantes ad eas redigit angustias, ut motib. insolitis agitati mammas aversenti, pabul umq. recusant. Dolor ille citius aut tardius recurrit, o olus evarit, modo conjungitr cum alio fluxu, et excreone mucarum Liquidar. et foetentium, quoq. alvus clauditr, et nutus et crepitus ventris edunt, sine ullo sensus Levaminei. mbus ille Definiendus ē, tristis et molesta ad sensao, a tensione nimiâ intestinali, et villor. contextum efformaum oriundâ.

Differentiae.

Plures sibi vindicat Differentias Colicus Dolor intestinor. desumendas a naâ, Causâ, Sede, Doloris ipsius intensione, gradu simplicatum, sicut

et stimulo latente in recessibus intestinorum. Si jam spectamus, Colica dividetur in humoralem et flatulentam, ia debetur humoribus acrioribus et efferatis, sive è lacte vel liquidis ad intestina confluentibus processerit, dum 2a species tribuenda est flatibus copiosius lubricati, vel nimium rarefactis: si 2um alia esse fit fixa vel vaga, periodica vel accidentalis, altera levis aut gravior, tenuiora aut crassa intestina afficiens, denique idiopathicam, sympathicam, mobilem aut constantem statuimus, prout primario aut 2ario patiuntur intestina, et a stimulo pertinacius adhaerescente, vel rapidius praeterfluente procedere fit. –

Causa

Evidentius probatur in quacumque doloris specie, quae afficit systema nervosum, et mutationem quandam funiculis nervosis necessario illatam iri: adeoque causam proximam doloris colici refundimus in violentam distentionem intestini, et quorumdam vasorum illud corripientium, a licet è multiplici fonte proditura sit, in tria reduci fit ad mala et flatus contenta in intestinis, et ad constrictionem nimiam fistulae.

Mala autem praeternaturalem illum creant, vasculorum intestinalium statum, si ita augeatur moles et acrimonia, ut per fistulam aegrius provoluta moventur, et congerantur in flexuris, ambiant et distendant nimis.

nimi, parietes, & per Dexenum potentiis irritent, et vellicent fibras nerveas, sicq; utroq. modo ad nimiam tensionem & Dolorem determinat exquanto intestina: hinc exuperans Lactis ingesti Copia, grava per eius unconvenio, & Coagulatio ratteri; per infantib, crassio res vo et copiosiores cibi, per juven fouctu porroi et immatur, intempestiva alimentor. assumptio, frequentiora iruant mbi Cunabula per qtum iis oib, ingesta nequaqm, sufficienter tum inventriculo et intestinis, praeparari et elaborari queant, proindeq; augeati mole contentor. & Volumn; naa mutets, & Diametrum et Capacitatem fistulae superando, vascula componentia ulterius premit violenter Distrahit, et ad tensionem quâ uberior e et fortior liquidi nervei fluxus et refluxus, promoveti, incitat.

, Non Dispari prorsus modo memoratam Liben recensunt flatus, in fistulâ Coarctati, & nimium Expansi, praecluso omni exitus aditu, moleculae aëreae, rarefactionis & intensionis elhateris tumultu lragit atae, fortius in parietes impingunt, dilatant ultra modum, breviq, totum distensionis momentum tolerant, vascula nervea, & Labores et statum fibris lexati rapidius Communicant: haec enim flatuum Congestio debetis rarescentiae maerum Confluentium ad intestina, nunc succi gastrici et biliosi humoris facile excandescent ium, alimentis viscidis et crassioribus, Lacti putrescenti lint et obstaculis solitum mucae descensum inhibentis, -

ē in fistulâ intestini diutius quæ par a Cavitate egrediunti, vasa (?), et fibrarum tensionem intendit.

Deniq; Capacitas intestinor. minuit, et Contr. Constrictio fistulæ determinari et immediate v mediate cum Contingat, si adsit peculiaris stimulus agens in eadem stamina nervea, ut vermes, lævior in quâdam intestini spatii spissioris et acrioris materie Cumulus, v ad pluribus extraneum ipsus, ut aspicula, et similia:

2um vo Declarabitis, ex affectâ vividiis ingenere nervosâ sistasi, disposâ phlogosâ renum, vesicæ, præsentiâ Calculi, in ulteriori Cavitate Derivaõe urinoris insolitâ, ob ani prœcidentiam, ipsius adstrictioem, cui ansam præbent acida et frigidiora, ejulatus diutiis Continuati, descensus epiplöonis intestini, ad inguina scrotum, v intempestiva applicaõ aromaticorum calidorum sup. regionem umbilicalem, ad fugandam verminum proiem, ut vulgo ferunt muliercula, ō ad eum finem variis oleis, bituminib., umbilicum inungunt. —

Simpthomata

1° villi nervei intestinales pungi et Diversimode irritari nequeunt, quin varius exurgat Dolor, morditensivus, gravativus, intensum Continuus aut intermittens, cujus gradus et perennitas stu respondeount tensioni vasculor. præsentia stimuli, v flatuum raresentum dilataõni.

2° inhibito Descensu macrum v præclusi flatibus

crupturis aditu, extrorsum urgeri dnt membranae &c,
et musculi abdominales, unde tumor et ventris —
elevatio, magis aut minus renitens pro caa distendente.

3.° Intestinaliter distendo nequeunt vascula,
mesenterica et sanguifera, nervea lymphatica, quia
solito eadem praepedita suorsum cursus, proindeq;
portio eadem derivetur ad gastricos emulgentes ramos —
hepaticos, hinc nausea, vomitus, urinae suppressio, v
hypocundrii dextri dolor, qui saepius jn colica declarant.

4.° villi nervei assiduo fatigati stimulo, a tono discinda
dnt, et minuitur actio solidor. jn liquida jam torpentia,
et ulterius cumulata, qbs magis ac magis impeditis sanguinis
affluxus, breviq; instat debilitas, pulsus, pallor faciei, —
sudor. &c.

5.° si intestina validius agere possent jn contenta nitentia,
expellere v materiam congestam v flatus coacervatos; quo
uticis momento, portio pravorum humorum in inferiora
detruderetur, v strepitus et flatones divagabuntur. —

6.° tandem continuatis aliquandiu torminibus, dirus —
commoveretur totum puerorum corpus, atq. anxietates, vigilias,
ejulatus declarant, et saepius superveniunt idem, convulsiones,
aut convulsivos motus, febrem acutam, v affectus -
soporosos determinant, ob insolitam liquidi nervei, et
sanguinis agitationem, copiosius et jnordinato motu ad caput
aliaqua viscera ruentes.

Diagnosis

Cojicum dolorem in ~~[illegible]~~ lactentib ni; Conspiciuntur expiscari dicet, valida namque commoda, hinc et illuc jactavis continuo plorantur, et mammar. aversio: pueri vero paulo ætate provectiores, malum regioni abdominali sat evidentius designant: ... vero eruunt ex progressis et comitantib, ut jam fuerit exsertum ... superiora aut inferiora sive corruptum, vel fluxus alvi crocos viridis, cum torminib conjungat, manet quasi indubitatum Colicæ humoralis indicium: Dum vero dolor interdum remittit, interdum exacerbat, sensibilior adest ventris intumescentia, et ructus, Borborigmi, persentiunt signa cruditatis et flatuum Evidentior, et tandem tormina in lactantib, communius a lacte vel humorib acriorib, in pueris vero a malis visceris aut vermib communius prodeunt. —

Prognosis

Colica ab humorib acriorib et lacte putrescente ortum ducens, intensior est ea quam producit vel materiarum viscidarum congestio, vel flatuum residentia priorem febris, phlogosis intestinorum ... comitantur, et si perduraverit malum convulsio epilepsia, cum virium prostratione ... ducasant; in posteriori aut, neq. tam continuus, nec adeo vehementior urget dolor, et promptius resolvitur.

periculosa indicati a vermib. pendet, ejusq. ja vehement. ora tormina, dysenteriam, febrem lentam, sequatur. Demum solum doloris periculum, pro dejectionib., si fœtentes virides, aut nigricantes fuerint, pessimi sunt ominis et ulteriorem humorum putrefactionem comminantur, secus vo. quum flava, nullum fœtidum spirantes odorem, excernuntur.

pag. 8

Caput 6um
De Difficili Dentitione

Plures quos in Doussie persequemur morbos, amica fortuna maternis sinu valetudine, v. lactis thesauro effugere sunt infantes, de oib. manet dentitionis incommodum, neq. unqum natura obliviscitur instrumenta pronius necessaria ad acquisitionem proli: licet autem opus meditetur et moliatur, tn. ppter accidentia et simpthomata varia adjuncta, prodit nobis titulo morbi gravioris, ß dentitio simplex, ß difficilis: etenim dum aculeatis ossib. pungunt et perforant gingivas, acutus dolor, vigiliæ, inflammatione gingivarum, alvi fluxus, convulsiones aut motus convulsivi, solent excitari, & pueros brevi e medio tollunt:

— Latent ipsi in alveolis, et gingivis teguntur infantum dentes, dum in lucem eduntur, gingivæ ... plures cum dentibus eminentib. in auras prodiere, sic refert Bdalvinus rousseus de puellam

cum duobus incisoriis vidisse, sic ludov. magn. seu XIV. galliæ regem, duobus dentibus instructum lucem vidisse, et multa sic alia. vara in illa tempia: produnt — illum circa 6um 7um, & 8um mensem dentes, et — quidem 1o incisorii quos aliquo temporis intervallo sequunt. canini dicti, tandem molares, ne subitanea gingivarum clusa et multiplicato morsu, acerbius patiatur et fatigetur infans. interea magnum initio inquietivis — inducunt pruritum, intendito postea Dolor, urget oris calor, copiosius emittitur saliva, alvi profluvium — excitatur, instant vigiliæ, sæpiusque, convulsiones aut motus convulsivi excitantes.

Differentia

Varii statuerunt difficilis dentitionis gradus, — ratione nimirum, et qualitate dentium erumpentium, et vehementia symptomatum, dum durius erumpere nitentes dentes, et firmiorem gingivæ texturam obtinent, datur gravior dentitio, cujus ex contrario remittitur violentia; si pariter continuo plorent, et inquieti sint infantes mammas aversento, aliisque, jactanto memoratis eventibus, auctior evadit morbus, qui si ea defecerint: tandem assignatur alterum dentitionis genus circa 6um aut 7um annum, cum longe dentes lactei dicti decidunt, aliique, duriores firmioresque, succedunt, & cum jam præcesserit gingivarum apertio, et pateat eis domicilium, id sine dolore contingit,

atq; peragitur.

Causa

Causam proximam a difficili dentitione productum simpthomatum, repetimus e stimulo applicato fibris nerveis gingivarum, eas praeter modum pungente et distrahente, cujus ratione sequentia subori tenentur, 1º jmminuere [illegible] status fibrar. et vasculor. gingivas componentium, quin status ille communicetur j° fibris cerebri, atq; immediate dolorem ipsum molestiam quam vividius aut levius afficiente pro liquidi nervei momento, tensione fibrar. et cruenta earumdem sucussione, juxta statutum ad cum corpore commercium, unde acutior vel remissior dolor, qui vel maj. vel min. fletuum rivulos, continuos vel intermissos planctus cieb.

2º positis semel vehementiori fluidi nervei refluxu, et intensiori fibrar. quassatione residenti in corpore, tumultuantes spiritus, qui inordinato motu huc et illuc copias mittunt, unde perpetua fibrarum representatio et vigilias, vel fortior quorundam artuum motus qui convulsiva aut motus convulsivos determinat, prout inequali rivulo, vel constanti fluxu derivantur.

3º solvitur modo alvus, interdum adstringitur, et maj. vel min. nervorum nervorum nobilis, sicut et congestione pravorum succorum, dum enim calor intensior urget, vascula omnia fricantur, neq; adest

materiae Cumulus, supprimitur alvina excretio, sin vero si fluida Copiosius ad intestina deriventur, et materiae rarefiant et exsudantur, varium adest profluvium pro gradu quantitatis, Consistentiae, et Corruptionis materiae; reliqua symptomata quae succedere sunt, ut febris, prostratio appetitus, inflammatio oris et gingivarum ex eadem theoria facile deducuntur.

Diagnosis

Independenter a loquela et sermonis infantum auxilio judicari potest Dentitio, ut si urgeat solitum eruptionis tempus, vel digitis saepius fricantur gingivae, si insuper papillam fortius nutricis attingendo arripiat, aut ipsamet gingiva albicet, tandem et agmen symptomatum quae nullam externam aut internam causam indicant.

Prognosis

Parentes de Chara prole, nisi facta eruptione dentium tranquillitati et gaudio indulgent: nihilominus plures ab ea extinguuntur; eo tamen gravius periculum statuendum est, quo difficilius et longiori tempore erumpunt, vel graviora instant symptomata, ut febris, Convulsiones, deliria, inflammatio vel pertinax Diarrhoea; temperamentum insuper infantum, varia nutricis Constitutio et Lactis Conditio, sicut et diversa tempestas, dentitionis eventum maturare solent

quippe

quippe hyeme quam aestate frequentius verum pariter et promptius atque facilius promoveant ... quippe ... constitutioni ... curao pag. 171

Caput 7um

De alvi profluvio

... malum infantium est alvi profluvium, ... potissimum ... incommodi, molestum ea videtur, ... vascula fistulosa intestinalis ... emungit, ut debilitas summa, virium prostratio, pallor, macies aliaque hinc pendentia supervenient symptomata, illud autem definiendum est ... alvi fluxus in quo materia liquidiores et coloris albi sine torminibus ...

Differentia

Numerosa sunt in infantibus alvi profluvii discrimina: ea potissimum desumenda sunt ex materia ... et effectu: 1º ratione materiae ... plures admittunt alvi fluxus species, dati enim stercorosus, argilosus, serosus, flavus, viridis, biliosus, subrubrus, chilosus, ... materiarum ... ratione patent.

2º ratione effectus; alius dicitur criticus, qui puerum a pluribus impendentibus malis liberat, ut in affectu soporoso difficili dentitione &c. alter vero symptomaticus, qui cum febre putrida, variolis,

aliisq, horumce ad actuum speciales, cum intensiori gradu symptomatum jungit. Tandem reliquae alvi profluvii fluxus spec., ut recentis, inveterati, simplicis & compositi, facili marte detegunt. —

Causa

Cum in oi alvi profluvii spec. a. in intestinis continent, q ea citatius moveri debeant, atq ex illis p solitam viam frequentius cedant, Caam immediatam mbi deffundimus in adauctum atq praecipitem fistulae intestinalis motum quo maa contenta tortuosos ejusdem flexus facilius superare poss., celeriusq, ad anum perducat; si v.o hujusce facilioris descensus Caam ulterius prosequat, duplici distinguendam hic modo pronuntiabimus.

1.o vexatis fibrar. intestinalium et simul dilutio vis mat. q. in ductu intestinali nullo interposito obice, solo pondere et fluiditatis motu, p anfractus intestinor. volvunt, ut in diarrhea chilosa, stercorosa, serosa, potissimum videtur.

2.o posteriori stimulo et maj. jactatione in fistulam agentib., quorum ratione frequentius et vividius Caretant fibrae, contentasq, maas eadem apertioe versus anum exprimunt: hoc aem jam assignatum vitium a multiplici fonte rursus derivemus Q, prim. nempe a seroso latice fibras intestinales

redundantes si etenim nutrix e aliis infantem
debilem constitutionem obtinuerit, vel aliunde alimentis
aquosis, viscidisq. vescatur, lac ejusdem naturæ fundet,
quo tantum abest ut vegetiora fiant per reparationem
ventriculus et intestina, ut ingesta debite concoqui
possint, quin potius efficacius labefactentur colluvie
serosa redundante, qua tota fluidorum moles nimis
diluitur, vel humorum excernendorum cola relaxantur,
indeq; magis ac magis debilitatur tota imbellis
machinula: posterius communiorem vero deducens
originem a nimia quantitate, vel prava constitutione
lactis, in quantum si acrius calidiusq. extiterit, ita
potentius fibras intestinales irritat, ut exinde fortius
et frequentius contrahantur, qua fortiori contractione
citius expellunt sua contenta, quod etiam est
intelligendum de quantitate lactis, præsertim si infans
solidiores cibos simul ingerat, tunc enim male
præparata et subacta in stomacho alimenta ad
fistulam intestinalem crassiora perveniunt, dein
in pravos succos mutanda, quibus ita irritantibus fibras
intestinales, ut citatior debeat supervenire excretio,
et pro diversa moleculavum constituentium dispositione
exurgere varia profluviorum discrimina. [illegible]
eundem etiam effectum præstare possunt vigiliæ, difficilis
dentitio, variiq; aculei, cum per consensum nervorum

Labes ad fibras fistulæ intestinalis facilius densavit, adeoq. fortius irritent atq. commutiant, ut sequatur Celerior Expulsio materium contentar. in intestinis. –

Simpthomata

In ventris profluvio frequentius adest Dejectio — materium fluidior. e solum ob Laxatum fibrar. intestinalium tonum, e desantis materium veluta udi prorsus impares sit, verum etiam ob Copiosiorem e crosium mucum e vasculis intestinalibus dimissum, qui Contentas materias quasi in fluorem redigit; hæc autem dejectio in stercoroso seroso limphatico fluxu, nullum productura e Dolorem, ex patientibus et laxatis fibris, magis autem sensibilem in flavo viridi bilioso, Concursu materium acriorum, et tractum intestinalem potentius stimulant; 2º diversus e Color et odor eorum e excernuntur, varia indole Consistentia, atq. fluiditas, dependente a varia Crasi liquidor. fundentium mucum intestinalem maj. v. min. relaxatae Ductuum atq. dissimili concoctionis modo, materias effluxuras suppeditante. 3º fluxus serosus sæpius in hidropem leucophlegmatiam degenerat, ob dimissum fluidum aqueum inspissatæ liquidor. vasculor. laxitate et obstructione visceris quibus fit tardo gradu liquoris limphatici motus. 4º profluvium viride biliosum sæpius terminati.

inflammatione aut disenteria ex ulteriori fibrar. nervear. distensione et maj. sanguinis per ramos mezentericos circulantis fervore, et stimulo magis concitatis. —

5° atrophia et marcies morbum jam inveteratum consequuntur, non solum ex continuo partis mucilaginosae cruoris dispendio, quo vascula ... et viscera exsiccantur, verum ex impedito transfluxu chili in sanguinem, qui vel male praeparatur, aut statim laxitate intestinorum ad inferiora expellitur. —

Diagnosis

Cognitu facile cetera sola frequentiori dejectione manifestatur alvi profluvium: sed multi interest diversas ejusdem species probe assequi, id autem obtinetur et detegitur statu symptomatum et inspectione ejectorum seu excretionum. —

1° symptomatis noscitur an criticus sit fluxus, dum peragitur cum levamine infantis, et adest cum relatio et affinitas cum morbo quo jam laborat, ut dentitione difficili, affectu soporoso, vel symptomaticus, si cum conatetur infelix excretio, malum intendat et deterior fiat status pueri. —

2° inspectione excretorum patebit fluxus species: in stercoroso enim molliores et faetentes observantur dejectiones, in seroso liquidiores et limphatica apparent, in bilioso demum spumosae magis calidae

4° flavæ viridescentes excrementis: Causas a quibus obolevit affectus facile discet medicus, inspiciendo lactis nutricis, cognitis cibis quibus vescitur, reversa à priori constitutione, tandem an solus vel cum alio conjugati morbo, ut difficili dentitione, accurato simptomatum examine certior erit.

Prognosis.

Cuilibet alvi profluvii speciei sua convenit prognosis et peculiarem exitum ducit eventum: observatur enim stercorosum plerumque salutare esse, neque difficile curatu, modo tamen diutius non perseveret: tunc enim non caret periculo, praesertim si excreti fuerint vermes, dejectiones graviter foetiant, prosternantur vires, et appetitus, et accedat febrilis turba: at vero si solitos limites excesserit, nequaquam supprimendum est, cum retentum, frequentius convulsiones affectum soporosum jutalissa constet, contra vero serosum et pertinacius durat, et ensim et sine sensu consumptis viribus, leucophlegmatiâ et hydrope terminatur: pessimum habendum est biliosum, in quo dejectiones virides, flavæ et aeriores deprehenduntur, simul cum ventris intumescentiâ et febrili orgasmo, a ob violentiorem stimulum, quem irritantes fistulæ intestinalis fibræ: ut exinde

in disenteriam, inflammaõem viscerum, et suppuraõem degenerat: unde marcor et atrophia tenellum infantem consumunt, deniq; si excreta foeteant v. nigra fuerint 3 bria adest suspicio fistulam intestinalem futuræ gangrenæ proximiorem. — Curao pag. 173.

Caput 8um
De alvi astrictione

Sæpe accidit ut alvus quæ solet esse liberior et copiosior, in infantibus Lacte nutritis, ob victum humidiorem, et Laxitatem intestinorum tardior contra et pigra evaserit, quæ constipaõ alvi nominatur, rectius definienda solita imminutio alvinarum fæcum cum variis adiunctis symptomatibus. —

Causæ

Caam proximam deducimus ex imminutâ actione fistulæ intestinalis, qua fæces alvinæ sufficienti nisu per tractum intestinalem nequaquam impelli pnt, deficit aũm v. imminuitur fibrarum intestinalium motus; Duplici potissimum raõe, 1o nativâ v. congenitâ Laxi. villorum qui inertes ob

Laxitatem debilitatem aut Compressioem, stimulum applicatum ø sentiunt, hinc alimenta acida, vestrigeran decubitus in Locis humidioribs, Lac aquosum nimisq. serosum, sanguinis diathesim, et Contra humorem biliosum pancreaticum, dilutiorem vappidumq. determinabunt, pro Caus remotis habenda sunt. si vitia materiam ø fistulam intestinalem provolvunt, siem materia Crassiore: et visidiores extiterint, retineri deinde parietib. intestinor adhærescant, et muco quodam tenaciori ø Crustâ fistulam intestinalem obducant, præterquam qd difficilius ø recessus et giros intestinales moveri sunt, ob Cohesioem moleculam accidit insuper ut nullum inferant irritaois sensum fibris nerveis, quo villi musculares ad contractioem solliatari queant, proindeq. minuitr actio intestinor incontenta: hinc Lac Coagulatum ø nimis visidum, alimenta ejusdem generis, qb. vescitr mater, ø Demum siccitas nimia intestinor, plane opposita priori Cao, alvi Constipaoni natales prabere solent.

Simpthomata

1° alvus adstringi, et Contra fermenta in intestinis moveri nequeunt. quin mole qtitate parietes distendant, et distractio ram fibris nervei inferat, unde Dolor, Comprehesio situm vicinarum, ø soporem et quietem necessario interrumpent et

anxietates

anxietates advocabunt.

2° Compressis lumina intestini et partibus Circumjacentibus, a mole et quantitate faecum, retardabitur necessario liquidorum virtus in abdomine, unde ventris intumescentia, quae modo conjungitur cum calore, siti, vigiliis, et febre, interdum ab iisdem separatur, prout constipatio fovetur a materiis rarefactis et intestina exsiccantibus, vel a laxitate et inertia fibrarum intestinalium.

3° faeces siccioresque et induratae in transitu gravitatem afficiunt ... vascula minima dilacerant, unde ani et podicis tormina, sicut et effluxus quarumdam guttularum sanguinis, dejectionem comitantur.

4° tandem si affectus perseveraverit, macies et atrophia declarantur, non solum ob vitiatam chilosin, verum etiam ob impeditum transfluxum chyli commeatus, ob inertiam fibrarum muscularium intestinorum pressione iis illata, dependentem ab impedito fluidorum per vasa mesenterica circuitu.

Diagnosis

Numeratum alvi vitium per se manifestum, et relatu nutricis vel famulantium evidentius patet: quae vero detegi possunt simptomatum et faecis exploratione, si etenim venter tumidus

laborat, infansque, siti, anxietatibus et vigiliis premitur, simulque faeces multum induratae excernuntur, judicium est alvum adstringi siccitate fistulae intestinalis, et stimulo applicato: secus vero si dum nullus urgeat calor in tumefacto abdomine, puer halitus acidos ad superiora emittit, et excreta saepe panum viscida et argillosa deprehenduntur, indubitandum manet signum, alvum constipatam esse, ex tenacitate materiarum in intestinis contentarum.

Prognosis

Rarius contingit ut infantes quibus alvus adstrictior, saniores diutius vivant, tutiusque foret alvum laxiorem quam suppressam esse. Cum tamen alvi adstrictio siccitate intestinorum et stimulo saepe tento dependeat, cum tormina, sitim, vigilias, saepe adjuncta hepatis herniam saepius determinet, et in graviores letalesque morbos degenerare possit, majus portendit periculum ea quae a laxitate fibrarum, simulque tenacitate materiarum originem ducit. Dominandi notabilior succorum copia cum sanguine confunditur, et ad superiora meat, tunc sopores et delirium a cerebri pueros, jugulant, cum jam

jmpedito Liquidor. p inferioralineiuti majorque quantitas ad truncum descendentem derivetur, unde brevi inflammantur meninges, v opprimitur e subitaa Cerebri. Curão pag 177.

Caput 9.um
De ani Decidentiâ.

Naa en ai pte debili et infirma deprehenditur in Infantib, Levioresq, Conatus ipsis noxii ee solent; sæpius etenim contingit ut post alvi depositioem sive frequentiorem, sive naalem, anus procidat, seu qd idem e, recti Extremitas extra anum remaneat: tumida admodum, seu absq, inflammatoe, e dein in suum Locum reposita, rarius ex se iterum excidit, et redeunte egerendi nisu renovatur, Donec tandem Continuatâ Longius hujusce ptis ejectioe, vix sedem suam naalem relegere poit. —

Causæ

Caam proximam ani procidentiæ tribuimus Laxitati villorum Componentium membranulas recti, et Relaxatoi fibrarum Carnearum sphincteris ea quippe e vasculorum Laxior Compages, ut v

 nimiâ Serosi humoris qtitate, ad quendam xtem depluentis, v violentiori nisu, subitò tonum deperdant Conceptacula, et difficilius ob eandem Caam restitui point. illa aem Labes in villis motricib et fibris Carneis Sphincteris, his etenim ità laxatis Compages Recti, v minuta actio Sphincteris, ut impulsui et descensui maerum nullatenus obsistant. extrorsum urgente, proindéq; anus quasi propendeat. hinc ea oa ꝗ fluidorum ad intestina fluentium augere qtitatem, ut Cachectica Constitutio, nativa laxitas glandularum intestinalium, decubitus in locis humidioribus, alimenta ejusdem generis, -ae nimis copiosum, v ex aliâ pte faeces nimis induratae, mole majores et Coacervatae diutiùs in Confinio ani morantes, v Sphincteris vim frequentius inferentes, pro Cais remotioribs habenda st.

Simpthomata

1.º Laxari simulq; stagnantib. fluidis infarciri nequeunt membranae intestini recti, quin pars illa insensiùs turgeat et distendatr, undè semèl prolapsa, tumida, notabiliorem tumorem efformat; qui si ad ttam pervenerit

molem ut angustentur vasa sanguifera, et summopere retardetur liquidor. Circuitus, dolor, livor, declarabunt.

2° pars illa ex statu naturali dimota, confluentibus et torrentibus liquidis distenta, sicut et externas passa injurias, nequaquam restitui, aut si reponatur, consistere nequit, ob ulteriorem vasculorum dilatationem, superantem capacitatem ani, vel inertiam sphincteris, debilius, depositam extremitatem ani, restituentis.

3° perseverante tumefactione vasorum rumpuntur membranæ laceratæ, effunduntur liquida, fit suppuratio, a intus retenta, febrem hecticam marasmum producit, vel sinus, callos, et interdum marasmum producit, ob suppeditatas cruoris gangrenam determinat, ob suppeditatas particulas purulentas, faciliorem vicinarum corrosionem.

Prognosis

Causa vero providentia, varium ipsius eventum determinare solet, quamquam in genere periculo vacet, nisi tumor incursu, exercitio, vel aliis puerilibus ludis gravius tractetur, aut ad inflammationem et suppurationem vergat. Si a nimio egerendi conatu pendeat, faciliorem dato maturius

auxilio Coracem suscipit, qui sia Laxitate vasculorum simulq, Cum alvi fluxu Conjungatur. Demumque quo anus extra naturalem sedem ductus remanserit, eo alteratus, et difficilius rejiciri aut retineri potest. —— Curatio pag. 179

Caput X.um
De herniâ

Debilioratis abdominis claustra solumq; prostat peritoneum cum musculis epigastricis ad sustinendam partium Contentarum molem et impetum, eo ideo facile victis obicibus refugium mutant, expolabuntur, et indepe naturalis molis appositae levitas sensibiliter extat et invenit. In infantibus non solum ex molliori vasculorum Compage, et potissimum ex aucto momento viscerum fluitentium, et Contra ad tussim clamores, violenta suspiria, fletus, vociferationes, et inordinatos motus, faciliori Dilataâ, et Leviori stimulo Commota efficacius nituntur ut partes Continentes actionem superent, et necessitate mechanicâ e' sede naturali Dilabuntur. hinc pueri magis sunt obnoxii herniae et definiri et tumor

oriundus e prolapsu intestini v. epiploontis aut utriusq. simul per annulos abdominales.

Differentia

Multiplici ratione differunt herniæ, et solet dividi in completam et incompletam: 1.a species datur dum intestinum aut epiploon in scrotum descendunt. 2.a vero species designat tumorem in inguine: porro si intestinum solum decidat, enterocele, si epiploon, epiplocele, si utrumq. simul entero-epiplocele nominatur. Tandem his variis et præcipuis herniæ differentiis, alias addunt e hujusce loco non sunt et ad tumores scroti pertinent, si nimirum scrotum a flatu intumescat, herniam flatulentam, si ab aquâ aquosam appellant, quod idem communius accidit in infantibus dum rupto peritoneo solvo, humor aqueus in abdominis cavo prius hærens, præfluit in scrotum et in tumorem attollit.

Causa

si vincatur nisus partium Continentium et superentur repagula, tunc ea Contenta in patentem locum clabuntur, adeoque Causam proximam herniae refundimus in praeternaturalem Laxitatem vel rupturam partium Continentium, et praesertim peritonei, quarum rarae intestina et omentum in inguina et Scrotum descendunt, prior Causa Communior est herniae sobolis, etenim membranam dilacerari aut rumpi posse quasi impossibile videtur, nisi Casu violento, vulnere vel ingenti Conatu et fibras Contexentes Confestim scindant, et a mutuo Contactu separant et quidem varius Contingere solent dum Laxitas modo determinari potest, vel aucto nisu et momento partium Continentium, prior modus tribuendus est praesertim in infantibus, vociferationibus nimiis ejulatibus Continuis, tussi spiritus retentioni jactationibus inordinatis, difficili et graviori foecum ejectioni, tunc ita augetur (per Contractionem nimiam et violentiorem musculorum abdominalium et Diaphragmatis) actio viscerum fluitantium, et praesertim intestinorum, ut validius quam pare impingant in membranas Cedentes, sensim ac sine sensu partes vrgeant, et peritoneum ultra modum extendatur unde est, prolapsus herniosus

quod

qui ōe Dispari modo suborit in viris, ob equitaōem scilicet, ponderis gravioris elevaōem, insufflaōem tuborum, vomitum vō violentos motus, qui musculorum nisum intendere, ī liquidor. circulaōem summopere accelerare valent. —

Posterior vō modus dependet ex laxitate villor. componentium, ptes continentes. quali observatū in pueris constitutiōe humidiori iqueum laticem — copiosius suppeditante, quo imbuta semel fibra a tono decidunt et nullam resistentiam opponere valent alimentis serosioribus, ē chilum ejusdem generis subministrant, et reliquam ciuoris massam eluxuriante aquos. latice inficiunt. ut oleosis, gelatinosis, aliisq, textum eluum laxantibus, lacte nutritos nimis — aquoso, decubitu in locis humidis, intempestiva balneaōe, et immodico usu diureticor. refrigerantium, a qua herniae natales probare poterunt, inquam minuetur actio et vis villorum membranas coeuntes componentium, ē sic debilitata, et impensius — dilatata, nullatenus obsistent.

Simpthomata

1º adest in diversis ptibus ut inguine, scroto, tumor modo magis, modo minus notabilis, —

 renitens aut Laxior, facile vel egrius fluens pro varia sede prolapsus, et natura partium quae delapsae fuerunt. etenim si substiterit intestinum vel epiploon in confiniis annulorum abdominalium tumor apparet in inguine, si ulterius vero transfluxerit, deprehenditur in scroto cujus insuper determinata mollities ex Lapsu epiploonis, major vero resistentia ex intestinis descensu dignoscitur.

2.º nullus quandoque dolor, interdum vero gravior instat pro diverso strangulationis gradu et impediti liquidorum circuitus. Dum etenim cavitas intestini fecibus praeterfluentibus repleta, neque ulterius impelli possunt, breviori praeter modum distenduntur parietes, comprimuntur vasa sanguifera supprimitur liquidorum affluxus, quorum ratione stasis inflammatio, et dolores atrocissimos, simulque passionem iliacam concitat.

3.º prolapsae semel partes facili negotio in pristinum statum restituuntur eadem proportione et facilitate, ut potest cum tumor nullis impeditur obicibus impulsione artificiali, vel tractioni partium internarum facilius cedat: raroque ob mutatum denuo situm, et patentem viam sistuntur, nisi

possit

4º si strangulatio intestini v omenti ad eum gradum pervenerit ut nullis vinci possit medicaminibus, aut dexteritate manûs; brevi pars gangrenâ et sphacelo cum morte commutandâ, promptius corripitur, cum exinde suppressato sanguinis p ramos illos mezentericos infarctos circuitus, qui deinde corrumpitur, labemq; vicinis partib. et interaneis communicat.

Diagnosis

ipse quidem tumor scroti, sive hernia p se nota e; hoc vero diligenter considerandum, an tumor sit intestinorum in scrotum prolapsu, an vero ex aquoso humore eo fluente, id facile dignoscitur inspectione tumoris: etenim hernia tumorem constituit qui in scroto circumscribitur, et ad annulos abdominales inguina versus extenditur, econtra vero tumor aquosus seu hydrocele, terminatur scroto, et praeterea accensa candela, diaphanus deprehenditur. sinis inquirendum an omentum delapsum fuerit, quod detegis mollitie et inaequalitate tumoris, et defectu murmuris quod comprimitur, v intestinum, tunc enim tumor e -

 durus, elasticus, aequali, factaq. Compressione murmur flatuum percipit. deinde vero Cognosces entero-epiplocelen - seu omentum jn intestina simul delapsa fuisse, ex signorum jam Recensitorum unione: tandem maxime cavendum ab Errore jn dignoscendâ herniâ jncompletâ, sive Bubonocele a phlegmone, etenim Bubonocele citò Erumpit, ut plurimum sine praevio ullo Doloris sensu - tumorem efficit cuti Concolorem, et annulorum foramen replentem: ex adverso phlegmon paulatim jncrescit et protuberat Cum Dolore, Calore et Rubore, glandulas jnguinum ut plurimum occupat. Dum Bubonocele jn foramine musculor. abdominalium sedet.

Prognosis

Enterocele jn jnfantib. facilius Curatur quam jn adultis, cum peritoneum adhuc mollius sit, et facilius uniri possit. nonnulli quidem herniam aquosam deteriorem esse enterocele statuunt, sed jn jnfantib. id falsum est: tarditatem experientia facile discutientib. adhibitis herniam aquosam Curari, imo saepe adulti, nisi regimen assumptis humorib. sponte evanescere: contra vero omnino -

vesiculo vacat intestini prolapsus in infantibus, licet faciliorem medelam suscipiat quam in adultis: etenim si faeces ad partem prolapsam proveniant, ibique exsiccentur et indurentur, urget discrimen futurae inflammationis et passionis iliacae, quae breviori temporis spatio infantem e medio tollit; Demum si intestinum prolapsum diutius in scroto permanserit, adeo sit intimior ipsius testi adhaesio ut amplius in pristinum statum restitui non possit. — Cutao pag 180

Caput XI^um
De umbilici prominentia et ipsius inflammatione

Connatum est malum herniae umbilici prominentia, quidem pars illa in infantibus ad tumorem attollitur, interdum inflammatur umbilicus, et inflammatio solet potissimum succedere umbilici abscisioni dum cum ex dolore si ligatura non recte peracta fuerit, vel impressionibus aeris externi quis eo derivatur atque tumultuat, brevi inflammationem determinare potest. —

Causa

Duplici titulo ratione prominere potest umbilicus, vel indebita ipsius praecisione, qua dum ligatur, —

majq qm par e relictā portiōe, superstes in altum attollitr, atq; protuberat, ā Laxitate aut dilataōe nimiâ peritonei, cujus raoe eo Loci, umbilicus nimium distenditr, flatus et humores aquosi sese insinuant, et tumorem producunt, qui si ex inflammaōe v exulceraōe umbilici dependeat, simulq; adsit prolapsus intestinor: malum ꝑpriē exumphalum, et umphacele appellatr. extrorsum aem urgetr peritoneum auctâ vi musculor: epigastricorum et diaphragmatis, v ā ex Laxato prius Contextu, ab aquoso humore ptium Contentarum in iis, imbecillius qm par e redditr. hinc pro Caus remotis umbilici prominentiæ, habenda st molestia, et Continuata nimis infantium tussis perennior fletus aut Clamor, motus inordinati qui Communiores st in pueris. Licet plures aliæ in adultis observandæ, hic locum tenere possint.

Simpthomata hujus affectus adeo levioris æstimanda st momenti, ut peculiarem narraoem nequaqm mereantr, altem si affectus simplex fuerit. qd si Cum prolapsu intestinor: v umbilici exulceraoe Complicetr, sindia hæc, hernia aut inflammaōe aliarum ptium sibi vindicat

symptomata, adeoq; ad Diagnosin veniamus.

Diagnosis

Patet evidentius umbilici tumor, et solummodo distinguendus ē ab inflammatione, p Duritiem, ruborem, calorem et ruborem qui numquam in simplici prominentia umbilici deprehenduntur; praeterea inflammatio umbilici prominentiâ terminata, prominentia vero diutius perdurat.

Causa vero detegenda est ex progressu ut et consequentibus, etenim si umbilicus non recte praecisus fuerit, facile ex mole et quantitate apparet, si vero laxatum sit peritoneum, tumor nec in clamore nec fletu incrementum majus sumit; contra vero rupto peritoneo saepe vagatur et dum infans supinus jacet, vix percipitur, qui major evadit, dum flet clamat, aut agitatur.

Prognosis

Si umbilicus longior quam par est relictus fuerit, imperitia obstetricis, malum immedicabile censendum ē, quod tamen plus molestiae quam periculi secum trahit, at vero si post partum jam consolidatus extendatur, nimis promineat impensius, et exulceratus, eo gravius judicandum malum, quo difficiliorem suscipit

curationem, quo magis inveteratur; etenim nisi in teneris superetur annis, ex prolapsu et inflammatione intestinorum, lethalem in adultiori aetate inducere.

Curatio pag. 181

Caput XIIIum
De intertrigine

Si Cuticula Coxis, Scroto, perinae, vel confiniis ani a vera Cute separetur et quasi abradatur, Datur malum illud intertrigo nominatum, quod frequenter maculentos infantes, varius obesos aggreditur, cujus notabiliora Simpthomata, pendent à Rubore insigni memoratarum partium cum Dolore, fere Continuis anxietatibus, et vigiliis. —

Causa

Causam proximam intertriginis refundimus in abrasionem squamularum Cuticulam Componentium, simulque irritationem factam in mollioribus Cutis fibrillis, quae gravius quam pure a Corporibus ambientibus prementibus vel externi aeris Injurias lacessitae, Dolorem Calorem et ruborem in parte determinant.

plurimis autem Casis, 1° Linteamentis quibus involvuntur infantes, quae si rudius in plicas implicata, vel

2° Sordibus

..oribus, probe expurgata reponantur, tacito morsu exteriores dilacerant fibrillas et ad vivum usque penetrant ... 2o Diuturniori morâ alvinarum fecum et urinae, quae ex naturâ suâ acriores et majorem in Decursu dempta acrimoniae gradum, iter graviuis Confricant, et Contextum solvunt; teneriora quippe vascula, neque motu vel aere ullatenus indurata, actione moleculararum rigidiorum Continuo impetentium, vix obsistere valent; hinc fit ut infantes qui sepius mundantur, vel Linteamenta mutant, vix intertriginem patiuntur. tandem prava memoratis humoribus excrementitiis Conciliatur indoles, acriori et Calido Lacte, vel alimentis ejusdem generis absumptis infans. —

Simpthomata

1o rubor et Calor spei partis affectâ observantur, ob Copiosiorem affluxum sanguinis ad superficiaria ulcuscula, qui ex morâ quadam tenui incalescit et accendit.

2o Dolorem acrius blemittes, non solum ex acribus Cuticula fibrillis, verum etiam ex tensione Subjacentium, a ex stimulo vel indusiis Continuo

irritanti, etc. [illegible] quatiunt.

2° [illegible] nequit irritat. [illegible] nervis, quia tumultuosius agitet fluidum nerveum, — [illegible] desiccantur, et contra aucta et summovere [illegible] [illegible], unde anxietates vigiliae et febris [illegible] [illegible].

3° [illegible] Consumptio [illegible], et [illegible] [illegible] nutritio ex Dolore, motu febrili et anxietatibus productam.

Diagnosis

Simplex visus et [illegible] cutis intensus, evidentius indicat, dum [illegible] et [illegible], [illegible] acrimonia [illegible].

Prognosis

Interdum facile remediis etiam [illegible] vinci solet, nisi foveatur a causa interna et [illegible] — [illegible]. [illegible] cum malo et [illegible] conjungi [illegible], nullum [illegible] imminet periculum, [illegible] sudandum, quo [illegible], et [illegible] magis [illegible].

curatio pag 182

Caput XIII.

De Crusta Lactea achoribus et favo

Licet quidem intercesserit discrimen, inter [illegible] Crustam Lactantem dictos, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ma[illegible] [illegible] [illegible] et solum faciem [illegible] universam [illegible] [illegible], dum achores praesertim caput obsident, et diversum sint colorem, verumtamen earum affinitate ita inter [illegible] [illegible] medicos affectus conjungimus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et interdum in aliquo [illegible], [illegible] [illegible] apparent, e [illegible] [illegible] humor [illegible] [illegible], et effluit, cum pruritu maximo [illegible] [illegible] [illegible].

Causae

Causam proximam achorum dicimus [illegible] [illegible] lympha in vasis cutaneis cumulata, eorum[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], vasa cujus liquidum [illegible] et lymphaticum effunditur, conquassatur, et permiscetur ad constituendum humorem [illegible] e memoratis ulcusculis profluentem: lympha [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], vel in sinu materno, vel dependente a lactis vitio ab a matre vel nutrice [illegible]: si etenim mater [illegible] [illegible] nova, vel ante graviditatem [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], ut innatam habeat acriorem [illegible] [illegible], eidem e [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

marit [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
mento [illegible] [illegible] facta, [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et in motum agat [illegible] minor
energia [illegible] impuritates illas conciliare valet, quippe
cum [illegible] [illegible] praesidio [illegible] ea infantis liquida,
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
tenacitas [illegible] imperfecta [illegible], vita
illa in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] a
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Simpthomata

1° [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible]
[illegible] [illegible] inviranti, [illegible] praesentia
molecular [illegible] nimia [illegible] actionis et [illegible]
[illegible] in fibras vicinas, atque fortiorem
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] multiplici functionis [illegible] comparare
[illegible].

2° [illegible] memoria [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] acquirit [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

3° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vivina
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et corrupti humoris [illegible] cum iis etiam et
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dependentia a [illegible] et [illegible] repugnanti –
Cumulata, [illegible] [illegible] [illegible] proinde
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

4º Tamen varius [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pro diversa [illegible] [illegible] min, –
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] et diversum radior. [illegible] –
[illegible], unde modo flavum, viridem, interdum
albicans aut fuscum color humoris effluentis [illegible],
– [illegible] et tenuior [illegible] ita notus [illegible] affluxus, ut
[illegible] diagnosim [illegible] necessaria, ideoq. ad prognosin
[illegible].

Prognosis

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illa [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] natos [illegible], aut alium
a [illegible] [illegible], [illegible] doloribus
aurium et oculorum, [illegible], et aliis [illegible]
ut [illegible] avicennas, et scriptum reliquit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] loco
[illegible] prognosis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], et [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

Caput XIVᵐ
De Tineâ

[illegible]

Differentiæ

[illegible]

Causæ

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] et [illegible], vel post [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], aut varie [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], vitio [illegible] materni, ut [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] corrupta [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] alimentis [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] cruoris, varicis [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] liquidorum [illegible] humores [illegible] [illegible] contaminant, atque [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] integumenta [illegible] affecti [illegible] [illegible] atque [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] liquidorum [illegible], [illegible] ut [illegible] in aliis [illegible] contagiosis, [illegible] contaminata [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communicant.

Symptomata.

1.° [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

11

vasculis, ex humorum acriorum inspissatum [illegible], qui contactu [illegible] magis — [illegible], et intimius conjungit, ad [illegible] illam [illegible], magis ut [illegible], [illegible] irritantem, pro- ductâ [illegible] humoris effluxi coagulatione — [illegible].

2º Latera [illegible] et [illegible] pendere, — sicut et [illegible], stagnanti [illegible] et [illegible], [illegible] moleculas constituentes, et contra variam superficiem, maior aut minor [illegible], aut [illegible] hiatuum et vasculorum [illegible] [illegible], unde [illegible] viridis, [illegible] aut [illegible] profluentes.

3º augentur in [illegible], [illegible] [illegible], ita ut caput [illegible] obsideant, ob auctam morâ liquoris acrimoniam [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible].—

4º Decedunt capite, [illegible] [illegible], [illegible] inguinali [illegible] [illegible] destinatur, imo et [illegible] [illegible] radicem [illegible] implantare. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Diagnosis

Diagnosis

[illegible] tum primum differentiae patent ex visu et [illegible] [illegible] indicant ex progressu [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] gravitate [illegible].

Prognosis

[illegible] partes [illegible] saepius nec [illegible] [illegible], nisi ad eam aetatem pervenerit infans [illegible] aut [illegible] poit. verumtamen varia [illegible] [illegible] [illegible] varia, [illegible] quam humor flavus aut viridis [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Curatio pag. 183.

Caput XVum

De Phthiriasi

Turpitudini [illegible] phthiriasis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nec [illegible] aut ... [illegible] [illegible] [illegible] obnoxios [illegible] vulgi [illegible]; [illegible] et nomine [illegible] [illegible] [illegible] mali ad [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] obitu. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] communis [illegible] [illegible], [illegible] etiam [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] animalcula [illegible] quadam [illegible] plana, nisi humores [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inter capillos [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] frequenter [illegible], magna [illegible] pediculorum multitudo [illegible], et [illegible] [illegible] pediculi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

Causae

Causam proximam [illegible] ex [illegible] humorum [illegible], et humida [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animalium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] morantur, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medium [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] valente [illegible], [illegible] Dominum [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] autem [illegible]
[illegible] etate [illegible], [illegible], infante
[illegible] [illegible] involvendo [illegible], quasi [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] alimentorum
omnia [illegible] [illegible] [illegible] pertinacem
[illegible], veste ex lana [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] Blandiis [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible], atque [illegible]
[illegible] injuria [illegible] [illegible] et [illegible]
neque tumultuose [illegible] verum etiam [illegible]
alimentorum [illegible] infans [illegible] lactis [illegible]
[illegible] nutritium, [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] constitutum sit, [illegible]
innatam [illegible], [illegible], et avidum [illegible]:
[illegible] et prognostica [illegible], nullatenus
a [illegible] [illegible] [illegible] natent [illegible]
[illegible] [illegible] omnimode. atque [illegible]
[illegible]. — Curão pag. 146.

Caput XVI.ⁱᵘᵐ
De Lumbricis.

metuendo magis agmini [illegible] [illegible] [illegible]
prole, [illegible] [illegible], qui [illegible] [illegible]
accidunt, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

7° atq eius introductione videas tot et tanta mala a
[illegible] lumbricis, suborta communiter etenim
morsum cardiacum, [illegible], vomitus, languorem,
tormina intestinorum [illegible], febres acutas,
urinam [illegible] convulsiones [illegible], delirium, [illegible],
ab [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]
a lumbricis aliquo intestina et ventriculum [illegible]
et [illegible] umbilicum atq inguina [illegible] [illegible] [illegible]
a [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quoq,
vermes obiiciant, verum in illis producunt, [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
incipientis vitae [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] sit [illegible] sinu matris lumbricos in
infantibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] pueri [illegible] [illegible] iam [illegible]
[illegible], qui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] cui [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
[illegible] infante, [illegible] [illegible] vermes, neq in
[illegible] [illegible] lactis [illegible] continuis [illegible] [illegible]
[illegible] —

Differentia

[illegible] admittunt lumbricos. [illegible], alii [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible], lumbricos
[illegible] [illegible], plerumq, [illegible] [illegible]

[illegible], geniculi et nodis [illegible] distinct, alii [illegible] distincti, vermiculi qui [illegible] [illegible], priores in continuo et [illegible] tenuis [illegible], posteriores [illegible] minori [illegible] videntur ultimi tandem [illegible] [illegible]. —

Causæ

vermium ova cum alimentis et aëre [illegible] [illegible], ad [illegible] intestinalem delata [illegible] [illegible] bilis, calore et humiditate, pro [illegible] generatione vermium [illegible]: [illegible] hac de re [illegible] — [illegible] controversias [illegible] 1° ad seminia [illegible] patent [illegible], ut [illegible] [illegible]. 2° ad [illegible] [illegible] ovi [illegible] et [illegible] ovo [illegible] amica [illegible] motum et [illegible] [illegible] ex nimia quantitate alimentorum assumptorum et [illegible] [illegible] [illegible] putredini [illegible] vermium [illegible] habent copia [illegible] cum debilior [illegible] stomachus, [illegible] copia [illegible], quibus evidenter [illegible];

[illegible] detersione, quae ancillae ipsi [illegible] [illegible] per [illegible] alterantis [illegible] [illegible] vomitio. Tam in [illegible] [illegible], [illegible] alimentor. [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] alimenta [illegible] actione et [illegible] intacta [illegible] ad ventriculum, [illegible] gastrico et [illegible] motu [illegible] et attenuationis, [illegible] et [illegible] qualitatis [illegible] et vitam [illegible] [illegible] —

Simpthomata

Ubi quasi [illegible] [illegible] concurrunt simpthomata, — et [illegible], [illegible] gravioribus [illegible]. 1º [illegible], vomitus, et [illegible] manifesta [illegible]; [illegible] et [illegible] [illegible] motum [illegible] augent, et [illegible] aut si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] valent. —

2º [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] —

inordinati motu facti fluidum nerveum, atq. ducat ejusmodi humores [illegible] et [illegible] glandulis singulares vertebrarum ramos [illegible] convulsio, motu [illegible] [illegible] labium, prout inaequaliter, aut aequali modo comprimuntur subitanea contractio et [illegible], v. [illegible] aut [illegible] fluida [illegible] [illegible] contenta. —

2° [illegible] dentium [illegible] [illegible], atq. [illegible] excitati [illegible] [illegible] prout vividius [illegible] membranam pituitariam utramq. maxillam aut interiora oris [illegible], unum aut alterum symptoma — determinat.

4° ventus adeo distenditionis pulsatus, tum [illegible] mora [illegible], atq. distensio aliunde [illegible] maxime, suppressione alvi et torminibus gravioribus; ut [illegible] [illegible] [illegible] magnam exclusion- [illegible] [illegible] nequit ulterius [illegible] [illegible] [illegible] prematur [illegible] [illegible] [illegible] fluidum [illegible] ramos [illegible], solitamq. actionem fibrarum [illegible] ad dejectionem praepediat.

5° interdum contraria accidunt, ut sine mora et notabili tumulo laxati alvus, copiosi [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ob ulteriorem [illegible] [illegible], praeviam [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible]

derivare fluidi aquosi ad interna cum periculo sp. mae [illegible] tussi facta, [illegible] [illegible] viam [illegible].

6° [illegible] ingruunt diversa spasmi [illegible], intermittentes, malignae, petechiales, ardentes, [illegible], repetundae, [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] qui in [illegible] [illegible] [illegible], variasq ideas acuunt [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] dissolutionem [illegible] determinant in fluidis.

7° memorata [illegible] naturam [illegible] [illegible] peripneumonia, [illegible] [illegible] [illegible] dissolutioni generali [illegible], ~~[illegible]~~ [illegible] a [illegible] prava indolis mali, vera bronchialis, pleuropneumonia, [illegible] gravida acritate [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible], illa vincula, [illegible] adhuc contaminata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

8° [illegible] [illegible] [illegible] ventriculi, et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] mutata [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ventriculi [illegible] [illegible]. [illegible]

[illegible] alimentorum appetitu, si nempe [illegible]
[illegible] et [illegible] ventriculi [illegible]
[illegible] vividis
[illegible] & fibras nerveas [illegible]
[illegible] et [illegible] Deliramenti efficiat.

1° [illegible], et [illegible]
[illegible] opius pronuntiant famina, Cura
[illegible] vermium [illegible] succorum [illegible]
consumat, et [illegible] pravis mali inquinata,
reparandis machinae dispendiis [illegible]
valent.

[illegible] lactantes nisi [illegible] anni [illegible]
[illegible] infantes, dum ablactati frequentius
patent, quod sane repetendum ex defectu ovorum
[illegible] lactea nutrix, ut po-
[illegible] Dentitio,
[illegible]
quamdiu [illegible] mammaria
[illegible]

Diagnosis

Vermes [illegible] patent in interioribus, autem [illegible]
[illegible] conspicuam
[illegible] symptomatis, in diversa corporis
[illegible] utraque, ibi vindicat symptomata [illegible]

[illegible]

[illegible] entia [illegible] qui frequentiora [illegible] et graviora [illegible] [illegible] morsu [illegible] abdominis, stridore dentium [illegible] in somno, narium [illegible] quas [illegible] infantes [illegible] [illegible] qualibet, et malis interdum rubentibus, nauseâ frequentiori et [illegible] [illegible] vomitu, insatiabili appetitu, [illegible] [illegible], cum alvo [illegible] plurimum [illegible] [illegible] acidi ex ore [illegible], urinis albicantibus et incoctis, extenuatione [illegible] [illegible] manifesta [illegible] frigido, convulsione [illegible] [illegible] [illegible] vermium [illegible] indicant, [illegible] magis [illegible] [illegible] et [illegible] qui [illegible] [illegible] [illegible].

qui [illegible] lato lumbrico laborant [illegible] ciborum appetitu [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] ventriculi et [illegible] abdominis [illegible], ita ut aliquo [illegible] [illegible] [illegible] reliqua [illegible] mitiora [illegible] [illegible] ignaviores [illegible] lumbrici [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

vehementiorem [illegible] pruritum et animam ad vomitum irritan[illegible] [illegible] intestino [illegible] incrementa, [illegible] jumentorum. [illegible] [illegible] spargunt odorem. frequenter [illegible] laborant infantes, varios vel [illegible]. Latus lumbricus numquam in infantibus fuit observatus. Demum a[illegible] [illegible] ætatem pubertati [illegible] adolescentiæ [illegible] [illegible].

Prognosis

Licet vermes graviora sæpius inferant symptomata et per maxima infantium pars ab infantia [illegible] morientes aut [illegible], verum [illegible] plures observavi [illegible] qui [illegible] vermium copiam absque ullo moto v[illegible] [illegible] [illegible] excreverunt, tamen pueri ex [illegible], gravissima [illegible] [illegible] lethales [illegible] affectus, prout natura nutrit[illegible] aliq: corrupta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] inquinavit, aut [illegible] [illegible] intestinum [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] vermium exitum in [illegible] lumbrici pessimi, deteriores vero et majores minoribus. multi rubri, pauci albi incipientibus [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] vivi [illegible], [illegible] [illegible] indicant; inclinantibus [illegible] mortui, pessimi [illegible] omini. si pariter frequens urgeat puellorum anhelitus, et frigidior

[illegible] tempore, [illegible], morbum sequenti [illegible] cujus para.

Quod attinet ad naturam lumbricorum, morbum [illegible] ipsum, sponte interdum exigit, si vero [illegible] consenescit nisi quispiam accesserit ut pravus victus morbum [illegible], vel aliarum causarum concursus, qui omnibus [illegible] et alio [illegible] [illegible] verme corrupto [illegible] [illegible].

Tandem ascarides nullum in infantibus [illegible] portendunt periculum, si [illegible] stimulum molestiorem et importunam scalpendi cupiditatem, ulcera ani et aliquando fistulas immedicabiles [illegible] terminant. — — Curatio pag. 187

Caput XVII.um
De ventris et hypocondriorum inflatione.

Dum lactens [illegible] fonticulis saturantis [illegible] memoratam intumescentiam raro patiuntur, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] intumescit, et inflantur hypocondria; et statim sequuntur symptomata, mox eandem rationem servare videtur, verum elapso quodam tempore, indies tumet abdomen ubique, dolore, languet

appetitus, sitis fames [illegible], prosternuntur vires,
pedes et crura intumescunt, quae conterescit,
interdum molliore et compressionis capax abdominis
tumor, modo durus et renitens, praesertim in
hypochondriis, denique accedit in decursu febris
lenta cum exacerbationibus criticis.

Causa

Causam immediatam deducimus ex induratione glandularum,
et obstructione vasculorum mesaraicorum: —
tumorum vasa liquida stagnant et congeruntur in
ramis mesentericis, hepaticis, splenicis, gastricis;
quippe dato obstaculo in glandulis conglobatis —
mesenterii, lympha ipsas appellens, via rescissa
magis ac magis tardo gradu, et impedito cursu
demum, ubi [illegible], et invitis [illegible]
derivatur in collateralia vasa, proportionaliter ad
[illegible] molis momentum turgent, —
distenduntur, brevique compressionem ductibus [illegible]
[illegible] in [illegible]; ab utroque liquor in
propriis vasis praeternodum cumulatus memoratum
seu lymphae vitium contrahit solidorum et
fluidorum labe, vascula [illegible] contaminant
ad fovendam obstructionem si inertia fuerint, et

8° ignavo motu insurgunt in jam torrentem humorem, aut praeternaturam circula [illegible] vasa ala diametrum tenuiorem, et alveum ampliorem liquidis affluentis praebent: quia vasa impervia, aut in ipsis cruor et lympha remorantur. fluida vi [illegible] stamina in vasis determinant; si liquida, gravitate, et molecularum cohaesione peccaverint, ita ut per totum [illegible] atq. meandros [illegible] libere transgredi nequeant: sine alimenta viscida et tenacia, intemperantia eorumdem assumptio, [illegible] in locis humidioribus, [illegible] et aerium frequentior usus [illegible] causae remotae [illegible] sunt.

Simpthomata

Tumor adest in abdomine 16. Lentorem fluidorum a vascula [illegible] intestino [illegible] -ens in et [illegible] dilatando motum [illegible] augent, [illegible] complexionem [illegible] patiuntur a laxiori venarum et lymphaticorum [illegible] compage.

2° Dolor et [illegible] sicut [illegible] impedito [illegible] et lymphae [illegible] vasa [illegible] humorem moram habentes [illegible] expandant, et rarefiant, qui motus —

communicat. mari et flatib. in intestinis [illegible]
[illegible]titantib. et intestaneorum ardorem intendendum
ō parum confert, nec [illegible] inflammao ad medias
[illegible] quæ aliquid [illegible] humoris [illegible] entus
provoluta, paulatim in ipsis ingeruntur, et [illegible]
[illegible] ex [illegible] notabilioris
rami maximam [illegible] [illegible] [illegible]

4o sensibilior e in utroq hypochondrio tumor et
renitentia, [illegible] ubi jaceant hepar et lien
viscera insignia e laxiorem compagem obtinentia
viciniq, [illegible] irrigata, magis ac magis obdurant.

4o [illegible] emaciatio et febris lenta consumit,
o solum ex rariorem alimentorum [illegible]
in imminuto famis stimulo [illegible] verum
etiam ob suppeditata [illegible] chili molecular,
a nullatenus digestivâ [illegible] elaborantur, et
[illegible] humorib. in [illegible] evadunt.

5o facies pallida et color observatur [illegible] —
impeditâ generatione globulorum rubicundorum
dependentes a depravatâ hæmatosi, cujus varia
vapide et effetæ moleculæ per vascula ea interna
et externa circulantes provolvuntur.

6o nedum intumescentiam et collectionem aquar.
in cavitate abdominis, etiam repetas ex [illegible]
[illegible] in vasculor. cum [illegible] hepatur.

et splenicorum mole, ac summam cruori et lymphae ex inferioribus redeunti resistentiam offerendo, stagnationem humoris lymphatici, dilatationem orificiorum, v. solutionem producunt. —

Diagnosis

Cognoscitur haec affectio, quod ventriculus et hypochondria sint dura, inflata, et inflantes anxietatem sint, orificii superioris commotionem quasi cardiacam patiuntur: ad haec accedunt quod difficile spirant, impeditur, vires prosternantur, pallida sit facies, et cachecticus corporis habitus, cum ventris intumescentia v. pedum notabili tumore. Quas vero indicant ea a praecessere, ut victus tenacior v. humidior, labes morbi praegressi, febres intermittentes et similia, quae solida et fluida eo modo contaminare valent quo requisitum ad producendam viscerum abdominalium obstructionem. —

Prognosis

Morbus iste periculosus vix ... opinione vulgari judicandus, et fere morbus in affectus immedicabiles degeneraverit, potissimum si mali radices in ipsis ascendunt: etenim in maxima parte morbo- qui chronico morbo extinguuntur, obstructionibus

ne anterio

mesenterii, intestini, pancreatis indurati tentent, deinde accedunt, seu ut hic vocatur a Galeno tabes, semper certiorem modo recta diaeta vix accedit liberi divitum, et tam frequentius quam rusticorum et pauperum huic morbo obnoxii sit, ob diversam alimentorum rationem, et in angusta domo tenacia et pravitate ... dum quid nobiles ... cibi optimi ... tandem si malum eo processerit, quod infans febre lenta et emaciatione consumptus fuerit cum ascite, et abdominis tumore, universali viscerum atonia, praecipue virium

Curatio pag. 190 — imbecillitas cum prope defunctum clament —

Caput XVIII.um

De Convulsione et motibus Convulsivis.

Convulsio et motus convulsivi qb. infantes frequentius tentantur, ... peculiaris affectus, et symptoma verminum latentium aut cujuscunque stimuli nullatenus habenda est; verumtamen cum facilitatem parare debeant ... ad noxiam epilepsiae morbi gravioris et communioris tenera aetate, iisdem paulo fusius immorabimur, ut nil spectati emolumenti nobis detrahat.

Convulsio autem nihil aliud est quam constans et permanens contractio musculorum dum contra

motus Convulsivi tendant eandem contractionem
et inordinatis motibus agitatam. in 1º Casu vigent
fibrae, tendunt impone... funiculi Carnei musculorum
eamdemq; servant Loci Differentiam: in 2º
vero seu motib. Convulsivis, membra in oem. concu-
quatiunt et agitant, et contra aequalem Directio-
nem Conservant fibrae Carneae.

Differentia

Varia statuenda sunt utcumq., ubi Maxime
desumenda ex numero partium affectarum, ex
sede Convulsionis et motuum Convulsivorum,
ex tali parte vel parte affectum Conciliat,
Demum ex Complicatione motorum qui sunt adjungi
hinc varia graeca nomina indita fuere variis
speciebus Convulsionum et universalis, particularis,
et similium, sicut etiam pro sede Convulsionis,
ea vocatur risus sardonicus, dictus, spasmus &c.
raro Complicatis alia dicitur Convulsio simplex,
altera vero Composita, prout simplici affectione
nervorum, aut vitio fluidi nervei Determinatur,
insequitur Caecitate, febrium putridarum,
malignarum, demum phrenitidis et maniae,
et aliorum affectuum Cerebri. –

Causa

Nullum discrimen assignarunt veteres inter Convulsionem et motus Convulsivos, adeoque Causam proximam equalem statuebant, verum aliter sentientes, judicamus Longe diversam eruendam esse; quippe Cum Convulsio [illegible] dependeat a majori et perseveranti influxu Lymphae nerveae in fibras musculares, vel deficientia et paralysi musculorum antagonistarum; Dum motus Convulsivi necessario debeantur et inaequali derivationi et quasi alternatae immissioni in easdem fibras, quarum vase diverso et inaequali momento nituntur et contrahunt. —

Prior ad Convulsionem spectans demonstratur in paralysi [illegible] musculorum ad ullatenus peragi nequit, nisi a memorato influxu fibras carneas replente, unde si major steterit, neq. interrupto cum moveantur spiritus unda, constantem futuram [illegible] musculorum actionem [illegible]; interea [illegible] ubi [illegible] fluant spiritus ad fibram muscularem, [illegible] paralysi [illegible] notabili, in correspondente musculo, aequalis [illegible] erit affectus; etenim cum tota humana machina, sibi invicem contrahentibus cujusdam [illegible] —

nisi alia victrix evadet. —
posterior vero ē refer^d ad motus Convulsivos, patet
e dictis ex cau. producentib. motus Convulsivos,
verum etiam ex modo quo se habent musculi.
Causam autem quae sunt aptam praebere Convulsioni
et motib. Convulsivis, desumenda est ex compressione
aequali et inaequali tuborum nervorum, praesertim
in originem: hinc vulnera capitis, penetrantia, Contusio
violenta Capitis, et tormina dolorifica abdominis,
colica ventriculi, renum inflammatio venenata,
alia acumq. ulcera in visceribus tendinosis pritaeq,
q'bus praeternaturalem acutitatis systema nervorum, et
accelerati fluxus liquidi nervei, aut invertibi
solita ejusdem Derivao, quae causa remotae habendae
st. illa tu in infantib. frequentiores natalia Ducunt
ex pravis succis in ventriculo congestis, qui
mare Humorum suppeditati, solitum cursum,
praesertim in tenuiorum vasculorum Cerebri meandris
retardant. unde modo aequalis ad Convulsionem, —
modo inordinata ad motus Convulsivos determinati
immisio: modo oculus, Labia, et alia, etc, volentib.
[illegible] afficiunt, prout in Diversis Casib. —
Fractib. novel et stagnat Cruor; et a vermib.
delitescentib. in ventriculo et intestinis, qui continuo

motu fibrarum q. Dilatarum v intestinalium violentes incursiones in isto conceptaculo ineunt; hic hac accensa et corruptum, subitaneus motus, tremor, v intensior iracundia impetus, accidentium, v colici dolores violenti, convulsionum motus convulsivos in infantibus omnis determinat.

Symptomata

1° adest partis convulsae continua rigiditas, ob perennem affluxum liquidi nervei, musculares fibras tendentis, oriundum e compressione cerebri substantiae medullaris, quae columnas spirituosas e conceptaculo suo exprimit, et ad origines nervorum partis convulsis prospicientium continuo urget: hae autem rigiditas universalis vel particularis partium superiorum v inferiorum, determinabitur prout plures v pauciores origines nervorum cerebri, v medullae spinalis afficiant.

2° contrarium quasi supervenit in motibus convulsivis, partes motibus inordinatis agitatur, cum suppositas inaequalis v interposita meningum pressio, substantiae cerebri modo majorem modo minorem spirituum affluxum promovet.

3° aboletur v imminuitur functionum animalium exercitium, si compressio attingat quosdam ...

[illegible] simul inde vel ex toto vel partim premantur
fibrae medullares, respondentes ipsis, elicienda
huic destinatae; liberae autem remanent eaedem
functiones. Cum libero cerebro, libere spatiantur
spiritus in imperio, et fibras in debito constitutas
tono, quatiunt, solaque afficiatur medulla spinalis
ob disjunctam opem cerebro praebet, ob efficaciam
partes musculares ipsi subjectas labefactat.

4° Longius vel gravius protrahuntur convulsiones
vel motus convulsivi, producente causa compress-
ionem concitante vel vario infarctu vasculorum,
qui modo conjungitur cum effusione liquidorum,
interdum solo superveniente orgasmo sanguinis ruenti
ad cerebrum, et exinde producto a compressione
fugaci et instabili.

5° perseverantes convulsiones aut motus convul-
sivi, et data causa efficaciter agente in substantiam
cerebri, in pejus ruit affectus, et vitalia concept-
acula deinde afficiunt, ob notabiliorem infarctum
in vasculis meningeis et corticalibus, et tandem
alterant vasa cerebelli prospicientia sinistro
cordi, et regioni pulmonali; unde imminuto
motus cordis, et difficilior respiratio: at vero cum
afficitur sola medulla spinalis, actioni vacant

pulmones et cor, & ptes informa contabescunt et maciae communicant, ob deficientem tamen copiam spiritus nobilis, sanguinis motu impulso, vel nullatenus subministrante [illegible] affecti [illegible].

Diagnosis

Convulsio et motus convulsivi facile cognoscuntur, qd videlicet pars praeter voluntatem contrahatur, et rigida maneat, ut ad mentis arbitrium flecti nequeat, et in motibus convulsivis pars varie concutiatur et agitetur. Distinguitur Spasmus seu Convulsio a paralysi, qd membrum convulsum vel sine dolore, vel etiam dolore maximo, vel etiam dolore extendi potest, praeterea in convulsione mus et tendines rigidi ad tactum percipiuntur, in paralysi vero laxi et [illegible]. Convulsivus motus tremorem quodammodo refert, ab eo discernitur, qd in ultimo [illegible] concurrat voluntarius motus et [illegible] peragatur.

Causae vero quamplures extiterint, recensendae et adea e praecessere vel insultum concomitantes, ut praegressa vermium excretio, vulnus in capite, sanguinis violenti haemorragia, tormina infantum, irritatio medicaminum et similia a prima iam medico sabem indicare possunt. —

prognosis

Convulsio et motus Convulsivi in genere periculosiores statuendi sunt, interea affecti pueri promptius Convalescunt: cum etenim tenerior machina a leviori Sanguinis et Lymphae nervea tumultu concutiatur et Labefactetur, facilius quoque redit tranquillitas, et Restituitur ordo Circulationis: verum quo motus in Convulsione et motibus Convulsivis vehementior et Diuturnior est, et plures vicinasque Cerebro partes occupat, eo gravissima infert infantibus mala, ut virium prostrationem, syncopen, Difficilem Spiritum, aliaque sunt Lethalis ominis. facilius insuper Curatur Convulsio, si Cerebrum vel Consensum [illegible] ut actione Stimuli cujuspiam verminum [illegible] qui in [illegible] Laborent et afficiantur. [illegible] Sequitur ictum veneni, medicamenti acrioris [illegible], sicut et Decursum febrium malignarum, periodum ultimam variolarum et suppurationis cujusdam internae valent immedicabilis judicanda est; et nisi salut[...] [illegible] ex templo quasi accesserit, de infantibus [illegible] conclamatum. at vero [illegible] attendendum [illegible] variolarum et febris putridae, quae cum [illegible] erumpunt variolae et Depuratio quae [illegible]

[illegible]

nervi sui, apparatum sibi rectibus, aut Dentibus
eorum quoq; metastasi motus, et cerebrum et medulla
spinalis liberant. Curtão pag. 192

Caput XIX.
De Epilepsia.

adultos aetate provectiores, imo et senio confectos —
omnium maxime et frequentius Corripit, maxime pueri
affectui imbelles victimas eligere, unde puerilis morbus
plurimis autoribus nominata: sive etenim plura in
teneriores annis ad Cunabula morbi Concurrant, ut
hereditaria dispositio, tillat et foventis in prole, fortior
ex incommodis Dentium aut vermium aculei, sinematis
nervosi Consensio, seu denique omnium varii nervi
irritationes meningum compage, aut subitanei
aut symphatici pavores qbus infantes subito perveniunt,
Communionem ansam eius morbo praebent. Certum
enim in tenera aetate producerunt qui si semel attigerit
minime solet raro admovere in senium, petet inmultis
epilepticum etiam aetate eorum, Dantis in pueris sicut et
in adultis morbi ingruentis praesagia, et haec praesertim
eadem spectant priora attingimus, ergo, veniunt
ad stridorem Dentium et membrorum tremorem sive
causa manifesta, sdnorum pruritum et frictionem,
somnia turbulenta, oculorum caliginem, vocis

Cavitatem, initia summa, nervorum trepidatio aliaq. incipientem levioris ejusdem significantia: ingruente paroxismo incidit subito aeger, lingua et motu voluntarii abolentur, variaq. alia communiter contingunt in minori epilepsia aegrotans. Incidit, per toto corpore convulsus, manus et pedes huc inde jactans; in his interim loquitur, audit aut sentit; et finito paroxismo ad se reversus, omnium quae egit aut contigerunt plane ignarus e. Epilepsiam autem definimus subitam cessationem vel imminutionem sensus et motus voluntarii cum totius corporis, aut quarundam partium convulsione, aut motibus convulsivis. —

Differentia

Plures statuenda sunt differentiae, quae symptomatum, horum in variis modis causarum et affectuum. 1° enim alia fortis, alia mitior, recens aut inveterata: una servat periodum, et vel singulis annis vel singulis mensibus, in novilunio et plenilunio, ut loqui amant, ubi recurrit intervallis datis et certis evadit: altera non servat periodos, et nunc saepius nunc tardius, nunc per breviora, modo per longiora intervalla infestat; insuper alia perfecta, alia imperfecta, idiopathica vel sympathica, haereditaria vel adventitia, quae discrimina vel leviter attendentibus facile innotescunt. —

Tonica natu in proximo, ossis junctoum Folia aliq. inde subortis effectus judicant vasculorum Corticalium infarctum, fluidi nervei inordinatam derivationem, et Concitatum tumultum, adeoq; pro Causâ proximâ et Continenti arguimus, inaequalem tubulorum Cerebri Compressionem, ratione Cujus distendunt impensius vascula arteriosa et venosa, hisq; tensio, motus et tonus fibrarum medullarium suffocantur, atq; simul spiritus uberius et inordinate exprimuntur in origines nervorum subjacentium data Compressione vasculorum Corticalium. hac autem Cerebri compressio Duplici primaria Causa adscribenda videtur, vitio nempe vasorum Cerebri Constituentium utramq; Cerebri substantiam, aut Sanguinis fluidorum per ramos Carotides vertebrales praeterfluentium.

1° vascula afficiuntur eo modo quo requiritur ad determinandum Insultum epilepticum, si praeternaturaliter Laxa, Debilius Contrahantur, aut ex adverso exsiccata nimis, minuant solitam Diametrum: si pariter inaequaliter secuta varios angulos praeternaturales, et diversa obstacula Cruoris effluxum impedientia efforment, aut Demum Causâ adventitiâ, ut depressiva

Cranii, effusio liquidorum supra quemdam Cerebri tractum, premati violentiis eorumd, contextus, et impediati actio in sanguinem appellentem. hinc serosa hydrocephali colluvies, siccitas nimia atq. tensio vasculorum aneurismata, varices, vulnera, ictus capitis, contusio vel commotio magna Cerebri et Cerebelli, turbam epilepticam movere solent: his etenim omnibus sanguis qui ad Cerebrum ruit, inequaliter in vasa collateralia derivatus, inordinatis oscillationibus vicina premit sanguinea limphatica, et nervea, sicq. ea parando ad inordinatum supprimentem exercitium motus et sensus, cum convulsione violenta quarumdam partium: hae autem istius mali labes et origo, constantem quasi determinant epilepsiam, neq. superari possunt nisi naturae viribus aetatis prodigiis, et incrementi commodo, vasa arcuata extendendo, vel nimis extensa recta inflectendo, prout exigit naturalis fluidorum per meandros Cerebri cursus ita ut jam elapso anno 20.º aut circiter, tunc insanabilis judicandus sit affectus, neq. ullatenus considerandum specifica passim commendanti.
2.º Liquida contaminando coagulatione, quantitate et rarescentia: Dum enim materna in se, ... ant ... ergia inde provolvunt per Cerebri substantiam: in 1.º subsistunt, et tubos medullares comprimunt, quod pariter ex plethora et orgasmo sanguinis contingit, siquidem sive major copia in vasculis redundaverit, seu

impensiùs rarefiat, perindè majus dilatatis momentum parietibus vasor. infertur quo copiosiorem liquidorum copiam convehentia, sequitur quoq, ea impellent et urgebunt, sicq. hamestasia epileptica determinabitur, — hinc coagulato lactis, colluvies pravorum humorum, inopinatus timor, exercitia immodica, spectra artificiosa cum natali effigies, stupendarum avium natrao, — frequentiores in infantibus natales hunce morbo praebent. hoc aem 2a spes, mali fugax esse solet cum ex — mutabili fluidorum errore dependeat, verùm continuatâ aut renovatâ labe, vitium solidis imprimitur, quo — morbus fovetur et exasperatur, atq. dein vinci nequit, cum vascula aneurismatica, aut varicosa evaserint, et naualem effluxum sanguinis intercipiunt, si v — leviter in qualitatibus innatis peccaverint. —

Simpthomata-

1º abolenti v imminuento sensus oes in epilepsiâ, non solùm ex eo qd compressâ medullari substaâ — cerebri, solitus spirituum nisus impediatur, verùm etiam a pt compressionem a stagnante cruore inductam, exprimitur copiosius serum. Laxanturque stamina nervea, neq. ad suscipiendas impressioes — ullatenus comparas sit.

2º varii cerebri tractus liquidis stagnantibus —

inquietari et Comprimi nequeunt, quin inequalitè quoq; premantis nervorum origines, fluidumq; nervorum inordinatis fluctibus urgeatis, et exprimatis in Diversam nervorum prolem, varios prospicientem musculos, unde inequalis quorumdam musculorum Contractio, cujus momentum ex gradu potest Cerebrum Comprimentis et Lympham nerveam pellentis estimandum est.

3.° tumultuantibus in Sensorio Communi Spiritibus, nulloq; undarum ordine in Conceptacula partium Compulsis, variè quoq; et alternatè subsequentes membrorum agitationes, hinc illa motuum diversitas in epilepsiâ, quos Demonibus, incatamentis, aut iris Celestibus ignarum vulgus adscribere solet.

4.° Spuma Copiosa Cernitur, ob varios mandibulæ inferioris motus, quibus salivales glandulæ Sanie turgidæ humorem pleno et repetito alveo effundunt, quocum aër violentè e thorace expulsus, multifariam Confunditur, unde spuma e bullulis aëreis simul Cum viscido liquore permixtis et Conquassatis tribuenda est. —

5.° Lingua frequenter Demordetur, et interdum scinditur in frustula, ob motus Convulsivos tum Linguæ, tum maxillæ inferioris, si etenim fiat ut Lingua est per motus Convulsivos adigitur et extenditur supra dentes, eodem tempore per similem motum maxilla inferior superiori allidatur, tunc sanè simultaneam

dentium actioni linguæ patiatur, quâ dilacerari et scindi poterit.

6.° irregularis fieri nequit musculorum inspiratoriorum contractio, quin immutet sanguinis cursum per vasa pneumonica, adeoq., vesiculæ pulmonales comprimantur, sanguinemq. contentum in vicinia urgere non possint, unde difficilis ingressus aëris per tubos bronchiales, qui anhelosum et suspiriosum determinant spiritum.

7.° tandem diutiùs perseverare nequit infarctus cerebri, quin ita crescat congestio liquidorum ut ad cerebellum ipsum pervenerit, et ea spirituum conceptacula, et concomitans sunt epilepsiam tùm in adultis tùm in junioribus, fusiùs satis exposita atq. digesta fuerunt in historiâ nostrâ morborum capitis. —

Diagnosis

abolitio sensûs omnis et motûs voluntarii cum partium concussione satis indicant epilepsiam perfectam. — imperfecta verò noscitur ex levioribus convulsionibus aut motibus convulsivis, atq. solâ imminutione functionum animalium. distinguitur ab apoplexiâ, ex eo quod in illâ nulla sit convulsio vel motus convulsivus, a caro et comate, quia in illis ægri puncti membra retrahit et loquitur, a catalepsi per situm quem pro causis externis accipiunt et conservant ægri. hæreditaria epilepsia noscitur ex pravâ parentum labe; aut suspicatur dum proles

brevi post partum eâ corripiti et perseverat, adventitia vo' dum post nativitatem invadere solet, et quandam Caam manifestam arguit. Signa vo' Caarum immediate mbum producentium satis patent, an mbus aneurismate variciti, tuberculi v schirro concitati. Cae vo' procathartice, ex agri v adstantium relatu, victus raoe, praeviisq, ai pathemati, desumenda st. In infantibi aem epilepsia oriunda a vermibi nuntiatr ex stridore dentium, torminibi intestinor. fricatioe narium, facie pallidâ et decolore, et stupore quodam cerebri. —

Prognosis

affectus iste periculosus et longior statuendus e . - datr tn epilepsia ā plus v minus periculi conjunctum sit, et difficiliorem curaoem suscipit. haereditaria - rarissime e, v ut vera fateamr nusqm curatr, - eamq, etas v medici solertia nullatenus attingunt - dum econtra adventitia et recens facile e medicus vincit. periculosior ea e in genere in quâ fluentica oes abdent, convulsio vehementior, diuturniora, atqe excrementa e sponte fluunt, minus aem periculi sit, ubi breviora insequunts paroxismi, et in quâ aeger liberius spirat. insupra adulti ob jam determinatum cerebri vitium oem curaois spem deponere dnt, dum nusqm desperandum e de epilepsiâ ā infantes aut juniores obsidet, hac etenim solis naae viribi, solâ mutaoe etatis, fugato pavore, et quodam alio —

vehementi

vehementi pathemate felicius discutitr, cum inde 99
corrigi poit vitium solidorum, et diameta curvatura
v jnflexiones varia restitui sint, hinc epilepsiam usq, ad
ultimos incrementi limites 'anabilem statuimus ultra'
quos nulla manet medelae fiducia. ii tn infantes mox
post partum epilepsiâ corripiantr, incolumes nes qu
servari sint: tandem si foeminam utero gerentem fortis
invadat epilepsia magnum periculum minatr, jamq, a paucis
mensibs nobilem matronam extinctam vidimus insultu
epileptico tpore graviditatis, qui brevi jn apoplexiam
lethalem degeneravit. — Curao 193

Caput xxum
De strabismo

jnterdum motibs convulsivis v convulsioib a epilepsiam
concitantib succedit strabismus, seu distorsio oculorum, a
v solum visionem quadantenus laedit, verum etiam et
luminum venustatem defoedat. qdq, vitiosa oculorum
conformao, nativum malum determinant. strabismus
imperitiâ matris v nutricis contrahunt, dum jnfantes
jncuriis capite luci aut candelae accensae adverso, v ad latus
posito decumbunt atq, ita' oculos continuo luci obvertunt
quo cum jnfantes collimminant. distorsionem hanc oculor.
efficiunt jn hocce vitioso oculi situ, pupilla conspicuendis
obtis v recte, v obliquè opponitr, neq., ipsa jn medio oculi
apparet, v ab eo declinat, ita-ut in unâ oculi pte plus
albi appareat qm jn aliâ, et amborum unus aspectus ee
nequeat, ita ut qui mbo hoc laborant cum obta recte: —

intueri student et desiderant, oculos intorquent, torvumque exhibent aspectum ut pupilla rectius versus objecta dirigatur. –

Differentiæ

jam statuta fuerunt inter hujusce discrimina, quippe dab. Congenitus vel adventitius, aut demum cuidam affectui superveniat, et et adsunt insuper 4.or strabismi differentiæ, nunc enim versus nares, aliquando versus tempora, interdum sursum, quandoque deorsum pupilla declinat, et oculos intorquet. —

Causæ

Causam proximam strabismi consendimus in mutatam pupillæ directionem et majorem quorundam musculorum contractionem, quâ antagonistæ vincunt, atque debitum solitum influxum in corticem promoventem superare nequeunt. nec non oculorum perversa directio, plurimis causis adscribenda est, et convulsis nimium contractis aut resolutis musculis, ad unum latus moventibus, a epilepsia, laxitate fibrarum carnearum aut paralysi dependeat, præsertim si infans post nativitatem invaserit, vel vitio materni sinus, ut dum mater utero gerens moribundos, vel mactata alia oculos convertentia aspicit, atque rerum fulgentium, gladiorum nempe, ignis, vel fulguris intuitu obstupescit, sæpiusque vivide afficitur, vel demum perverso situi humoris chrystallini, cum ei pupilla vel recte opponitur, et ad latus alterutrum, vel sursum vel deorsum — declinat, quia in ortu accidere potest, imo et consuetudine aliquid detorto visu contemplandi. ——

Simpthomata

1.º adest Distorsio oculor. versus aliam aut alteram ptem inclinantium, ob variam convulsionem laxitatem aut paralysim trochleatorum, adductoris et abductoris — superioris et inferioris, oculorum motibus inservientium. -

2.º obta ō sine tortuoso aspectu cernigunt, cum in naturali situ radii Luminis nequaqm p foramen — pupillæ transeant; et necessario requiratur conversio oculi ad congregatos radios, obti imaginem debitè representantes.

3.º Dato statu strabismi, supposito oculo in eâ ptem versus qm ex determinato vitio inclinat, objecta quiescentia ō mota in latus oppositum delata, confusam visionem movent, et varios fulgores excitant, ob impeditum accessum penicillorum luminis, qui statim ab ingressu indubitam patientes refractionem, tumultuosius quoq. - feriunt retinam : —

Diagnosis

Strabismus p se patet intuentibus, neq. signis qbs cognoscatur opus ē; causa vo difficilius eruitur. pti visionis tm modus id patefacit. si etenim geminatum objectum appareat, indicium ē affectorum musculorum, contra vo causam in chrystallino suspicamur, dum iter usad planum retina et pupillam sese hit difformitas, unde oculi ita intorquendi veniunt, ut æqualis in utroq. fiat representatio speciesum: si vo ex malâ consuetudine, ō defixo oculor. obtutu contractus fuerit strabismus, adstantes ō infantibus famulantes declarabunt.

Prognosis

Strabismus Cujus in materno sinu, Constituta fuere Cunabula, et Contrâ pravâ organor. Conformaône dependet, nullâ arte superari pt, neq; pariter qui altas ex Consuetudine aut Convulsiôe, ex paralysi nervorum musculi prospicientium radices agit, Dum contra recens malum facile tolli pt. — — Curao pag. 197.

Caput XXIum.

De Calculo vesicae urinariae et urinae incontinentiâ.

jum hunce articulum Consulto praetermittimus, ut pote Cum Sat fusiùs in tractatu nostro morborum infimi ventris, generao Calculi, symptomata, Curao enucleata fuerint. adeóq; urinae incontinentiam quasi puaris — familiarem unicé pertractabimus. infantes enim dum in — Cunis jacent, prae Dedecoris et turpitudinis inciti, urinam in involucra et fascias Liberius et Continuè emittunt, et ita Luicae Dispôoni interdum assuescunt, ut postea adultiores etiam in somno, Lotium in Lecto profundunt. Et et insup. alij qui ô Solum vapore somni, et omni tpore urinam reddunt inciti. sic Definimus incontinentiam illud urinae profluvium guttatim et Citrá voluntatis actum stillans —

Differentiae

Levioris momenti habenda St urinae incontinentia. dinsimina, alia etenim Datr recens, altera inveterata, una accidentalis, alia habitualis. tumdem etiam petit a Caâ externâ et adventitiâ, dum adoq; ab internis sobolescit. —

Causa

Certum ex physiologiâ sphincterem vesicæ a naâ destinatum fuisse ut urina continuò ex ureteribus in vesicam delapsa, pari rivulo ex cavitate ô diffunderet, et in eâ per tempus incarcerata et contenta foret, donec voluntatis arbitrio vel mole et acrimoniâ humoris contenti ad ejectionem sollicitaremur, ita ut si quocumque modo afficiatur sphincter, quandam incontinentiam urinæ seu mictione adventuram mutationem necessum sit. Contractio autem sphincteris validior, nequaquam accusari potest, siquidem tunc temporis ex impedimento ad effluxum, cumularetur humor excrementitius, solaque contra inculpanda veniret sphincteris præternaturalis laxitas, qui ex inertiâ fibrarum nullam accedenti ad collum vesicæ liquido molem ponendo, involuntarium urinæ profluvium patitur.

hæc autem sphincteris laxitas a multiplici causa — comprobari potest, ut ratione juvenâ constituti musculis debilioris omnium fibrarum in eâ ætate contexturâ, et absentiâ doloris et caloris, aliorumque accidentium spasmum vel rigiditatem inducentium multiplici horum concursu invadere potest, quæ ad internas vel externas facilius reduces: externas autem manifestant ictus in regione hypogastricâ, violenta intromissio catheteris in vesicam, ad dilacerando, vel fortius quam para fibras sphincteris pertractando, — solitum tonum et actionem imminuunt, intempestiva balneatio, decubitus in locis humidioribus, vel alimenta dilutiora, quæ immediatè vasculorum textum laxant,

 ō quappidum squirem, inertes et languidos spiritus, tendendis et rigendis villis motricib. prorsùs impares suppeditant.

Interna vō longiorem promerentr narratoem, siquidem et numerosiores et curatu difficiliores judicando st, ut calculus vesicæ, progressa ejusdem inflammāo, progressi mbi labes. Constitutio aquosior, prævia organorum omnium relaxāo, et inertia ad motum et iō posito — calculo vesicæ ō inflammatoā, continuâ asperitate et mole calculi irritantis et stimulantis fibras nerveæ; uberiori advocatis liquidi nervei influxus, et ultrà modum adeò tendentis villi motrices, ut demum perierint tonus, robur et actio, qbs liquida urgeri — pnt, idem dicendum ē de stasi inflammatoriâ in quâ, cumulantis humores, et vascula sphincterem componentiâ ità distendunts, ut crnorem acceptum impellere, et contâ contractiois nisum exercere nequeant. ō dissimili prorsùs ratoē generalis organorum laxitas, sivè ex labe hæreditariâ, ō alimentis aquosiorib. ortum duxerit, urinæ incontinentiam producet; quippe suo abundante laxata vasa ineptiùs contrahuntr, et humores appellentes coërcere ō pnt. —

Simpthomata

Guttatim et citrà voluntatis actum urina excernitr, et laxatas fibras sphincteris quarum ratoē apperit collum vesicæ, et nullâ objectâ mole sensim diffunditr

Lotium, quâ portione ex ureteribs in vesicam immittitr.

2º neq; tn ullus Dolor urget, et si potius a progressâ — inflammatione interdum Dependeat, cum fibrae ab infarctu et mole liquidor. jam Defatigatae, impressiones transeunti urinae vix suscipiant, nisi ad eum acrimoniae gradum — pervenerit, quo gravius afficiuntr, tuncq; supervenit levior Disuria.

3º vix sensibilis et manifesta ē in pueris q̄ Diurna urinae incontinentia, Dum contrà quasi Continua ē, p̄ noctem ob semper maj. tensionem nervor. eorum qui e Cerebro et medullâ spinali proficiscuntr, vigentem et Continuatam sanguine calente et spiritibs agitatis, ut vō soporis — dulcedine Laxanti magis ea vascula, et in inertiam deducuntr, supprimitr fluidi nervei influxus, unde — fibrae musculares, et Contra sphincteris vesicae — resolutione naali tentantr.— —

Diagnosis

Incertum ē an urinae incontinentia aetati ū mbo sit tribuenda; at vō jam adultiores facti infantes, spretis verecundia titulis, si urinam sṗè in Lectum emittant, quoddam Latere vitium suspicari p̄t: si vō ea Contigerit ex Calculo Residente in vesicâ, ū progressâ — sphincteris inflammatione, propriis signis — Et Relatis morbis peculiaribus qm facilè deprehenditr. ——— - -

Prognosis.

Si pravâ Consuetudine Contracta fuerit ea Labes et nocte tantum manifestetur, plerumq; sponte, et ætatis progressu Corrigitur, cum jam quasi adultiores pudore et exprobratione moti, ne inter dormiendum quod tale Committant magis sint solliciti: verum si vitio cuipiam vesicæ supervenerit urinæ incontinentia, vel Conjungatur cum affectibus soporosis, et aliorum musculorum resolutione, vix superari potest: demum si ab intestino opertinens herniis aqua potu foveat nimium, faciliorem amotâ illâ Consuetudine Curationem suscipit, et si ætate virili Continuetur, Labem pariter usq; ad funus perseverantem determinat. —— Curiao, pag. 198.

Caput XXII^um.
De hydrocephalo

aliquando serosus humor in Infantium Capite, tantâ Copiâ Colligitur, ut illud in tumorem attollat qui affatur græcis ὑδροκέφαλος, Latinis — verò hydrops Capitis appellatur; quem idcirco — definiendum Censemus aquarum collectionem intra partes encephalum Constituentes.

Differentia

Differentia

Discrimina hydrocephali, desumenda sunt, 1° a numero partium e diluvio aqueo inundant, hinc ipsius divisio in generalem et particularem; prout eadem totum encephali loca molestioriâ gravantis, vel caput omne ipsâ obruit. 2° a sede collectarum aquarum vel aliâ hydrocephalus dicitur externus, dum aliâ externâ soboleseit, vel coacervant aquae inter cutem, musculos &c. pericranium, vel intra cranium et meninges, vel inter membranas et cerebrum, interior dici consumit. 3° varie modi, cum primario caput independenter ab ullâ aliâ causâ occuparent, alta autem symptomaticus, excretionis solitae suppressioe, puta urinae, suadera solet; tandem hos divarius, congenitus, adventitius nuncupati hydrocephalus, prout a parentum labe trans mittit in utero ipso generatus, vel in lucem editos peculiari causâ actioa ingruit.

Causae

Causam proximam hydrocephali deducendam fore contendimus, ex patentioribus tunicarum vasis, vel earumdem ruptione quis humor lymphatico-serosus sensim ac sine sensu guttulis continuis, vel pleniori rivulo, intra vel extra cavitatem cranii infantum effunditur. solemne autem est cumque vasa rumpi et

ultra modum dilatari non possunt, nisi prius quantitas, moles et impetus Liquidi Contenti, robur et actionem tuborum superaverint, etenim aucto Liquidorum momento, vel retardato eorundem motu vices majoris resistentiae gerente, solitâ per Canales velocitate Liquida provolvi nequeunt, et diuturniorem moram in his trahere coguntur, quibus tunicas praetermodum distendi necessum est, seu dissimili vase obstructis debilitatis vasis Lymphaticis, a densatis liquidi praeterlabentis moleculis, vel pressione quocunque modo ipsis illata fuerit, ita ut Circulanti Lymphae via denegetur, tunc necessario vires per Latera vasorum exercet sero-limphaticus humor, quae a vasis ut pote debilioribus sustineri non poterunt, sicque tenera membranulae infantium solita componentes rumpuntur, seu ora eorundem intensius aduentur, eo quo pari modo ad effluxum humoris sero-limphatici, ut facile quilibet experiri potest, notabiliori venae animalis injectâ Ligaturâ, porro quaecunque, tuborum robur imminuere, vel adaugere fluidorum Circulantium actionem poterunt, ita ut ipsorum nisus ipsam vasorum resistentiam superaverit, inter Causas remotas hydrocephali recensenda sunt. sic in partu ab obstetrice Capitis incauta et temeraria compressio, imo et intra uterum indebitus infantis situs, quo quadantenus Cursus fluidorum ad superiora sese diffundentium inhibeat, uterus ipse ad hydropicam labem vergens vel ipsa tentatus, leucophlegmatia matris distrato, ipsius temperamentum pituitosum, vehementiora animi pathemata.

dein vel post partum Caput mole grandius, decubitus — infantis in locis humidioribus, Lac viscosum vel aquosum, personnis nutricis esus in victu humidiori ad hydrocephalum disponunt, in aliud robur vasorum capiti prospicientium imminuunt tenacitatem, Cohesionem et fluidorum lravitem determinant, vel uberiorem submistrant partium aqueam Copiam, et in sanguine exsuperante, vasa Encephalon Contexentia relaxant, et eorumdem ruptioni favent.

Simpthomata

1.° Caput in majus imo ad tantam molem attollit, ut o semel viderim intus exercendam praxim infantes — quorum Capita ita monstrose increverant, ut vitulorum cervices adaequarent, quod tribuendum est extravasationi — humoris serosi vel relaxationi partium Encephali, quo fit ut diluvio aqueo labefactato ipsarum tonus, unde lensinae sive Suturae a congestis liquidis distendi sinunt, et ipsorum propulsioni haud difficili negotio cedunt.

2.° quamvis maximopere distendantur partes Encephali, nullus tamen persentitur Dolor, ob relaxationem omnium fibrarum tonum, — et etsi propiores origini, difficilius propagant impressiones usque ad Emporium, quod prius labe Contaminatum, aegrius eas suscipit. —

3.° mirum in modum Dehiscunt suturae, levior est quarumdam nexus, ob teneriorem adhuc horumce ossium Compagem a necessario in Communem relaxationis sortem

trahunt, undè nisui aquarum distendentium debilius reluctant.

4.° sopor et propensio ad somnum declarant, tum obvapidam et effetam fluidi nervei qui secernit[ur] naturam, [?] minor futura [?] villorum motricium tensio, tùm etiam ob compressionem illatam nervorum origini, undè minùs nervii fluxuris spiritib. evadant.

5.° interdùm superveniunt convulsio aut motus convulsivi dùm scilicet aqua collecta, aequali nisu cerebri substantiam comprimunt quo fit ut partes [?] continuo [?] interpolatim lympham nervam, uberiori copiâ accipiant.

6.° adjungitur inedia, manuum pedumq. intumescentia, a debilitate vasor. earum debilius fluida propellentium [?] tenacitate cohaesione liquidorum è tardigrado cursu, ~~[?]~~ auctâ, varios congestionis gradus concipiunt, varias partes gravant, et partium ipsarum incremento [?] reparationi parùm idonea evadunt. —

7.° tandèm stuporem, impotentiam ad motum, sensuum hebetudinem, [?] laxato solidorum tono aquosioribus et aegriùs circulantib. fluidis rectius deduces. —

Diagnosis

Solo visu faciliùs dignoscit[ur] hoc malum [?] aquarum capitis partes graventis humana sensio. ex signis discendum [?]. si etenim extrà cranium sit collectio aquarum, tumor fit evidentè obvius, mollis deprehenditur,

ejusdem ubiq, Coloris, et ità plerumq, pellucidus ut positâ ex adverso Candelâ, v ad radios solis Capite Collocato, aqua facilius Conspici poterit; deinde vo' tactui cedit, iterumq; assurgit, et Compressus, aqua fluctuantis motum exhibet. Cum aem inter Cranium et pericranium aqua Continetur, tumor durior Comprehenditur, figurâ ut jam Supra' relata signa eodem fere modo se hnt, nisi qd ppter pericranii distensionem, aliquis Doloris sensus supervenerit; verùm si inter Cranium, et Cerebri membranas, v inter meninges et Cerebrum, diluvium aqueum delitescat, tumor ad tactum mollis o e, nisi valida fuerit Compressio, tunc em impulsus cedit, a infantum Cranium ob suturas maximè Dilatatas mollius e, Dolor interea paulo' vividior excitatur, totum caput observatur tumidius, frons extra projecta, intentis oculis vident infantes, frequentius Lacrimantur, hebetantur, Sopore afficiuntur; si ex adverso aliqua tum pars encephali obstruatur, oriuntur Convulsiones, aut motus Convulsivi; tandem Causas a quibus Sobolescit affectus, medicus expiscari ptt, narratione adstantium, indagine Concomitantium, et eorum qe praecessera, ut ictus, Contusio, aliâ diversi generis malum determinaverint.

Prognosis

jngenere hydrocephalus periculo plenus ē, jmo et malum jncurabile Censeri dt, praesertim si p̄ jnteriora Cerebri et ipsius substam Laté penetraverint aqua, tunc ō lethargo ō apoplexiâ accedentib, mors jn propinquo ē, Cum Levia medicamina parum juvent ad exhauriendum Diffusum aqueum Laticem, fortia vō aetas tenera aegriús fare stulerit. at vō si Exteriora Encephali tm obsideant, et Diluvio jmmunes sint Cerebri amfractus, levius jmminet discrimen, & tn difficili negotio discutiuntr aqua Collecta, nisi jn peculiari pte exterius redundaverint. pariter Dum malum a Caâ externâ, ō excretione solita evacuaois suppressâ obolescit, facilius tollit, qm Dum jmpingitr a Caâ jnternâ jario Encephalon Labefactante. Demum qui fortuito jngruit ō adventitius extiterit hydrocephalus, faciliorem suscipit medelam, at vō Dum a parentib. transmittitr, ō jn utero generatr, nm Curaois spem Solet adimere
Curão pag 199.

Caput XXIII.um
De Rachitide

Rachitidem novum mbum pronuntiamus, qui statim definiri pt jrregularem ptium solidarum pportioem et figurā Cum Curvaturâ et prominentiâ Extremitatum ossium, & qui planius descriptioe innotescet jn noi aeg mutatr ptium figura et pportio, Caput grande et notabilius observatr, Dum aliae ptes musculosae, graciles et extenuatae st,

ssa quoad maximam ptem jncurvant, et circa — articulos prominent, spina varie jnflectitur, unde — varia pectoris Compressio et angustia, tumet abdomen, & macie Consumitur reliquum Cpus, cutis ubique — jacescit, et debilior e articulorum omnium Compages his — tta adjungitur ad motum jmpotentia, ut pueri nisi sedentes Ludere, aut pedibus jnsistere p certum tpus ullatenus — point; hic affectus tenerioribus tnum annis solet Evadere et quasi jnfantili aetati proprius Considerari, vulgo a sextuplici post partum aut circiter mense, edam prodit sui jndicia, et numqm adultos aggreditur. —

Causae

Variae jn medium adductae fuerunt opiniones ad — determinandam Caam et explicandum modum quo rachitis generatur, et glissoni, majou, et complurium, — qui jrregularem ptium et ossium Conformacoem at — Curvaturam succo nutritio p alterum latus ptium ossearum jnaequaliter jnsinuato, v exsiccaos musculor. ossa jnequali vi trahentibus tribuenda opinantur, & a jn nutritioe simplici ossium, et Contri jn praeternaali absolvuntur, diversam jn naa, jn rachitide aberrantes — jndicant viam. etenim Certum e ptes Cujuscumq, — generis extiterint, o exceptis ossibus, e fibris jn origine mollioribus Compaginantur, augeri, jnvescere et extendi,

olo appulsu liquidori presertim ptis Limphaticæ, quin ad hoc opus mirum in modum Comparata, ō sivé vasa explicando ut plures Censent, seu induranda roris gelatinosi et Concreti ut placet aliis, accresscionem atque nutritionem perindé Determinat. si igitur Limpha nutritia ō pptér ōes vasculorum minimorum, et Contá fibrarum osseárum recessus Continuis motibs succedit, pravis Contaminata qualitatibs, ut plurimis Duriusculis et exiguissimis Concretionibs, patet evidenter immutandam fore memorati humoris distributionem, adeóq; fibras osseas inaequaliter extendendas, Laxiores potissimum et minus resistentes ō extremitatibs osseis accumbunt; undé Caam immediatam rachitidis repetimus ex Lympha nutritia viscidiori, inaequalitér fibras osseas replente, et irregularem Contá exsertiones modum Determinante: talis aūm Lymphæ inscrasia multiplicem Caarum Concursum agnoscit, ut Luis siphilitica, scorbutica aut scrophulosa, ō limphaticam Cruoris ptem afficit, sivé ex parentibs ō nutrice Contraxerint: ō aliundé ut aliis Concitari Lymphæ tenacitas, atque Coágulatio Cais externis Communioribs, ut alimentis aut Lacte viscidioribs, aër frigidiori et nebuloso, balneis, potu nimis refrigerantibs et Diú Continuatis, Constitutione vappida et effeta, ō ea Laxando vasculorum Contextum impediendo permeabilitatem et obstruendo vasa inaequali fluidori cum distributioi natales prebere potuerunt. —

Simpthomata

1.º mutat partium ossearum Conformao, ita'-ut ossa incurventr, in Extremitatib protuberent, et nodosa appareant, ob memoratum Lymphæ nutritiæ vitium, simulq, disposem fibrar ossearum a initio in medio o in lento compressio, minus dehiscunt, et facilius indurant, dum laxius in Extremis Cohærentes, grumos o ptes crassiores Lymphæ uberius admittunt, e uberius Congesta, magis ac magis fibras extremorum extendunt, implicant, et in tumorem nodosum attollunt, unde o solum irregularis accretio, verum etiam grati naalis ossium inflexio et Curvatura.

2.º Data semel vitiosâ ossium Conformaoe, si Labes rachitica ad Costas pervenerit, varia angustabunt et premento claustra pectoris, hinc spatium minuetr, et expansioni pulmonum, obex insuperabilis afferetr, ictioni vasculor. et vesicularum pneumonicarum qb, laboriosa Evadet Respirao, difficiliorq, erit spiritus. —

3.º pedib incedere, aut pueriles motus Exercere o possunt rachitici, si Liquidum nervum, nervis in fibras musculares Deriveta, qd saepius ipsis recusatr, Curvante spinati medullâ Sinusmedullares Coarctante, et vitali liquoris fluxum inhibente, imo ptes Carnea graciliores Evadent et Contabescunt, cum o solum lympha nutritia in genere peccaverit, verum etiam solitus liquidor. cum in vascula

minima fluxus suppressati, aut saltem imminuati.

4.° pravis contaminata qualitatibus supponi ō pt Lympha, quin in vasculis propriis haereat, cumuletur eaq; duriusculae ī infarciat, unde obstructiōes hepatis et Lienis, chyli mesenterii, inflatio ventris, intumescentia Ventris, aliaq; ex eodem oriunda ppio ō pn fine ambi figere vexare solent. —

5.° demum observatur tn quotidie dum universa rachiticorum machina in pejus ruit, ōesq; corporis ptes debilitantur, solitum vigere cerebri exercitium, ipsi acriori — prae caeteris instructos ee ingenio, atq; idearum vivacitate, qd certius repetes ex notabiliori capitis mole, ō amplius fibris medullaribus spatium concedendo, aequabiliores — quoq; et regulares illorum subsultus liberius permittit, unde rachiticus ideas vividius percipit, acceptas — promptius comparat ōesq; cerebro dicatas actiōes — acrius exequitur. —

Diagnosis

Ex relatis jam signis, facile judicabitur rachitis, — potissimum ex nimia capitis mole, angustato pectore, et nodosis ossium extremitatibus, licet tn ō oa ja oi — rachitide interveniant, ō ipsa adam inveniuntur ossa, ut tibia, famen se atq; notabilior deprehenditur in — arculis mollities: a qua vo caa prima ortum ducat, — attendendum ē ad labem qua parentes inquinari pnt, ut contagio syphilitico, scrofuloso, qd prius et —

peculiaribus Cuilibet modo signis Detegi potest. —

Prognosis

discutitur sæpius sponte rachitis, simulq, mutis evanescit, Dum pueri adolescunt, et ætas vegetior fit, et si jungatur Cum Lue venereâ, scrophulosâ aut scorbuticâ, Difficilius superatur, præsertim si ab hæreditario munere malum Dimanaverit: pessima etiam inter omnia censetur rachitis in quâ notabilioribus nodis attolluntur ossium extremitates Cum pectore angustato et acuminato, ventris inflatione, inappetentiâ, quibus si supervenerint Debilitas summa, febris Lenta et marasmus, vel etiam ascites aut hydrops Cujuspiam alterius Cavitatis, nullis remediis vinci potest.

Cutao pag. 201

Caput XXIVum

De apthis, vesiculis gingivarum et Inflammatione Tonsillarum

Sæpius interdum terminibus premitur infans, Continuasq, querelas emittit, quin Causam mater aut nutrix detegere possint, donec frequentiori frictione Labiorum et Convulsione oris et linguæ aphtas, vesiculas gingivarum et inflammationem tonsillarum Conspiciendo, et brevi sequentibus agnoverint, itenim nihil aliud sunt quam parva, superficiaria ulcuscula, quæ in palatum, gingivas, Latera interna genarum, — fauces, tonsilas, uvulam aliasq, internas oris partes serpunt, et Diffunduntur, sicut mox istum familiarem ce—

gentibus borealibus, et paludosa Loca habitantibus, — Communior sit authorum fides. verumtamen frequentiora fore calidioribus auris, ut Syria, aegypto haec ulcera, nemo diffidebit, cum ibi epidemica quoq. Labes existimetur, et antiquitus, teste aretaeo Cappadoce, aegyptiaca et syriaca ulcera appellata fuerint: haec autem saepius pueros et senes infestant, Cum vario invasionis modo, Diversis Colore et simpthomatibus, et Dissimili Qualitate omnes ubi differentias Constituunt. —

Differentiae

Quoq. solitaria quasi spargunt ulcera, in Lingua aut Labiorum angulis &c. nullâ servatâ Loci Constantiâ, interdum numero et malignitate fortiora, variis in partibus Coacervantur, omniaq. tegunt et obsident. deinde mox teneris et lactentibus annis apparient, unde incipientia inveterata, leviora aut maligna mollia infantum, v. Duriora adultorum Corpora occupantes nominari sunt Pustula. —

2° etiam Caliditate ignea acuminatum terentes, modicè modum rubra, acientes inflammata Deprehenduntur, et profundius affectas partes Erodunt, alia vero tacitè incedentia, rursum nullum adjunctum Colorem habent, neque ttas inducunt angustias v. nulla crusta alba, flava, — splendentia et tardius sen diffundentia, altera crustis tenacioribus tensis atque Duris tegantur, unde inflammatoria, schirrosa, Cancrosa procedunt. ——

3º Demum cum vehementi Dolore, et acutâ aut Continuâ febre Conjungunti, quoquidem iis carent symptomatis, citam Laxanti et frustulatim decidunt, & nulla illico pestuleant et renascunti, prioribus adhuc Densiores, et numerosiores, plures jn Locis affectis quasi designatis — Limitibus subsistunt, Dum alia Latius serpunt, ac vicina Depascunti, unde varia ulcusculorum species, diversa ratio et dissimilis eventus. —

Causa

Eidem Reponimus jn ultimis emissariis liquorem salivosum et mucosum fundentibus, Causam vero proximam jn solutione vasculor. oriundam a tenacitate, acrimoniâ humoris secreti, texturam glandulosam Dilacerantis, et — exulcerantis, si etenim ponantur obices jn emissariis organum secretorium et excretorium Constituentibus, Dentio obstacula derivari solita, humoris excernendi, et aliunde tenax et viscidior Lympha pro Cohæsione molecularum jn vesiculis remoterit, Conus est Distendenda fore ultra modum vasa, fibras nectentes ab jnvicem disjungendas, uno verbo — Dissolvendum Earumdem nexum, Dum ex aliâ parte — Liquidum solitis motibus nequaquam Conquassatum, abit jn Coagulum, putrescit, Corrumpitur, et ulcus determinat, hoc acre tum jn solidis, tum jn fluidis variis delatis jnducit vitium: aphtæ quasdam patiunti differentias habito respectu ad subtrum et jnvasionis modum: sic jn pueris Lac nutricis moleculis acrioribus saturatum, et p

orbem Circulaois ad oēs p̄tes delatum, varias pro
dispōie vasculor., Laxitate sc̄it v obstructioē p̄tes —
afficit, adeóq; jam ex pravià infectis labe Contaminatis
fistulis salivalib., mās per eas vira exerit, lympha
vitiata: sic paritèr Lac quâdam peculiari Lue infectum,
ut scrophulosâ, scorbuticâ aut venereâ, memorata —
ulcuscula facilius producit; cum nominen Salsati
designatum utrumq; Contagium, Coägulandis fluidis,
et solvendo p̄tium solidarum unitati, maximé idoneum
ee: tandem fit q̄d ex ~~pravià~~ pravâ Lactis Constitutive
a nutrice suppeditati successivum sit, paritèr Continget
alimentis acrioribus piperatis, cum eôdem fermé modo —
chylus ex iis generatus assiduó fundat crassiores et ardentes
moleculas, sanguinis Compagem solventes et exsiccantes, —
quarum vasa tota acriá evadit discrasia, et solidas p̄tes
potius dilacerat q̄m fovet: hoc aūt Cāū rariore in
infantibus, quippé cum hujusmodi alimenta, nullatenus
Coërcitanti et blandus Liquidorum motus, eorundem
actioēm facilius arceat, at vò frequentior observatis in
adultioribus, qui aromatibus magis dediti; alimentis fumo
et sale Conditis, pro navigaois incommodo nutritis, aut
demum paludosa et maritima Loca habitantes, —
salsugineam scaturiginem hnt, quam in dies fovent et
intendunt, v nimio veneris usu v aliis exercitiis, —
spirituosas p̄tes exhaurientibus: hinc nautae in
Batavia, angliâ, aliisq; septentrionalibus oris, frequentius
aphtis tentanti; tandem Declaranti hoc ulcuscula in

febrib. putridis, malignis et petechialib., cum eadem Causa tales concitat affectus, stagnatio nempe et putrefactio Liquidor. cavitates vasculor. absorbentium, fundentium, aut derivantium claudat, supprimat motum et oscillaões, Lympha secreta naturam et indolem mutet, omq; ad inflammaõem, vasor. solutiõem, et exulceraõem ptes requisita, accersat.

Simpthomata

1° notabilior supponi nequit obstructio in vasculis Salivalib., internam oris cavitatem irrigantib., et q., vitiosa limpha p ea circulantis quantitas indoles et motus, quin vasa successive dilacerantis, effundatq liquidum, in membranis capsulosis et cellulosis, qđ jam spissum et Coagulatum successive magis induratq suppressâ vasorum actiõe, et contactu aëris ambientis, unde crusta õ, in ppio aphtarum declarata.

2° õ iners atq; sopitus manet effusus humor, licet crassiorib. moleculis componatq, etenim adauctâ viciniorib. vasculor. oscillaõe, intenso pro obicib. et resistentâ ptium adiacentium calore, efficaciis conquassatq liquidum, diversimode alteratq, et in ttum adigitq motum, ut rarefactiõe qtitate õ rosiõe diffringat repagula, viamq; ibi pandat p oscula jam dilatata aut lacerata, unde stillicidium humoris saniosi, purulenti viscidi, aut dilutioris.

3° varius te deprehenditq constans aphtarum color,

Cum diversa qualitas liquidi linphatici effusi, atque moleculis purpureis commixti, major, vel minor quantitas fibrillarum solventis et densantis, et respectiva quies humoris stagnantis et putrescentis, mutet contextum, cohaesionem, superficiem partium solidarum et fluidarum luminosos radios varie refringentium. —

4.º dum crusta totam superficiem partium descriptarum tegit, tollit sapor, non solum ob pressionem nervis illatam ex humoribus vibratilitatem inhibentibus, verum etiam ex indurata vasculis et fluidis, massam crustae constituentibus, actionem quorum externorum impedit.

5.º at vero crustis decidentibus aut deciduis, acrior et vividior sensus, et copiosus fluidus humor diversi generis, et variae tenacitatis, cum deinde exterius pateant fibrillae nerveae, facilius irritantur, atque vascula linphatica et sanguifera, jam aperta remoto obice, nullaque objecta crustae mole liberius effundantur, unde salivatio, et saliva sanguinolenta affluxus. —

6.º illae autem crustae brevi renascentur, et repullulant, imo saepe magis atque deteriores regenerantur, ob innatam organo secretorio labem et excretorio, vel vitium altius infixum in humoribus, quique ex mora inspissatae, majorem adhuc acrimoniae gradum, atque putredinis violentiora comitatura symptomata contrahunt. —

7.º tandem si crustae ulcerosae, compactae, et latius diffusae evaserint, interius serpit erosio, aut suffocatur plane humorum circuitus, unde destructio palati involvi, et partium vicinarum, vel etiam gangraena vel sphacelus

Diagnosis

aphtarum historia et decursus, earumdem naturam et cognitionem induunt, cum tum ipsæ ulcusculorum prodierint, Color rubicundior ptis affectæ, maj. vasculor. sanguiferor. pallidus vo fuscus albescens, lymphaticor. et salivalium tubulorum numerum notat: Demum dum quasi commixtus et flavis apparet, memorata ductuum progenies et diversitas simul culpanda e. deteriores et malignæ, sanies effluxa et promptiori vicinar. ptium erosione dignoscuntur; at vo a humorem corruptum o fundunt, aut crusta facilius tollitur, aut decidit, diversæ statuuntur speciei. —

Cognatæ sunt aphtis, o fere eamdem cum aphtis — vesiculæ quæ in gingivis infantium interdum pullulant, eamdemq; originem, sicut et curandi methodum — agnoscunt. Quod spectat inflammationem tonsillarum, quæ obsidet geminas glandulas, utrinque ad radicem linguæ paulo supra pharingem positas, a latinis tonsillæ, vulgo a figura amigdalæ dicuntur, nobis reducenda e ad anginam quia ad morbum peculiarem, o solum in infantibus, verum etiam in adultis: hæc autem sicut et reliquæ ptium — inflammationes, designantur, rubore, calore, et dolore ptis — affectæ, cum deglutitionis ac respirationis difficultate, etq; — easdem vices patitur, desinit enim in suppurationem, ulcus, — schyrrum vo gangrenam:

Prognosis

j.

ō multum reformidanda est aphtæ recentes, præsertim jn mollioribus jnfantum corporibus, et facile remediis cedunt, at vero radices egerunt altiores, atque putredinis v acrimoniæ gradum consequutæ ægrius sanantur, et pueros mollitie v suppuratâ consumunt; adeo quod lactantibus nullum quasi remedium, atque ab ore gargarismate, v externo remedio — pertinaciùs detergeantur. quantum idem est jn adultis periculum qui clamant auxilia, et vim medicaminum lubentiùs perferunt, quo jnsuper nigriores et fœtidæ sunt pustulæ, eo deteriorem humorum crasim denotant, et contrà majus — portendunt periculum, quod remittitur, dum albescentes superficiaria sunt, atque, vicina ō depascuntur. tandem si supervenerit febris acutis malignis, aut pestilentialibus mortem brevi subsequuturam nullatenus dubites, — præsertim si major sit eorundem numerus jn ore, linguâ, et aliunde summè urgeat virium jmbecillitas. —

Curtae pag 203

Caput XXV.um
De Variolis

Communior sententia, atque verosimilior defendi est variolosum contagium, orientales auras, at jndicam, arabicam 1º jnvasisse, aut saltem ab arabibus fuisse designatam, mox nationum commercio jn Europam migrasse, ubi solitis quasi depositum finitibus, crudelioris adhuc — itaque, et jnevitabilem adeo perniciem jamdudum — jnfert, ut vastatæ provinciæ, depopulatæ urbes, miseræ domorum solitudines, prosapiarum luctus,

rompe tristiores exuvias, horrendosq; sanitiei affectus quotannis ferè nunciaverint; hinc humanum genus innumeris Laessitum vulneribus naturâ in dies imbecillori fovere, et infensa declinate Contagia, aut saltem oppugnare acriùs incumbens, insertionem variolarum excogitavit, â mollioribus infantum Corporibus, laxiori Compage solidorum atq. moderate tepentibus fluidis communicata, furorem atq; violentiam mali quadantenùs remitteret et Coërceret Cujus variam originem, dissimilemq; eventum Statuunt atq; determinant Europaei: Partito enim sonat murmure in galliâ et finitimis Locis, rabidos et inhumanos sive anglos Certâ et gesti manu metuendum Contagium in urbem insontem infundare, eo solum Consilio quo incertum malum praecaveri possit, dum angli ignaviam et infirmitatem gallis vicinis exprobrant, quod pauli Credelibus et pro tempore Vastare meros reformidaverint pulcrum abili et Certo. adultiori aetate periculo servandos ma vendita [illegible] rerum momenta, atq; natio et pertinaciùs præconceptæ haeret opinioni; Certum tamen est ex historiâ monumentis, morem inserendi variolas invaluisse apud Circassias foeminas et puellas, quae etiam aut Circiter post partum [illegible] inusitae Brachii a Lusa variolas inocularunt, immittendo scilicet nostiocem leviorem puris cum materia purulenta e pustulis variolarum dimananti a Volando humorum Calore tepefacta et aucenna rapidiùs in Cruoris massam transfundit, et solitum variolarum tumultum Excitat, quod quos promptiùs scilicet et sine periculo Comprimit: hac autem stupendam Consuetudinem induxere maternus amor, simulq; peculiaris omnibus indita populis utilitas: Circatia enim mulieres, pro plagarum

Cœli inclementiâ aut vectigalium mole oppressi, eximiâ et elegantis formæ puellas in aulam turcarum et persiarum Principum mittunt, quasq. in fluxu et refluxu amatoriorum Lenociniorum lascivis invitamentis et voluptuosis accensionib. Liberalius usq. ad florem pubertatis prius educarunt, ut Corda jam obtorum varietate saturata, facilius vinci, atq. promptius deperire possent, con-pellicarum numerus et ardor, ad satietatem usq. jam dudum fatigaverant, et res contra spem et vota interdum procedebat, amplissimaq. fortunæ munera adverso variolar. flatu subito discedebant, quæ natas jugulando aut deturpando choram et auram inertem eripiebat, hinc natum ipsis variolas attentius observandi desiderium, quo brevi compertum habuere semel aut bis tum in vitâ Contagium illud exhalari, eoq. sensibilitas inclinari, quò faciliùs per spiracula Cutis diffundi possit, ita ut artificio jam memorato, insertionem variolarum tentare et experiri in mentem obvenerit. res ex voti et ultra spem successit, faciliorique adeo perseverabat fortunâ, ut vicini et potissimum turcæ, eam methodum brevi periclitati fuerint, et deinde regni georgii primi Curis nobilissima matrona uxor thei, Cujus sponsus tunc temporis Constantinopoli legatum abiret, in angliam dimanavit &c.

Variolar. prodomus antecedentia, Concomitantia, subsequentia, et generalis morbi historia.

Quidquid in Contrarium asseruerint multi, quadruplex in variolis status observandus est; prior Conspicit incubationem seu Contagii ebullitionem, 2.us pustularum Eruptionem elevationem et incrementum Comprehendit, 3.us earundem suppurationem, 4.us tandem exsiccationem, seu ubi decrementum et finem Complectitur, et Cum diversâ periodo, variis signis et dissimili simpthomatum agmine prodierit, peculiarem, totiusque distinctam narrationem exigunt, in 1.^a periodo levior neque Continua in infantibus declarata anxietas, mox cum rigore quodam et exacerbatione redit, Caput Dolet, horror et Calor sese mutuo excipiunt, splendentes et lacrimosi fiunt oculi, Calor et pulsus increbescunt, urgent nausea et vomitus, stupor, somnolentia, obscurum delirium Convulsiones aut motus Convulsivi in propinquo adsunt, tussis adjungitur, difficilior fit halitus spiritus, febrisque Cum immani et numerosâ cohorte gravium invadit: primum illud stadium ad 2. 3. vel 4. dies vulgo extenditur, quinque in Compluribus infantibus, et frequentius in adultis, Contagii incubationem per 8. aut x. dies potissimum anno proximè elapso observaverim, ita ut variolarum gladium nequaquam suspicantes, dissimili Correptos morbo, ut febre Continuâ et malignâ esse, imo opinati fuerimus. —

Huic 1.º stadio, 2.um ad notati punctis parvis, rubris, instar morsus pulicum, faciem, mox manus brachia dorsum thoracem et partes inferNas Erumpentibus, quibus germinantibus, simpthomata mitescunt, pustulae valdé rubescentes augentur omni horâ, quoad magnitudinem et numerum; Cutis magis tenditur inflammatur, et pruriginem determinat, saltem si variolae de specie benignarum extiterint, verum si Confluentium

speciem referant, intendit*ur* enim ferocia, suffocati in peripheriâ corporis circulat*ione* liquidor*um* et contrà ad interiora repellunt*ur*, hinc anxietas maj*or*, intolerabilis et strangulatorius dolor, diarrhea molestior disenteria, mictus cruoris, hemophtoe, depressio et — coälitio palpebrarum, tumor abdominis, q*uo*q*ue*, manuum et pedum, et si complicant*ur* cum febre maligna, exantemata livida — sensim a pustulis efflorescunt, variolæ à nimis protensæ in unum confluunt fœdo certè spectaculo, tristemq*ue* eventum intentati.

Post toleratum decursum sequit*ur* status 3*us* suppurasis, quâ semel inceptâ, crescit, atq*ue* determinat maj*orem* elevat*io*nem, pustular*um* albedinem, flavedinem, conversionem in apostemata parva, fastigiata, albicantia in apice, circulo rubro in basi cincta, 4*or* aut 5 dieb*us* duratura q*ui*b*us* elapsis, tandem rumpunt*ur*, et exonerant mat*eri*am purulentam acriorem, genus nervorum et membranaceum stimulantem, novas tragedias exsuscitantem, ob iter ad exteriora repagulis, in venas absorbta, atq*ue* inde massa fluidor*um* commixta, diros effectus producit, ut delisia, vomitus, disenterias, hepatidem, apostemata, atroces — abscessus, juncturarum tumores, febrem ethysin, et consumptionem, et si liberius effluxerit, pruritum continuum, fœtorem, anxietatem, ardorem cutis solùm excitat.

Tandem hoc stadium excipit pustularum exsiccat*io*, q*uae* — magis adhuc flavescunt, nigrescunt, et p*er* diversas coloris nubeculas transeunt, antequam abierint in squamulas, q*ui*b*us* ægrorum lectum interspergitur, desinunt siné ullâ molestiâ, et prurigineso tenui, excitat*o* cum summo ægri levamine, et cum cutis superficiarie rubore et teneritate. —

Nulli quidem

Nulli adeo praefixi constitui sunt intervalli limites ad stadia variolar.^ promptius enim vel tardius percurrunt maturiora, pro varietate temperamenti, constitutionis epidemicae, regionis, tempestatis, coeli differentiae, complicatione cum febribus putridis et malignis, in genere tamen et juxta communiora observata, statuere licet, variolas benignas spatio 6. vel 8. aut X. dierum suppurare, 3. vero aut 4. spatio exsiccari, et feliciter terminari, at vero graviores et malignas suppuratio tardius erumpit et extendit ad 18. et interdum 20. diem, tamque altiores cicatrices relinquere solent, ut jam dessipatum deturpati aegrotantium cutis, et facies; oculi solito tempore destituantur

Definitio et Differentiae Variolarum

Variolae definiendae sunt tumores exigui, phlegmonosi, in ambitu rubri, dolentes, pruriginosi, qui promptius in facie, thorace vulgo apparent, atque paulatim subverunt donec ad suppurationem pervenerint, quorum varia notanda sunt discrimina, etenim dividuntur in regulares et anomalas vernales et autumnales, discretas et cohaerentes, et confluentes, depressas et fastigiatas, phlegmonodeas, erysipelatosas, albescentes, lymphaticas, aquosas, rubicundas, sed eas tantum attingemus differentias, quae variolarum cognitioni, praesagendis eventibus, et instituendae therapiae, facem quidam praelatura sunt, adeoque discriminatas sunt quae pustulas a se invicem discriminatas et sejunctas, cohaerentes vero, quae contiguas, nullisque distinctas spatiolis sunt, dum confluentes nunc erysipelati ritu, nunc sub mobilium forma erumpentes, —

unum quempiam tumorem efformare videntur, atq; superficiariæ magis ad invicem implicatæ, se hunt instar vesiculæ, totum vultum aut peripheriam Corporis Comingentis. tandem pustulæ interdum plures, mox pauciores efflorescunt, si numerosiores, minimæ, si pauciores, magis fastigiatæ deprehenduntur.

Causa

Non unico fonti tribuenda ē Causa mali hujusce Contagiosi, ē duplex inculpandus, seminium nempe Connatum nobis quo semel in vitâ depravari dt quis, et aetio communis Causa, ē ejusdem regionis incolas simul afficere poit, prior Complicatur ex variolis eruptis in sinu materno, vel statim post exclusionem; posterior vero evincitur ex modo quo ingruit affectus, persevérat, et divagatur e regione in regionem atq; dein repullulat. posito autem seminio nobis Connato, sopitum illud manere dt in massâ fluidorum ut sequii in Contagio syphilitico scrophuloso observatur, donec concursu Causarum externarum, hic juris factum externitatis et relatas turbas moveat, cum illæ reducuntur ad aërem alimenta et Tempestates, ē novis, extraneis miasmatis humorem inficiendo aut illum intestino Calore et excandescentiâ alterando, moleculas Contagii variolosi ptes ē longius etiam subodorari nobis minimè Concessum fuerit. verum tamen ex effectu analogiâ et similitudine variolarum cum aliis morbis Contagium illud stimuli inflammatorii vices gerens pronuntiamus, i.e. densantis et Coagulantis liquidum

Dein

oiida velliantis, velocitatem cruoris per oa vascula intendentis, et universalem quasi deviationem globulorum purpureorum in Limphatica vasa producentis. si etenim attendamus ad ea quae antecedunt et subsequuntur variolas, spei deprehendamus impeditam in initio circulationem, mox ferventem et praecipitem, tandem solutionem vasor. cutaneorum, effluxum ptis rubrae lymphaticae sanguinis, verbo suppurationem, oaq. sine pendentia, ut ex simptomatum explicatione patebit. Contagium aeris variolosum in altum deductum ex aere et alimentis, quatenus fluidum immediate agens in nares, tracheam arteriam, oesophagum, bronchia, pulmones, cruori circulanti permiscetur, atq. crassioribus impregnatum moleculis sopitum succescit seminium, dividit comminuit, separat, et in orbem circulatorium ita impellit, ut massa fluidorum probe extraneum, et solum eam coagulaverit, verum etiam in finibus arteriosis et Lymphaticis subsistat, quo stagnationis momento generalem phlegmonem seu inflammationem determinat, quae et tum in exterioribus, et adhuc in interioribus aequaliter probit atq. diffundit: et dissimili prorsus modo alimenta deterrima qualitatis sanguini subtra, eundem effectum producunt, in quum congestione pravorum succorum in iis viis et chilo acriori et congrumato, exaltationem tandem concipit mas a brevi connubium init cum seminio, et ottosas excitat ipsius moleculas: —

hinc alimenta, aër v autumnale, v vernum tpus, tpra Communiores causæ Contagium moventes et agitantes sunt Considerandæ. —

Symptomata

1° invadit horripilationis sensus, e tumultuario cruoris motu oriundus quo tunc quadam distensionis vis — membranosis filamentis infertur, tum ipsius æqualis — distributio per Capillamenta invertitur, atq; retardatur: hunc autem excipiunt majoris corporis incalescentia et Calor ex eo quod irritata et infarcta vasa quasi in mutui auxilii signum, fortius crebriusq; micare incipiant, quorum reactio Liquidorum fluxum accelerabit, et proinde magis exagitata, promptiusq; cursu per orbem Circulationis acta, vorticosum motum, illum quem nominare solent a Centro ad peripheriam faciliùs concipient, partibusq; communicabunt.

2: tumida et agitata sanguinis unda, per vasa corporis rapide ferri nequeunt quin insolitam maj. dilatationem urgeant, quasi solidorum nisum superaverint, in ipsis — stagnabunt et Congerientur, unde varia partium gravitas Lassitudo, stupor præsertim in capite, Cum ibi ob debilitatem mollioris infantum visceris majus insit Cruoris momentum: quod si ad Certos fines pervenerit, oriuntur illico delirium, — Convulsiones motus Convulsivi, pro diverso gradu Congestionis sanguinis derivandi.

3° dilutis et amplificatis cruore stagnante Canalium — Lateralis, pari proportione divellent et comprimentur interiectæ — nervosa vascula, hinc violentius cibabit lymphæ nerveæ refluxus,

versus cerebrum, et conti dolor acrior item in capite, o solum ob debilitatem multiplicesq, vasor. cerebri meandros, qbs — liquidor. momento levius obsistit, verum etiam ex impedito sanguinis tractu in alias ptes, qui ex obstis repagulis p truncum accedentem, surculosq, exinde enatos uberius determinatur, in diversis encephali tractibus modo in perivanio, modo in meningibus haeret et cumulatur, unde externus vel internus dolor persentiri solet.

4.° truncis autem superioribus semel cruore turgidis, proportionata incedet in propaginibus congestio, qua distendentur vascula — arteriosa nervi p internam et externam oculi ptem — disseminati, prementurq, folliculi membranacei glandulae innominatae, unde modo rubri, flammei, purulenti, oculi, modo frequentes et alternati lacrimarum rivi. —

5.° si fluida praeternaturam inspissata aut torvida, nimis longiorem trahant moram in tubis pneumonicis, solitum arctabitur vesicularum spatium, fortiusq, distrahentur fibrillae nerveae, hinc respiratio laboriosa dolensq, in eruptione variolar. saepius observata —

6.° pari et eadem ratione stagnante cruore in canalibus gastricis, comprimentur vasa secretoria et excretoria, vel praeternaturam — stimulabuntur hujusce visceris fibrae nerveae, sicq, modo subori[illegible] nausea, vomitus, cardialgia, cibi fastidium, taq, ex labore et molestia ventriculi pendentia accedentia. —

7.° fluida contagio varioloso inquinata supponi nequeunt, — quin depurationem, et particularum heterogenearum expulsionem meditentur, et moliantur natura; cum facilius p spiracula cutis absolvatur, vivitior erit p vasa cutanea humoris contax[?] inatus repulsus; adde quod ignis in cellulosa periphaeria externa contextu, ob meandros et minorem vasculor. resistentiam, facilius

subsistat, ibiq; tumores determinet qui ab humoribus de novo advenientibus, quasi oculi nictu subnascent. —

8º vasculis atem cutaneis semel infarctis, atq; tumultuante cruore turgidis, impetum arietantis liquidi diutius sustinere non potuerunt, unde solutio tubulorum et effusio liquintis conjungito cum rubore pustularum; praesertim in ambitu, cum ibi vasa libera, ab humore effuso magis remanent.

9º liquida atem extra vasa oberr diutius remanere potuit, quia jam alterato et corrumpato, atq; cum fibrillis elevatis et emortuis commixta; simulq; vasculorum vicinorum oscillatione et calore putrium conquassata mutantur, et abeant in liquidum viscidum, tenax, glutinosum, albicans: hinc primus suppurationis apparatus, et acriori pruritu, imò et albedine pustularum cum suppurationis opus, majorem putrium attritionem exigat, et cutis pustularum eodem ac humor contentus colore perfundenda sit.

Xº pus semel efformatum et majori indies acrimoniam morâ contrahens, viam et effluxum tentabit, et continuâ rosionem aditum versus exteriora parabit, unde universum corporis habitum ros purulentus ex infinitis aliens partibus, quo pannis et linteamina, foecundius quasi odorato amito tenaciori, inficienti.

XIº interea purulenti fontes continuâ divisione, nulloq; suppeditato commeatu exhaurienti, solaq; arida superstes erit cutis, cujus fibrulae exsiccato, fluidisq; reparantibus destitutae, dedurint mini squamularum a in contextu cutaneo naaliter coacervatae.

XIIº Subtracta tubulorum cutaneorum progenies, externam cutem internum constituentium, colorem rubicundum referet, atq; vividiori gaudebit sensu, ob delicatiorem textum fibrillarum.

progerminantium, cum liberalius appellente humore saturante, atque, omnium impressionibus et Contactu aëris externi induratae fuerunt.

13º nec ita solent procedere in variolis benignis, verum diversa et metuenda simptomata succedunt maligni vel pessimi moris: etenim pustulae variolosae, quas prius statim ab eruptione inaugescentes et brevi fastigiatas repraesentavimus, ex toto depressae sunt, et in statu variolarum malignarum ob impeditam depurationem, inhibitum appulsum secretorii humoris, vascula cutanea cum pullulantibus infecto humore turgent.

14º hoc tamen humor ad interiora repulsus et confertim ad viscera ruens, brevi molestat et obruit, unde delirium, motus convulsivi, dolores et impossibilis respiratio, singultus, diarrhea maxima virium prostratio, aliaeque strages concitatae ab efferato et indomito Contagio massam fluidorum densante, et contagiosis emissaria praecludente, prout copiosius vel parcius ad viscera eadem derivatur et exundat.

15º interdum fiet ad interiora vel repellatur pro quantitate nimia Contagii variolosi, et numero pustularum internarum abcessuum etenim ut per transennam asseramus, aequali cum ubique depuratione, et pustularum circumfluentium in interaneis caterva: saepius accidit ut tumidi et inde crassiores cruoris fluctus ubi intercipiunt, et inferiores cutaneis ita insistant, ut exinde vitalem fluidi cursum, impetum, derivationem, decessum, in collateralia transitum, secretoria et excretoria vascula supprimant, uno verbo circuitum plane suffocent; unde varia exanthemata, phlictenae, papulae nigricantes, furunculi gangrenosi, sudamina, vari 60 totali externae cutis rosio, dilaceratio, sphacelus, cum rapidius ad interiora serpunt et communicantur.

16º verum si invictis depurationis obstaculis, vana victrix evaserit

et generalem coagulationem superet, nullatenus tamen pravis deteriorem indolem mutare poterit, ut potè ab infectâ fluidor. massâ procedentis, quae acrius, corrosivum ubiisque, in omnibus partibus diffusum, amplas, et indebiles Cicatrices relinquet, hinc suppurationes variae in exterioribus partibus, ut in oculis auribus naribus, quae faciem lumine dotem privabunt, visumque, amoenitatem auferent, aut auream, aut surditatem determinabunt, quae si interanea conflexerint, molestam, tussim, sputum purulentum, phthysim, dysenterias insuperabiles, febrem hecticam, marasmum, et ineluctabilem consumptionem accersent. —

17º tandem ritè succedentibus variolar. stadiis, et abs lutâ depuratione, nova quasi, et melior accedit constitutio, et ità — corroborantur et firmantur infantes, ut excusso pusillanimitatis jugo, masculam, dein pubertatem et virilitatem praebuerint, dum contrà morbo infeliciùs vertente, dilutius adhuc et ad dubitandum varios magis aptum tegumentum, — reperitur; ob suet mutatam superficiem molem, et strictioren molecular. equinis cohesionem, in priori casu determinatam: irregularem non partium integrantium divisionem, et superstitem ingenerae labis partem, quae in 2º casu nondùm destructa fuit.

Diagnosis.

Stadia variolar. peculiaribus signis quae jam notavimus — sunt disquirenda, et 1º ad ingruentia attendendum praesertim et exindè morbum impendentem pullulantem in exterioribus, aut ipsius complicationem, feliciter medicus vaticinari noscit, in quibus etiam expertissimi saepius eluduntur. eruptionem autem variolas suspicamur ex vomitu, capitis dolore

horrore et calore se mutuò excipientib, trepitaõe et subsultu membrorum, oculor. splendore, aut pruritib et lacrymans luminib; hæc etenim duo posteriora simpthomata fere ipsam eruptione declarantes, porrò alia adjungenda st, ut certa Cognitio infantis v adulti qui variolis nequaqm defunctus ē, et illa tunc tporis grassanti; e ōa minùs præcepta vadunt Cutis rubore, et punctusis: domùm Cutiora adhuc tumoribs exiguis in ambitu rubris, undiq; efflorescentibs qui successivè crescunt, et in pustulas notabiles abeunt.

3us status variolarum, suppuratio nempè, judicatur incremento Caloris, febris et anxietatum, albedine pustularum, dein remissione simpthomatum, et effluxu mãa purulentæ. ultimum vò tpus crustarum lividarum et nigricantium exsiccaõe, fragmentis desidui, et novâ Cutis efflorescentiâ, satis evincitr: an vò depressæ v fastigiatæ, discretæ aut confluentes fuerint variolæ, ex solâ inspectioẽ pustularum patet, dùm vò recurrunt aut complicant cum febre malignâ, faciliùs deteges exantemata cū ipsas ferè p totum decursum concomitant.

Jandem dignunts variolæ a morbillis, licet in eruptioẽ utriusq, mbi equivoca fuerint signa, ex tumoribs sensim crescentib, et elevatis in variolis, donec ad suppuraõem pervenerint, at vò sùbmorbilli futuri sint, pustulæ sunt planæ, contiguæ magis superficiariæ, et vividiori rubore perfusæ: insupèr communiùs variolæ quasi gradatim et successivè disseminant p corporis habitum, dùm morbilli promptiùs disseminant, rapidiusq; periphæriam externam corripiunt, variolas etiam facilè dignosces a variolis lymphaticis, gallicè *La verole volante* peculiarib, signis, hanc ultimam speciem comitantib et in tenuem referendis..—

Prognosis

plurasané includit variolarum eventus, néc in Eruptioe aut decursu quidquam certi statuendum; quippé mtbus subitaneis adeó objicitr mutaoib, ut plures quos brevi sanandos fausto variolar. apparatu judicares, tuc cujuspiam externæ v internæ actioe, simulq; ad intervalla mua purulenta, aut humoris variolosi refluxu, derepente suffocentr et interesant, dum alii formé desperati, et præcipiti damnati funere, feliciu emergunt et convalescunt, hinc affectus eó magis refundendus, quó infinitis implicati recessib, et insidiosam præ se fert speciem, et sagacioribs etiam imponit. tn siné temeritatis argto dirigi pt variolarum successus, juxtá tporum diversitatem, et simptomatum catervam atq, sævitiem. cuilibet em variolar. stadio atq. accidentium agmini, sua competit prognosis, q licet fortuná quápiam aut insolito casu mutari poit, interea sequentem normam vulgó tenent.

1° si statim ab incubaoe et ebullitioe contagii graviora instent simptomata, q deinde intendantr summopere in Eruptioe, quá remittantr et mitescant. benigne, aut fausti eventûs nuncii sunt variolæ; contrá vó si variolas erumpentes, crudelius insequatr simptomatum agmen, ut sopor, motus convulsivi, pulsûs intermissio, Lypotimiá, vomitus, periculosior sané statuenda é prognosis: qd si ea, p eruptioem quadamtenus v maximá pte discutiantr, maxima spes affulget, et plurimum boni licet inde sperandum, tunc eruptio nullum levamen ægro præferens, pessimas et lethales ut plurimum variolas constituit: accedente atm exsiccaois tpore, et pustulis jam induratis, simptoata perseverantia pessimi st ominis, q in abronum convertitr, dum remittuntr, q sæpius febris remanet, q latentem turbam, atq, brevi exhalaturam indicant, hinc suppurationes internæ
et marasmus

et marasmus q^a ipse occumbit ægrotans; interdum etiam contingit ut versus exsiccaon pustularum tpus, febris gravissima et deterior quæ in toto ubi decursu ingruat, cum subitanea abdominis intumescentia, intenso calore, fætidis alvi dejectionib, et purulentis; in quo casu malum fere semper insuperabile judicandum, atq; inter ingentem infantium numerum, quos ex officio i fiducia parentum inviserim, paucissimos a variolo impressione praeclusos convalescentes, restitutos observavi. —

2° rursus ad plura alia attendendum e in variolarum decursu, etenim dum variolæ subito deprimuntur, infaustè cerebrum e affectus, atq; inhibita cruoris depuraoe; cerebrum, pulmones, aut interanea abdominis brevi opprimuntur, promptiusq; in eis — metasthases inflammatoriæ et gangrenosæ declarantur: at vero illa infausta non manat fastigiatis et successive crescentibus; quia etenim proportio elevantur pustulæ; eadem remittuntur simptoata, faciliusq; infecti cruoris expulsio promovetur. —

3° ñaa variolar. mutat earundem prognosin et eventum: constanti enim deprehendetur observaoe discretas variolas minus — habere periculi, cohærentibus et confluentibus: cum, in ultima specie, ubi interna et externa pte, ex toto obsideantur, et difficilior extiterit depuratio: insuper simplices variolæ leviores judicandæ sunt, eis in qbus erant hemata aliis ungentis, eq; certum portendunt exitium sicut et cum febribus putridis, malignis complicatæ.

4° mutatur ubi periculum ratione tpestatis, et constitutioe aeris, etenim vere et autumno grassantur, tam movent formidinem, quam si brumali frigidiori ingruant, ob praecisam semper, et majus, hac ultima anni periodo, fluidor. coagulaoem, atq; vasor. cutaneor. obstructioem, sunt et pariter variolæ adeo benignæ et mitiores, ac numerosam non edunt stragem, dum aliæ malignæ et efferatæ, — nullibi nascunt, et natorum progeniem depopulantur. ad varia aeris constitutione dependet. — —

3º tandem variat eventus atq. successus variolar. erumpentium, pro diversâ ætate, hinc adulti plus infantibus in iis periclitantur non solum ob firmiorem cutis texturam, verum etiam intensum liquidor. fervorem, quo rapidius exandescunt, et in varia promptius ruunt et cumulantur organa: raro autem variolis obiicitur senilis ætas, et qui semel corripiuntur, et fato et variolis defungi solent. — Curão pag. 204.

Caput XXVIum.
De morbillis

majorem præsentis atq. futuri discriminis metum injiciunt morbilli, si eadem forent utrinq. morbi stadia et æqualis decursus: quippe non raro graviora adhuc declarantur simptomata, et violentius machina in morbillis perturbatur. sed orta subito tempestas, subito quoq. residet et comprimitur, adeoq. breve est morbillorum intervallum, et pari quo invaserant passu evanescunt.

morbillor. prodromus, antecedentia,
subsequentia et generalis morbi historia.

inopinanter sexum quemlibet, ætatem indiscriminatim — aggrediuntur morbilli sicut variolæ, iisdemq. fere signis denuntiari solent: quippe calor et horror se mutuo excipientes antecedunt, caput intensius dolet, ægri et inquieti, ardore sic faucibus, et siti premuntur. lacrimas involuntarie profundunt, et nauseâ atq. vomitu tentantur. mox succedit calor notabilior, pulsus quolibet momento intenditur. laboriosa et difficilis respiratio, jungitur delirium, universum in corporis habitum quasi punctura persentiuntur, et tota cutis calor rubet, et veluti inflammatur, e quâ brevi pullulant et egrediuntur tumores infrà notandi: iis autem eruptis, simptomata mitescere incipiunt, nisi complicato morborum accesserit, nunquam remittunt, et intra 4. vel 6. dierum spatium terminantur. —

Differentiæ et morbillor. definitio.

morbilli definiendi st tumores exigui, erysipelatosi, plani atq; contigui, nunqm suppurantes, quorum Eruptionem ferè Sp.ª febris comitatr: Idum aem corumd; statui prut discrimina, raoe inoasiois modi quo diffunduntr p corporis habitum, et complicaois cum aliis affectib.

1.º intertim incubant et sopiti manent, p unum aut alterum diem, imò et p plures, idq; febrilem turbam, et signa jam memorata propiùs junguntr.

2.º capiunt discreti st tumores illi, neq; universam cutem obsident, interdum adeò st continui, ut unum veluti tumorem erysipelatosum efforment, et febris scarlatinæ speciem emulantr.

3.º epidemiaè grassantr et requiunt sicut variolæ, complicantr pariter cum febrib. malignis, putridis, petechialib, purpuratis, aut soli aut simplices prodeunt, unde simplices, compositi, benigni, maligni, dubii aut periculosi nominantr.

Causæ

Caam antecedentam et consequentam, parem ac in morbillis sicut et in variolis pronuntiamus, eo tm discrimine ut molecula contagii morbillosi, Lymphaticam Cruoris partem potiusqm rubram aggrediantr, indeq; magis afficiatr vasculor. Lymphaticor. qm sanguineor. numerus cujus raoe Liquida in Lymphaticis saculis magis subsistant, et superficiarios tunc tumores determinant, ut ex theoria phlegmonis et erysipelatis evincitr, cadaem vamotiores, seu a contagiis in actum deducunt, easdem pariter respiciunt, alimenta nempè æ equali modo sicut in variolis, in massam fluidor. agunt, et sopita germula resuscitant. —

Simpthomata

Duo tantum ... allingemus symptomata, quae semel exposita in variolis iterare videamus, quae quidem in morbillis peculiaria sunt. -

1.° pustulae morbillorum sunt magis superficiariae, neque unquam sicut variolarum attollunt, ob tenuitatem et exiguitatem vasculorum Limphaticorum, Lentorem fluidi Contenti, minorem expansionem debiliorem impulsum atque motum partis Limphaticae. - -

2.° veruntamen simptomata quaedam magis saeviunt in morbillis, et major Calor, siccitas, ardor et febris dependunt, ex eo quod numerosiori limphaticorum vasculorum parte generalior et impeditus magis sit in omnibus vasis Liquidorum Circuitus ob Compressionem ex infarctu Limphaticorum liquidoris illatam, quo utriusque humoris effluxum simul inhibet, et infarctum universalem excitat. -

3.° demum Cum in variolis magis notabiliter infarciant vasa limphatica, et humor contentus, nulla arte ad suppurandum perduci queat, mirum non est si intacto vasculorum sanguineorum Contextu, morbilli nullam depurationem excitaverint, adde quod orta et incendio morbillorum promptius transeuntibus Congesta, - Lymphaticae partis portio dissipetur, neque ullam disruptionem excitet, ut ad suppurationem absolute requiritur. -

Diagnosis

manet quidem dubium, in morbillis aut variolis erupturis, - pariaque simpthomata utrumque affectum ut jam innuimus antecedere solent, imo et saepius quae declarant nec morbillos nec variolas respiciunt, sed tantum longiorem pravorum succorum in primis viis, aut febres putridas et malignas: tamen non leviter movetur suspicio si instantibus illis signis, et morbilli alicunde grassantur, aegrotans vel adstantes morbum nunquam vel parvos asseruerint. Cum autem Erumpunt morbilli, quatenus adhuc Confundi possint Cum

variolis, & brevi discutitur Dubium, etiam, in morbillis futuris etc tumor fiet planus, superficiarius, at vero in variolis, tumor magis est circumscriptus, quolibet momento increscit, donec ad suppuratoem pervenerit: tandem Eruptis jam morbillis et perseverante eodem simptomatum vigore, quendam extraneam caam delitescentem, vel complicatoem alterius affectus tuto rationabaris. ——

Prognosis.

—Licet morbilli depuratoem cruoris moliantur, fluidaq. expurgaverint, varium tamen non solatur spe existimandi, ut, breviq. ruit et evanescit emolumentum, graviori labe quam in ptibus externis et internis determinant: interdum enim tam vehemens est tumultus ex naa et mole contagii, aut concursu alterius caae, et complicaois cum febre putridâ et malignâ, ut etiam viscera interna, vel organa externa, ex lymphâ et sanguine ibidem congestis opprimantur, quarum virium vim deinde superare non pt. in genere tamen variat morbillorum periculum pro catervâ et continuatoe simptomatum, variâ aetate aegrotantis et complicatoe morborum. ...

· 1.º comitiores sunt morbilli, quo facilius erumpunt, et leviorib. simpthomatib. stipantur, at vero periculosi et saepius lethales si urgeant delirium, vel sopor, aut motus convulsivi, deliquium frequenter recurrat, cum pallore faciei et extremorum refrigeratoe, pulsus sit debilis et intermittens, invitâ morbillorum eruptioe. —

2.º minuitur periculum in infantib., augetur vero in adultis non solum ob difficiliorem eruptioem, verum etiam ob moleculas crassiores sanguinis, quae pertinacius latentia contagii corpuscula intus retinent.

3.º morbilli simplices ferè nullum portendunt periculum, at vero accedente febre putridâ et malignâ, eo deteriores—

evadunt, quo mtus graviora Semen Asalit, et depuraoi-
fluidor. efficaciis obsistit. — — Curaõ pag. 218

Caput xxvii^um

De variolis Lymphaticis,
Gallicè
La verole Volante

229

Dùm semel abiit atq, discessit pariculum variolar. et mo illor. ... apparatu variolar. Limphaticar. vixq, maternus amor, aut nutricis sollicitudo, ægrùs eas jn prola ... : tum ēn inter hovumce afectuum Simpthomata ... discrimen, ut variolas limphaticas in ... peculiarem o appelares, qmvis tn. pustularum tumores, subitaneum incrementum jo. intuitu majus periculum denotent presagiroq, videantr.

Variolar. Limphaticar. prodromus, antecedentia Concomitata Subsqntia, Et historia.

Fortiora numqm fere meditats et tentat nãa ad eruptionem variolar. Limphaticar. pellitq, externum hosti sine tumultu, etenim adeo Citiùs evadunt, ut Calorem levem, et anxietates o nullas determinent, quis ægri in lecto decumbere cogantr, adeq, abq, pravio ullo signo declaranti, interdum vo febrilis excandescentia, o fugax, et exigua prostrão appetitus, et intermissus capitis dolor illas antecedunt. pustula A magna discreta, et o nisi raris suppuraõ effundunt. 1 enim num tn. anno 1734 suppuraõis exemplum jn hac Civitate observari, promptiùs intumescunt 2a. 3a. 4a. die exsiccantr, et ... ... debiliori ... obducunt, nigricantes, a nulla sui relinquit vestigia. — ...

Definitio et Differentia

Variola Spuria ... tumores discreti, notabiles,

albicantes, et vere Lymphatici, quasi hydatidum formam referentes, qui ad summum fastigium intra diem perveniunt, et 3a aut 4a die exsiccantur, levioris momenti patiuntur differentias, etenim in simplices et compositas, benignas aut quadantenus graves, nullis vel mitioribus stipatas simptomatibus, dividuntur. Demum saepius antecedunt variolas legitimas, quae in exsiccatione spuriarum erumpunt, et aliquando bis in decursu vitae recurrunt. —

Causa

Causam similem, et idem contagium in spuriis ac in legitimis variolis redarguimus, eo tamen discrimine ut in priori casu minoris classis, et levius unitis constet moleculis, procindeque, levius agat in massam fluidorum quorum lymphaticam tantum partem attingit sine simptomata divina [illegible]. —

Simpthomata

1o facile erumpunt pustulae variolarum lymphaticarum ob debilitatem vasculorum lymphaticorum, quae vel leviori appulsu lympha contagio densata, dilatantur et intumescunt. —

2o nulla fere turbatio excitatur in eruptione, ex eo quod non solum tanto motu provocatur lymphaticus humor, ad eamque ad excandescentiam febrilem incitari nequeat, verum etiam Limphatici rami pulsum non habeant manifestum, debilius emergunt ut fluidum contentum ad motum illum celerem et expeditum qualis ad calorem et ardorem desideratur, determinare possint.

3o positis semel lentore fluidi circulantis, et debilitate vasculorum illud convellentium, non solum discedunt prodromi inflammationis, verum etiam tumor jam inflammatus cito evanescet, cum in gravitate non continuari possit a suggestis continuo et in majori parte quantitate liquidi moleculis, quae jam semel effusae in finibus Limphaticis, calore et oscillatione partium vicinarum aeris intactu, vel innato ex infusione coagulo, difficilius urgeantur in collaterales ramos,

aut insensibili rivo per spiracula cutis stillent. — —

4° albicantem colorem referunt, et notabiliores deprehenduntur, quam in qualibet specie variolarum legitimarum ob rationem humoris lymphatici qui cumulatur, sicut et minorem vasculorum partium appulsui facillime cedentium. —

Diagnosis

Ex jam tradita definitione et relatis signis sufficienter patet variola lymphatica etiam magnitudine et albedine pustularum: jam vero complicatas cum febribus putridis et malignis medicus facile deteget ex simptomatibus quae cum ipsis conjunguntur, tum si simplices evagant, nullafere prodeunt, aut statim ab eruptione mitescunt et disertuunt. — —

Prognosis

Periculum nullum statuitur in variolis lymphaticis, quae simplices aut benignae dicuntur; at vero in epidemicae gravantibus, ut alteri affectui complicatis, etiam intervenit discrimen, eoque gravius quo junctus affectus deterior, et gravissimis stipatus simptomatibus. interdum variolae lymphaticae antecedunt legitimas, aut ipsis supervenient, ut in pluribus infantibus anno proxime elapso observavimus, quorum magna pars utroque morbo intra breve tempus correpta fuit. — Curas pag. 221

Caput XXVIII.um

De macie

Pueri facile in maciem incidunt, quia ipsorum solidum compages adeo debilis est ut facile solvi possit, et pro partium tenuitate ingentem humoris dissipationem pati. Deinde vero, propter molem et soliditatem, difficilius Aetatis provectis dissipatur, in quibus languidas totius corporis emaciationem producit. —

Salsuginosus

Salsuginosus fit sanguis, si lac quo infans nutritur, —
calidum et salsum sit, id facile maciem producet; cum —
maxima salivae quantitas continuo sanguini suppeditetur: pariter si
puer ablactatus, cibis salsis, piperatis, et exsiccantibus utatur, ut si
vinum nimis epotet, macie detinebitur. Fit quoque hic affectus —
propter stomachi vitium, dum ciborum coctio, nulla fere in eo
fit; quoniam enim sanguis puerorum continuo chyli adventu eget, ut
partes eorum accrescere possint, laesâ digestione ciborum, minima sufficiens
humoris quantitas sanguini suppeditatur, ergo nulla accretio, imo nec
reparatio sufficiens fit: consumitur ergo balsamum sanguinis, et
lympha acredinem acquirens, nec partes nutrire nec reparare potest.

Sunt adhuc emaciabiles post morbos graviores, balsamum
sanguinis absumentes, ejusque compagem plurimum solventes, sic
variolae, dysenteria, febres diuturnae post se maciem saepe relinquunt,
ab his autem saepe macies producitur, accidit tamen et ab aliis causis, sicut
suppuratione, exulceratione; et viscerum inveteratâ obstructione. —

Quodcumque macies constitutionem sanguinis salsuginosam supponit,
et causa eam producens humores salsuginosos afficit, sanguis igitur
puerorum macie laborantium ad nutritionem idoneus non erit, nec
deperditionem partium reparare poterit, hinc marcor et emaciatio
totius corporis; et cum lympha balsamicam qualitatem amiserit,
vasa vix infarcire et humectare poterit, unde vasorum ariditas et
excorrugatio sanguinis. —

Cumque quoniam major fit deperditio quam reparatio, minima —
contentâ debitur humorum moles, minor adhuc copia pinguedinis
aderit, igitur tota partium carnosarum consumptio: et totum corpus
ossibus tantum et cute constare videbitur, hinc undequaque ossa —
eminebunt, et pariter ubique pellis erit.

Verum suppositâ humorum constitutione salsuginosâ, —
quidquid e sanguine derivatur, salsuginosum esse oportet. igitur urina
quae e sanguine secernitur salsa erit, et ad irritationem aptissima, unde

excoriabit, aliasq; partes vicinas nisi serotum removeatur. ea etiam quae ex ano fluunt, quae ut hujus acrimoniae jmmunia, cum praesertim a massâ humorum derivantur, dabit ani partiumq; vicinarum excoriao, si excreta aliquandiu removentur, eâ ratione interna oris cavitas desaedabit aphtis, puer quoq; testiculans vigil, anxius erit, tandem febris hanc sequuntur constitutionem sequitur, ut facile cuilibet attendenti patet: tandemq; sanguinis balsamo consumpto, mala superius exposita ingravescunt. —

Diagnosis

Ipsa et solâ pueri inspectione macies cognoscitur, ejusq; causa difficilis non est, quare lac nutricis explorandum, et ab ipsis ministrantibus sciscitare an morbis jam fuerit conflictatus, an penuriam ciborum passus fuerit, an diu laboraverit inappetentiâ, et tandem an coctione laesâ corripiatur, quod alvo liberiori, et foetore excretorum, et ventris intumescentiâ declarabitur.

Prognosis

macies recens et a causâ externâ oriunda, raro periculosa est, facile tollitur, inveterata vero gravis est et periculosa, et difficile sanatur, praesertim si a causâ internâ et abditâ producatur: macies cum morbum acutum, et sanguinis compagem solventem sequitur, maxime periculosa judicatur, et si dietâ convenienti instituta, et remediis rarius adhibitis, et si vigeat appetitus, et vires refocillantur, tunc macies periculosa non est.

Curatio pag. 221.

Caput XXIX
De tumoribus strumosis

Strumae seu scrophulae sic dicuntur, a frequenti scrophularum in suibus jn collo fiunt: hae etiam in iis alopicio parte. —

Et aūm struma seu scrophulæ tumores, Colli glandulas — præcipuè afficientes, axillar: inguinum aliasq; circá articulos ossium collocatas, sic in Cubito manu digitis, genu, pedibq. — frequentèr apparent: rarius tm ubiq, fiant, in sterno, brachiis, — Cruribs, hi tumores ppio minimi, Cuti Concolores, levitè indur escunt, et schirri naam æmulant, paulatim succrescendo — mollitiem acquirunt, levis et profundus fit dolor, præsertim dum tanguntr vl comprimunt, hinc tumor rubore inficitr, et — suppurao succedit, qdóq; dolor et mollities absq rubore clescunt, tumor intús suppurat, caseumq, ossib subjectis affert, priusqm signa suppurations orta apparuerint, tum oro suppurato māa purulenta, viscida, albicans, pallida aut flava sive fœtore — carenti, et ideò hi tumores ad atheroma, aut steatoma v̄ — mdiceidem v immeritò ob contentam māam a nonnullis — referuntr.

Ineunt qdóq, tumore, ulcera aliqdó in diversis ptib: dum ad suppuraōm perducunt, æger mané febre lentâ viriumq; prostraōe corripitr, facies pallore defœdatr, perseverante suppuraōe, marasmus accedit.

Qdoqdem glandular: textura mollis et laxa admodum, aq. vasis limphaticis, aliisq, secretioni humor: inservientib, mille modis reflexis et contortis constant, ex eo quoq, oportet ut motus humorum, glandulas subeuntium, facilè in iis sistatr, — nisi humores maximam fluiditatem obtineant: igitr laa tumorum erit viscidit et acrimonia lympha q̄ p intimam glandularum substam volvitr, aq; paulatim in his hærens et accumulata, tumorem parit indolentem, qui successu tpris — suscipiens incrementum, dolet, rubet, suppurat quoniam aūm — lympha ad glandulam obstructam continuò accedit, augetr continuò ejus hærentia, novumq; dilataōis gradum tumor acquirit, quo fit ut maj; vasis cujusvis compressio fiat, magis etiam humor: motus sistatr, undé vasor: disruptio, quâ —

facta humores effundunt, et Suppuratio incipit. Verum propter humorum viscidatem fit ut Suppuratio absque motu tumultuoso et praecipiti fiat, et ideo cum motus suppurationem efficiens lenis et pacatus sit, vix nisi indicia Suppurationis probat, quoniam tum humor effusus aciditatis et acrimoniae particeps est, jam genitum et saepe ossa afficiunt, ea rodit et exulcerat, tunc sinus quam plurimos in vicinia ubi fuit, si glandula circa carnes et ab ossibus remota fuerit: si minor sit Limpha vitium, una aut altera tum glandula afficietur, si major plures simul in diversis partibus tumebunt ac ossibus, aliquando sacrit vitiosa hac Lympha, hinc rachitis cum strumis complicatur, etiut plurimum ossa spongiosa, ut sternum, mais strumosis tument, et exulcerantur: hinc facile patet ratio cur tumores strumosi manus pedesque afficiant, etenim cum hae partes pluribus ossibus similarticulatis constent, ibique sit maximus glandularum numerus, humorem viscidum articulorum motui inservientem, eructantium, ex eo quoque satis patet cur strumae has partes tam saepe afficiant, nec glandulis intus latentibus tetrahaerdes parcit, quoniam eadem est cum glandularum textura, eademque Limpha ad omnes partes appellentis vitium, ideo glandulae internae sint et externae, strumosae fieri possunt, sicque hepar et Lien, tumida, et obstructa, hypocondria efficiunt tumentia, ut et pulmones et mezenterium. —

Verum cum in mezenterio glandulae passim occurrant tum mais strumosis repleta et tumidae, venas ex intestinis redeuntis comprimunt et sanguinis motum in ipsis retardant quo calor augetur, aeris in ipsis contenti elasticitas et Dilatatio crescit, — unde intestinorum dilatatio, totiusque abdominis intumescentia.

At sicuti glandulae externae, mais scrophulosis obsitae suppurantur, ita et facilius internae, cum ibi sit calor humorum ibi circulantium, motus magis constans: hinc a —

glandulis suppuratis aliqua pars ejiciatur a vasis sanguiferis et Limphaticis apertis resumitur: ergo humorum massa pus inquinata, saltatim putredinalem contrahet, quâ salia ipsius magis exaltata, ulteriorem acrimoniam Lymphæ communicabunt, unde febris lenta cum marcore, virium prostratione et faciei pallore fit, quibus successu temporis, morasmus adjungit, cum pus jam genitum suppurationem partium vicinarum producat.

Constitutionem sanguinis scrophulosam producit Lac quo infantes aluntur salsius liccidiusque, propter malam victus nutricis rationem vel vehementiora animi pathemata, quibus Lac magnopere alteratur, quoniam enim stomachus lactantium debilis est, nec Lactis vitium corrigere potest, ideò sanguis qui a Lacte jam vitioso conficitur ejusdem indolis est et ea particeps, unde universa humorum massa viscuditatem et salsidinem contrahit, quo fit ut chilus eodem sanguini mixtus, tamen si hoc laudabilis humorum magis vel minùs inficitur.—

Quoniam verò sanguis Lactantium serosus est multum, eorumque victus ratio humida, hinc sanguis Lactantium difficile viscuditatem et acrimoniam contrahit, unde serophulosa in ipsis ne minima quidem sui indicia præbere potest, hinc pueri quamdiu Lacte aluntur, etamsi vero strumarum inquinentur, ex omni parte sani videntur, verùm crescente puero, mutata victus ratione et ætate, sanguis minus aqueus evadit, salesque qui fuit antea humorum massa impregnatas, majorem adipiscuntur molem, et poros sulphureum replentes, fluiditatem Limphæ imminuunt, hinc tumores glandularum nascuntur. verùm crescente salium mole, magis tollit humorum fluiditas, unde viscidalis magis spissa Lympha evadit. strumæ pueris adhuc accidunt, si nutrix impregnetur, quoniam cum aura seminali humorum constitutionem mutet, sanguinis motum intestinum et fluiditatem imminuat, ex eo fit ut Lac in mammis post Conceptionem secretum, nimis viscidum et acidum sit, eaque ratione ad strumas generandas aptissimum. Hinc matribus etiam nascitur dein, quæ Lacte plurium nutricum nutritur, hæc enim Lactis diversitas, pueri sanguinem inquinat, cum Lac indolis variæ id habeat, quod in humores Laudabiles converti potest.

Demum strumæ p. contagium communicantr, et a parentib. in filios transfunduntr, facto enim parentum cum infantib. commercio irrepit hoc vitium quâ humores parentum in corpus infantis translati eius idem vitium inferunt, qd ipsi a massa humor. accepere. venerea adhuc lues parentum aut nutricis malè curata aut adhuc sopita, strumas pueris communicat, sicq. ob parentium peccata, misere affliguntr, a lues venerea, scrophulosæ affinis e, maxime, ut in eorum effectib. evincitr. —

Diagnosis

tumores strumosi ex solum, a sede dignosci pnt, cum colli glandulæ et in vicinia articulorum collocatæ turgere et inflari vident, absq. ulla strumosâ d. præsentia in eo modo afficiendi: strumæ tumorem efficiunt in initio cutis concolorem et indolentem, scirrum naam æmulantem, paulatim et lentè increscit tumor, tuncq. dolore, ex gravitate nisi, aromatis, aut dura tactu: rubor et calor adjunguntr, diu in hoc statu perseverat, quinquam certa sint indicia suppurationis, a ut - - dicunt tumoris mollities et fluctuatio in eo percepta dolorati. hinc tumores frigidi, strumæ vulgò dicuntr, a ab humore frigido, et lentè ad suppurationem venientes fieri creduntr. tumore suppurato, aperto materia viscida, purulenta et firmè absq. fœtore extrahitr, vulnusqs inflictum adeò difficilè sanatr. ut tumor p. plures annos suppurare valeat, pritis remediis; a vitiosa sanguinis constitutio, cicatricem fieri n sinit, consumpto ferme sanguinis balsamo, etes solut aloëlescere pnt, præsertim si tumor suppuratus, os adjacens corroserit, a caries cum curiosum continuò suggerit aquæ acrimonia sanguinis foveatr. an hæreditariæ sint strumæ, ex relatu parentum medicus assequitr, tum etiam si plures pueri ejusd. familiæ laborent his strumis. — —

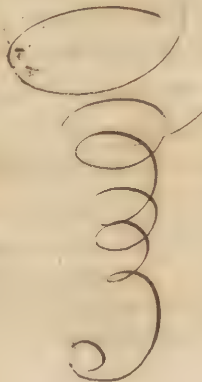
Prognosis

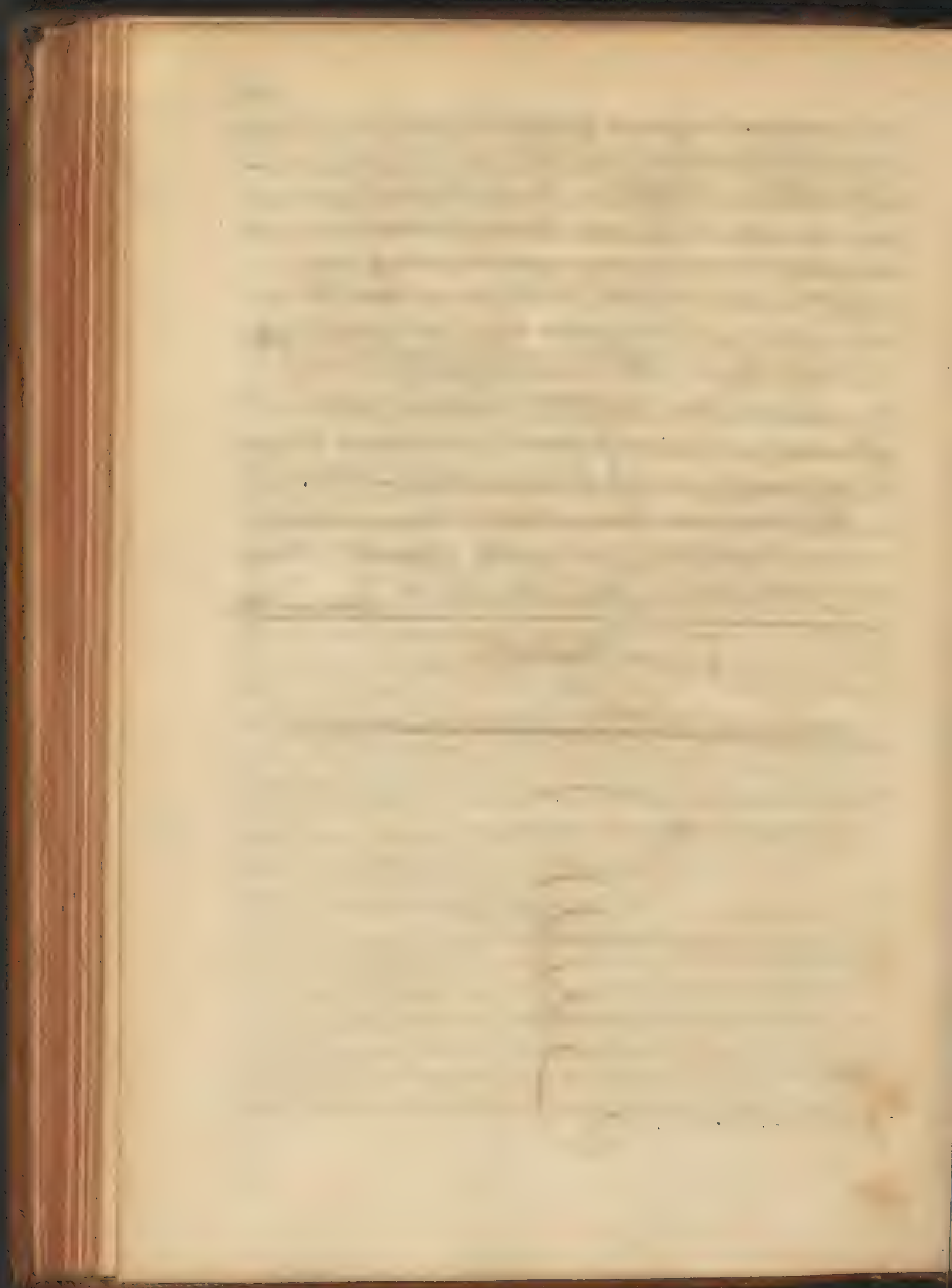
Strumæ difficilè, et solâ ætatis mutatione sanatr, vim remediorum ut plurimum superant, nisi humorum massa lue scrophulosâ — — levitèr inquinata unum aut alterum tumorem efficiat, tunc antequm ingravescat, tumorq. suppuret, tentanda remedia a aliquatn necessaria, verum si plures afficiant partes diversas, præsertim pedes manus, nil ultra moliri oportet, ad vitiosam sanguinis constitutionem corrigere remediis convenientib.;

etenim resolventia et topica ~ ō nulli tumorib. strumosis opponunt, suppuraōem accelerant, virusq; ibi latens sopitum resusci tant, exaltant, acrius efficiunt, tametsi tumor ad suppuraōem pervenerit, ossaq; fuerint carie detenta; deleraā ō desperand; modo febris ō adsit. summonusq. appetitus, viresq; satis constent; mutaōe ætatis imbus levatis, ut sæpe sæpius fuit observatum, verum si suppuraō copiosa sit, et plures tumores in diversis ptib. simul suppurent, ossiumq; caries maxima sit, cum impotētiā ad motum; ossium affectorum intumescentiā, febris lenta accesserit cum insigni marcore, maximā virium prostraōe, maximus ē mortem timendi locus. Demum de salute ægri actum ē; si tumor scrophulosus, inter genitus suppuret, et via nulla pateat, p quā pus foras perduci possit. curaō pag. 227

Hujusce Tractatus

finis.

cap. 1° pag. 8.

Curationes morborum puerorum et 1° De incommodis graviditatis.

Sicut multi in graviditate in pejus ruente superandi sint obices, ita non omnia indiscriminatim tentanda sunt remedia sed prudenter administranda sunt, quippe non minimus error funestas habeat calamitates, et ruinam praecipitare possit: hinc delicatior est therapia morborum gravidas infestantium, viaque mediaminibus levioribus praetentanda est; quod circa curationem in diversis competere potest casibus, quin ullum sit abortus periculum proxemus. —

1° si 1is gestationis temporibus, nausea vomituque vexata sit pregnans, nequaquam cohibenda est evacuatio, opiatis adstringentibus, non intendenda emeticis et catarticis, nam ipsimet ut ayunt pravorum humorum contentorum in 1is viis; haec etenim ut jam monuimus pendent a mutata indole succi gastrici, irritatione fibrarum nervearum componentium ventriculum, adeoque committenda est solis naturae viribus, aut ad summum juvanda diluentibus et refrigerantibus quae vomitus angustias et conatus minuere possunt, nisi ulterius protrahatur affectus, in quo casu stomachica cum levioribus purgantibus sunt praescribenda.

℞ rh. contus ʒ. ß. syr. de chicor. compos. ℥i. cap. ter tid. —

L.

Si memorato remedio non cedat vomitus, tentatis prius per aliquot dies infusione melissæ cum succo menthæ, vel e chocolata matutinis horis, et aliunde excernantis perniciosæ indolis materiæ, ad sequentem purgationem accede.

℞. mirobol. citr. ℥i. summit. absynth. et centaur. min. ana p. i. Coq. in s. q. a. f. — dein dissolv. mann. Calabr. ℥ii. Col. et express. add. syr. de cichor. compos. ℥i. —

Dum autem conjunguntur tormina intestinorum, diarrhea vel tenesmus, præscribendus est vespertinis syr. papaver. alb. vel decoctum amarorum injiciendum in anum et, — succedere debet opiatum sub sequenti formulâ. —

℞. Conserv. Cynorrhod. absynth. min. et ros. ana ℥ß. coral. rubr. ʒi et oculor. cancror. fluviat. ana ʒiß. add. syr. de absynth. q. s. ad conficiend. opiat. de quâ cap. prægnans mane et sero ʒi. addend. dosi serotinæ laud. opiat gr. ß.

2° Dum instant gravior cephalalgia, rubor, suffusio, intolerabilis gravitas, sine morâ secanda est vena in brachio, et potest etiam repeti ad liberandas partes superiores, sanguine redundante oppressas. illud autem auxilium frequentius fugat, aut summopere imminuit graviditatis incommoda, et si præterea accesserit complicatio cujuspiam morbi, ut febris putrida, maligna, pleuritidis aut peripneumoniæ, nulla habenda est graviditati ratio, et peragenda omnia, quæ morbus desiderat, cum cautione.

fœtum perire alvâ matris, quam utrumq. certé occumbere morti, tum sæpius accidit et tantum abest ut Cephalica incisio, v emetica abortum incitent, et immaturam fœtûs promoveant [illegible], quin etiam afferendo [illegible], et — Liberando matrem, favent efficaciùs fœtûs incolumitati ut quotidié experimur.

13.° Frequentè tussis declarati 1.a graviditatis periodo, Seu illa é reflexu humoris uterini per tubos pneumonicos et tracheales pendeat, sive quidam subs hæreditaria, v naturali fabrica pulmonum, natales dederit, & statim Soli naturæ delinqui potest, & cujus duratio frequentia exigit remedia, vena tum feliciùs secata ad liberandos — pulmones et præcavendum infarctum, et ei dent secedere juscula sequentia.

℞. pull. junior. cujus venter depleatur hord.
mundat. cochlear. ii. coq. per hor. 1½ deinde
adr. fol. cichor. et borrag. ā. m. ß. bulliat
per hor. ¼ colat. [illegible] Cap. [illegible] p. 9. dies

Imó si quispiam adesset solutionis vasor. pneumonicor. metus, atq. suppurationis suspicio, addenda forent jusculo præscripto rana et testudines ut magis adhuc demulceret liquidor. acrimonia, interim vespertinis hor. non sit negligenda narcotica et soporem conciliando: labentem autem restituunt, ptizanæ refrigerantes, cum foliis capillor. vener. — papav. rhead. borrag. hordeo mundat. aliisq. hujus — generis, sicut et lacticinia varia quæ quidem obtrepuerint — mulierculo, & laborem et acerbitatem simptum sublevare-

queant.

4º quolibet gestaois indiscriminatim quare interdum supervenit effluxus levior guttular. sanguinear. quodq; — grumi purpurei effunduntur, qs o indormiendum, a quâcunq; câa processerint, etenim in propinquo abortus, adeoq; secanda e vena bis aut ter ad praecavendam ulteriorem vasor. uterinor. et placentae distensionem. dein ad conglutinanda vasa aperta, radix simphiti mas, bistorta tormentillae cum succo depurato urticae, feliciter usurpati; atq immiscenda varia opiata adstringentes sub hâc formulâ. —

℞. Conserv. ros. ℥i. sang. dracon. et bol. — armen. ʒi ß. terra sigill. ʒii. syr. de ros. sicc. q. s. add. dos. secot. laud. opiat. gr. i. —

Verum si obsistat hæmorragia, et quadamtenus alternis vicibus redeat, desperandum quasi e de partu naali; et — vulgo, ne dicam spe foetus ante tpus excluditur, praesertim si hæmorragia ortum duxerit a quodam violento pathemate concussione notabili corporis, ictu vehementi, aliisq; hujusce generis. cave tn ne confundas hæmorragiam uterinam cum fluxu menstruo, qui per ôem gestaois curriculum in nullis persistit; is etenim e ductibus vaginae prodiens, — nullum portendit periculum, nisi ita copiosior fluxerit, ut solito pabulo foetus defraudetur.

Observatio ⁊ᵃ. unica

mulier ædam mercatoris Landovinsis, 29. ann. nata et a 3. solum nupta, temperamenti sanguinei et biliosi, graviditate pro votis tentabatur, ⁊ partum naalem spe recusabant

dii Conjugales, ita ut versus 3um aut 4um mensem hæmorrhagiam uteri nullâ datâ occasione pateretur, non solum spem omnem prolis auferebat, verum etiam et in evidens vitæ discrimen conjiceret, diversa petierat medicor. oracula, variisque usa fuerat inditis medicaminibus ad servandum fætum, quin tamen melior evasisset conditio, dum me ad visendum episcopum defunctum vocatum consuluit. Statim ab eâ sciscitatus sum an quispiam error in victu vel pathematis incandescentiâ, vel præsentes jam toties mortuæ proli anxietates de quâ conquerebatur determinarent aut foverent, cui responsum fuit nullam ex propositis leviorem ansam mihi usquam dedisse, quo circa internas causas examinavi, et prolixiorum copiam sang. menstrui in illa ex relatu ægrotantis mihi visa est, ut, statim unicam abortûs continui causam judicaverim, in hunc finem repudiatis opiatis et pillulis adstringentibus, quæ ipsi multoties sine successu præscripta fuerant, imperavi quolibet mense v. s. in brachio per totum graviditatis tempus, quæ invictis parentum clamoribus celebrata fuit, tamque felicem præbuit exitum, ut prolis bene se habentis, levioribus etiam puerperii dolor mater evaserit. —

Pag. 4 12 Cap. 2°

Curatio

De periculis partûs

ad felicitatem lochior. immoderatæ evacuationi succurrendum,

perpendenda sit caa. i qbs natales ducit, a cum variis capitibs coarctata fuerint, diversam quoq; therapiam exigere videntr, verum tn cum facilius reduci possint ad retenta in uterum, v ad vitium fluidor. duplici hoc titulo, praeternaales abhinc orituros motus, sequentibs auxiliis componimus, et 1° qdem posito quopiam extraneo Corpore residente in fundo uteri a portione quadam placentae, secundinarum, grumo sguineo, impacto, interna remedia vix scopum attingere pnt, etenim sola arte, et manu chirurgi v obstetricis, promptius eruenda, quippe nulla speranda salus, nisi prius sublati sint obices qui si tta molis extiterint, v pro inertia obstetricis, in utero ab aliquot rebs conclusi, puerperam in evidens conjiciunt periculum, a invitis oibs fere remediis, flumina sguinea ex uterum simul cum aa funditis interea cum sola naa qdoq; sufficerit, ad expellenda illa extranea Corpora, praesertim si juvetr. medicus statim dt praescribere v, s, in brachio, brii aut ex pede, n solum ad hemorragiam minuendam, verum etiam ad praecavendam phlogosim uteri, qbs peractis, consulendum viribs puerperae, si languentes et extinctae fuerint, reficienda potius lenioribs cardiacis. —

℞. aq. flor. Cord. ℥ii. in qbs dissolv. confect. alker. et hyacinth. ā ℈i. aq. cinnamom. ℥i. f. poo statim sumend.

efficacius tn auxilium desumendum e ex clysteribs diversae familiae, v quadamtenus irritantibs, qui stimulando uterinas fibras, eas ad violentiorem contractionem, et conte

avulsionem et expulsionem, delitescentis ỹoris incitent: injectionibus variis diluentibus, detergentibus, balzamicis, — acrioribus, sicut pariter applicatae calidorum et aromaticorum super regionem uteri, quae pro tempore nervorum genus, et — fibras motrices commovendo, majores motus determinent, quibus dicta obstacula abripi possint. —

2º Dum fovetur intensior lochiorum effluxus, annotata — labefluidorum, ut fervore dissolutione et similibus, magis adhuc quam in priori casu insistendum est usui, — confugiendo deinde ad hordeata, gelatinas, emulsiones lenes, opiatas adstringentes et hypnoticas.

℞. sem. frig. mund. ℥ß. contund. in mortar. marm. sensim affundendo. Decoct. liquirit. deinde colet. et colat. add. syr. papav. alb. ℥ß. ft. emulsio sumend. vespert. hor. —

Quod si et adhuc compescatur humorum motus, et augeantur rivuli sanguinei, sequens julep. parandus est. —

℞. decoct. consolid. maj. et aq. ros. ā. ℥ii. syr. de ros. sicc. ℥ii. succ. dep. urt. ℥ii. — laud. liquid. gutt. xx. ft. julep. qui facile poterit mutari in opiatam eidem scopo — satis facientem.

℞. conserv. symphit. maj. ℥i. sanguin. dracon. et terr. sigillat. ā. ʒii. syr. de ros. sicc. ℥i.ß. ft. opiat. sumend. seró et mané ad ʒi.ß. add. dos. sing. laud. opiat. gr. i. —

his peractis, imó et per aliquot dies continuatis,

debellanda ē Cāō & dictam rarefactionem cruoris Comitat, quô licitá si adsint indicia gravor. Saburr. ut nausea, linguæ amaritudo, et siccitas, pondus in ventriculo, aliaq. hujus modi; properandum ē ad quens Cathartico-emeticum —

℞. Decoct. fol. chicor. ℥v. solv. mann. Calabr. ℥ii. add. hyppecacuan. ℈i Cap. ɔ. —

℞. fol. Senn. ʒii. infund. in Decoct tamarind. pinguium ℥xii. dein add. flor. malv. et violar. ā ʒii. post sufficientem infus. solv. mann. Calabr. ℥ii et ft. ℥. pro 2 dos. 1ª add. tartar stibiat. solub. gr. iv —

His succederent jusculá refrigerāa Cum pullis et plantis adstringentibus, ut plantago, bursa pastoris, equiset. Consolid. Bistort. urtic. imó et perseverante affectu varia Lacticinia, Cum Succis variis depuratis, ē sequenti probé diluendis, temperare queant. —

3.º Quum ex adverso imitat suppressio lochior. diversâ procedendum ē methodo, nisi i a phlogosi uteri, ɔ viciniar. partium inflammaōe dependeret, in quo casu eadem ā supra proposuimus adhibenda forent auxilia, ɔ positâ laxitate et torpore fluidi circulantis, ɔ inspissaōe generali massæ sequentis, ad sequentia decurrendum. —

℞. aq. artemis. et matricar. ā ℥ii. in q̄bs dissolv. theriac. vete. confect. alkerm. ā ʒi. add. syr. tussilag. ℥i. ft. pro statim sumend.

Sibi aut 4.ᵗᵒ alapsis a potiore Cardiacâ horis, secanda ē vena saphena, ad augendum fluxum cruoris per ramos epigastricos, et spermaticos, et intendendam derivaōem

fluidi

fluidi quasi ō feliciter successerit, ob praeviam coagulatioem ꝫ complicatioem ubi cum febre putridâ aut malignâ, squên [sequens] Ptio paranda ē.

℞. fol. orient. ℥iii. summit. absynth. et centaur. min. ā. ℥. pro coq. levit. in aq. f. s. q. in colat. et express. ℥xii. dissolv. mann. Calabr. ℥ii ʒ. ff. Ptio pro 2. Dos. 1ª add. tartar. stibiat. solub. gr. v. ꝫ si aegra temperamenti delicatioris sit, syr. glaubert. gutt. xx. f. Ptio. —

dein vō attendendum ad exacerbatōs febris, ē interdum crebro et pulmonib: minitanti, in at. circumstantiis repetenda ꝫ s, ē talo, imò et potio simpliciter purgans, detractâ nempe dosi tart. stibiat. ꝫ syr. emetic. donec penitus convaluerit. —

Q. tandem ꝓ spectat ad therapiam febris Lacteae, Odis nāe viribus committenda ē, haec enim discuti solet quâ proportione reserantur Lactiferi fontes, et fundit profluvium humoris quo proles exclusâ secretioe crescit et nutritur. verùm cum saepius illa connubium ineat cum pravâ constitutioe Lactantis, et aliundè mater feris amentis inhumaniores, nutritioem proli ob mammas recusare detrectaverint, diversa tentanda sint ad coercendas ex humoris Lactei refluxu in sanguinis Lacuna nascituras herbas, adeoq., statim victus tenuior imperandus ē, dein gossipio olei camomill. alhut. ꝫ melilot. ꝫ Linteis calidis et acervatim impositis coöperienda mamma, ut praecaveantur induratao, afflexus nimius — humoris Lactei, et maj ipsius pars ꝑ spiracula vasor. difflaverit: interim paranda ptyzana leviter — aperientes et Diuretica. —

℞. fol. Capill. vener. ā politric. aut rolegendr.
m. ß. infund. in aq. fervent. s. q. dein add.
flor. papav. rhead. ℨ. ii. ff. ptisana qua
copioso et repetito ictu bibat.

Clysteres semel in die injiciendi st, cum aq. simplici ā cum decoct. plantar. emollient. ad sugendas quasi moleculas cruoris linphaticas venis osculæ intestinalia, interdum sat efficaciora st auxilia, et quasi invitâ minervâ inceptum fuisset opus. viam regiam sea a nãâ prescriptam tenet Laz, tunc purgães dentidum exhibenda, ad intendendam venis ramos mezentericos derivacem, ā affatim epotanda diuretica, ad amandandum versùs renes superfluum serum, o negglidendo ta ..... anus ā catuli ad minuendam qtitatem Lactis ad mammas appellentis, et impediendum né notabiliores, ā in earumdem contextu, ā in variis organis strages edere poit. ad heu! nimis frequenté contingit.

Observao

Matrona Nobilior hujusce Civitatis, anno proximé elapso mense 7.bris parturit mediâ nocte adeó promptiús atq; feliciter, ut obstetrix parturiellam citó levasse gloriaretr; ð brevi mutata fuit rerum facies, interim intra spatium unius hora, tam profudit cruoris copiam, ut ad ultimas siné sensu et motu, cum facie pallidâ et extremorum refrigerare redacta fuerit angustias, et —

adstantes ãàm brevi cum sanguinis rivulis redituram opinarentur: obstetrix tn jntromissâ manu jn utero, sentiebat superstitis placentæ portionem, & prædebilitate puerperæ, et metu Lethalis syncopis, quidpiam moliri aut tentare ō audebat: vocatus sum instantanei hujusce periculi circumstantiis, et perpenso miserrimo ægrotantis statu, quem planè desperatum, continuâ etiam ꝓ levius intervallum hæmorragiâ judicavi, quam jussi imperavi obstetricæ ut jam sine formidine auferret extraneum opus, quod tremulâ manu peregit, & vires addidit, quippe remisso statim cruoris diverticulo, et restituto post cardiacâ animo, brevi post bonè se habuit puerpera.

Cap. 4° pag. 19.

Curatio
De vomitu et singultu

Ut efficacius mederi liceat singultui aut vomitui, — quærere attendendum ē præsertim, ad copiam lactis quæ ingerit quotidie ab jnfante, ad naturam humoris qui rejicitur, deniq, ad statum ventriculi, ē ōa ō leviorem jn therapejâ mutationem afferre dnt, etenim si a voracitate tum morbus originem ducat, portione quâdam alimenti subtractâ, et nullo adhibito remedio discutitur, verùm si a pessimâ lactis jndole, aut mali pravis cum ipso commistis similq, debilitate ventriculi dependeat, sequentia administrandast remedia.

primo omittenda ē statim v, s, si calor et febrilis motus

Cum vomitu declarenti, ad praecavendam nimiam tenellor. vasculor. turgescentiam, aut rupturam a repetitis concussionib. contingere poent; aliter aeqm supprimenda e illa evacuatio, et praescribendum e sequens julapium. —

℞. aq. ros. ℥i. Coral. rubr. ℈i, et ocular. Cancror. fluviat. @. ℈iß. Confect. de hyacinth. ℈i aq. naph. cochlear. i. ß. julep. cui addend. esent syr. papav. alb. ad ʒiß. aut ʒii. si vigiliae aut calor intensior urgerent. —

Dein vo' eliminanda st mala contenta, seu longesta in ventriculo v emetico leviori, v cathartico si necessari poit debilitas ventriculi, et laxitas fibrar. praescribitur hypecacuan. sub sequenti formula —

℞. hypecacuan. gr. v. confect. de hyacinth. ℈i. solve in juscul. aut vin. rubr. cochlear. ii.

Si vo' adam appareant ventris tormina, et puer calore et siti praematur, relicto emetico parandas quem pro purgans.

℞. fol. orient. et flor. persicor. @. p. ii. summitat. absynth. min. p. i. coq. levit. in s.q. aq. f. in colat. ℥ii. dissolv. mann. Calabr. ʒß. syr. de Cichor. compos ℥i. ft. poo: vel.

℞. rh. brassiuscul. tit ℈i. v ʒ.ß. coq. in aq. font. ℥ii. Dein dissolv. mann. ʒ.ß. cap. Lactans. —

Ina aut altera elapsa a purgatio̅ die; exhibend. e syr. de chicor. compos. ad. ℥i. cum rh. pulver. gr. x. ✓ xii et stillo aquar. ros. ē naph. qd remedium continuandum e ꝑ trid. ✓ nullâ factâ intermissioe, ✓ alternis dieb; pro virib; infantis. interim vespertinis hor. ō negligend. julap. quem

℞ aq. ros. et plantag. ℥i. ß. coral. rubr. ppi. et oculor. cancror. fluviat. ā. ℈i. ✓ simplex coral. rubr. cum syr. cydonior.

Fugato hisce remediis vomitu restituendus e tonus ventriculi, aliter enim brevi rubus recrudesceret, ad quem finem plurima competere possunt.

℞. syr. de absynth. ℥i. infus. kin. kin. ℥i. ß. lap. ꝑ trid. ꝑ

poterunt quoq, exhiberi bis in die vini optimi cochlear. ii. addito cinnamom aut cortice peruviano, ✓ qd feliciter ꝑe mihi successit, sumat infans decoct. rh. pro potu ordinario. interdum accidit ut memorata remedia, vitium penitus ō profligaverint, seu deteriores succi ō sufficienter evacuati, sive lac assumptum, ita vitiatum infanti ... ut brevi post in ventriculo putrescat, ✓ acorem contrahat, in quo casu duplici, repetenda e pro purgans, cui succedet decoct. kin. kin. permixtum cum decoct. chicor. cum rheo composito, aut mutanda e nutrix, qd si exequi ō liceat, emendandae lactis vitia refrigerantib; diluentib; prout lac e acius nimis, et fervent nutricis fluida, ✓ roborandus e stomachicis ventriculus, ut chilus probè digestus, lac

ejusdem natæ subministrare poit, et brevi in emolumentum
prolis cedere solet. —

Cap. 5o. pag. 28.

Curatio

Torminum ventris seu colici Doloris

Si insistendum ē operâ paliativæ Colici doloris, ut prœcaveati intensior intestinor. tensio, mitigetr stimulus, et arceant symptomata ab hinc pendentia: verum auxilia a scopum attingunt, tutius administrari nequeunt, quin evidentius pateat ex signis jam dictis Colicæ spēs, adeoq; duplici tit. saniorem therapejam Comprehendere juvat. —

1o dum a flatib, viscidisq, humorib parietib fistulæ intestinalis ortum hnt tormina, nullumq, imminet febris aut inflammaōis periculum, sequens statim injiciendum ē

enema ℞. fol. pariet. m. ß. sem. anis. et fœnicul. @. ʒ ii. flor. Chamomel. ʒ i. Coq. in a. f. 1 q.
in Colat. et expression. ℥ v. ū vi. Dissolv. —
Catholic. ℥. ß. vitel. ovi dimidiam partem
ft. Clyster. —

Eodem tpore foveati abdomen Linteis Calidis, ū inungati — ol. anethi et Chamomel. simul cum Decoct. pariet. et malv. et porets vespertinis hor. julap. sequens.

℞. aq. naph. ℥i. Confect. de hyacinth. ℈i.
syr. papav. alb. ℥ii. Cap. vel —
℞. diascord. fracast. ℈i. solv. in vin. rubr. —
cochlear i. cap. —

Crastinâ die, si quadantenus recrudescat Dolor, repetendum ē clyster et fotus ēt, etiam in die mucedarāt ex initio Confect.

de hyacinth. ℈i. Cum Coral. rubr. gr. xv et Hillo lactis, 2 v
aq. naph. Cochlear. j. Deinde vero eliminanda est causa morbi
Catharticis sequenti. —

℞. rh. Contus. ℈i. fol. senn. flor. persicor et sem.
anis. ana ℥i. Coq. in aq. f. s. q. in Colat. ℥iii. —
dissolv. manna ℥i. v ℥vi

alterâ a purgatione Die, inspiranda est infusio Rh. Rha. et rhei. bis
in die sumenda. et per ℔ id. Continuand. est si plane stomachum
non roboraverit, praescribi potest syr. de absynth. ℥i. Cum rh. pulv.
gr. v. v vi. per duplicem diem ante Lactis haustum, si lactam
fuerit, v ante panatellam, si solidioribus Cibis vescatur. —
Dissimili prorsus modo se gerendum est in alterâ Colica specie:
Siquidem statim in limine secanda est vena, nisi etas
tenuior, v reliqui phlebotomiae obices eam interpellant: —
misso autem sanguine pareti sequens clyster.

℞. Cucurbit. infrustul. sect. m. i. sem. lin. ℥. ii. —
Coq. in aq. f. s. q. sub fin. Coct. add. flor. malv. et
violar. ana ℥. ii. in Colat. dissolv. mell. violac.
℥i. ol. amigd. dulc. sine igne pp. ℥i. ß. v ℥ii.
ft. clyster. vel. —
℞. decoct. omas. ℥vi. solv. vitell. ovi. vel.
℞. Lact. vacc. tepid. q. s. et pariter iniiciatur.

horâ somni pariter exhibendus est julepus. —

℞. aq. plantag. ℥i. ß. ol. amigd. dulc. sine igne
pp. cochleari. syr. papav. alb. ℥ii. his ita
peractis aut Continuatis per 2. aut tres dies, —
si dolor mitigatus fuerit, purgatio sequens —
Celebranda est. —

℞. mann. Calabr. ℥i. solv. in infus. flor. malv. et violar. ℥ii. add. syr. de chicor. compos. ℥i.
ft. pot.

Continuandum ē idem narcoticum vespertinis hor. donec Lactans convaluerit, imò et sequens pulv. exhibendus p triduum. —

℞. Coral. rubr. ʒß. et oculor. Cancror. fluviat. aa. gr. xv. misceantur syr. de chicor. composit. ℥ß. c̄ Cantillo Lactis.

mirum sanè ē quantum Coral. prosit in hoc affectu et in quamplurimis aliis infantum. —

Observaõ

Junior infans pharmacopola hujusce civitatis, itta a nativitate premebatur ventris torminibus, ut dies et noctes in ejulatu continuo transigeret, et ab omnibus ō concessa quiete relinqueretur nutricibus, neq. nullo argenti pretio, v etiam auri supersessant ad praebendas mammas; plura furibundo quasi Lactanti exhibita fuerant, quin ullum maneret inbi decrementum; parentes ō reperiebant narcoticis, imò quod multa prudentia et consilii ē in hâcce teneriori aetate Laudanum, aliaq. bene multa tentata fuerant sine ullo successu remedia, dum p medios rivos incedens, vocatus sum ad indicanda si quidam forent in hocce morbo auxilia: explorato Lacte, et examinatâ nutrice, sicut et auditis q. peracta erant, — suasi ut ter in die ante Lactis haustum exhiberentur Coral. rubr. pulverat. gr. vi. v viii, q. elapsis aliquot Diebus, jactatiões et fletus infantis, adeò efficaciter demulsere, ut nullo dein facto remedio probè se habuit

Curaõ

Curatio

De difficili dentitioe

plures ad fuganda simpthomata difficilis dentium eruptioi, q̄ statim graviora minitari vident, catartica et vomitoria prescribere solent, q̄ tum abest ut eadem minuant, quin etiam intendunt, et fata puerorum accelerant. etenim ōis ille tumultus a succussioe violentâ fibrarum nervearum, et commotioe liquidorum ōium dependet. adeo ut ōis in eo versari dt curatiois scopus, ut mitiget stimuli cām, et precaveat febris v infarctus viscerum ab eâ oriundos. in hunc finem statim lac explorandum quo vescit infans, atq; mutanda nutrix, i o designatas qualitates obtineat. v saltem illi prescribenda ē diata humectans et refrigerans, dein vo' ad cām mali, emolliendae et fricandae sapius gingivae, mucilaginibus psyllii aut cydoniorum pulpâ radicis altheae, melle narbonensi, cerebro leporino, aliisq; similibus, imo si inflammatio gingivarum adsit, et calor et rubor intensiores urgeant, succo solani lactucae, illiniendae st gingivae. sapius explorando opus nat, eruptioem molientis, q̄ si eruptio decoctorum et succorum auxilio, pigra sit et tardior, imperanda e incisio gingivae ope unguis, v cultri, factaq; semel operatioe ōa ferè spōi remittuntur symptomata; interim v sit necessaria alia medicamina ad succurrendum urgentioribus simpthomatis, adeoq; statim mittendus ē sanguis, o solum ad minuendam intumescentiam gingivarum, verum

etiam ad procavendum sanguinis orgasmum: insuper — injiciendi sunt clysteres, ne intestina irritentur. —

℞. fol. malv. et violar. ā. m. ß. flor. malv. et sem. lin. ā. p. ii. coq. in aq. f. s. q. in colat. et express. dissolv. mel. narbon. ℥ i. ol. amygd. dulc. ℥ i. f. Clyster.

Vespertinis horis paretur sequens julapium. —

℞. aq. endiv. et portul. ā. ℥ i. ß. add. Coral. rubr. pp. ℈ i. Succ. limon. naturae aquat. aq. naph. ā. ℥ ß. partiatur julep. in 2. dos. 1° add. syr. papav. alb. ʒ i. ß. v ℥ ii.

Verum si adsit suspicio pravorum succorum latitantium in ventriculo, sequens purgatio supra addenda est. —

℞. fol. Senn. ʒ ß. flor. persicor. et sem. contra ā. p. ii. coq. levit. in aq. f. s. q. in diss. dissolv. mann. Calabr. ʒ vi. syr. de cichor. Composit. ℥ i. f. potio — —

Quodsi Catharticum nequaquam sufficit ad eliminandam saburram et saepius translata ad Cerebrum soporem v motus convulsivos determinat, atque interdum indicatur ventris inflatio, vermibus per anum excretis, aut argillosis excretis, in quo Casu addenda forent potioni purganti jam supra — praescriptae, ʒ iii v ʒ iv. vin. emet. v syr. glaubert. gutt. vi. v vii. v tandem tartar. stibiat. simplicis gr. ii. v iii in aq. f.

His peractis, si debilitatis ventriculi, oedematis suspicio moveatur, praescribi potest syr. de cichor. Compos. cum rheo

ad ℥i. sumendus p. Dosi. v. infusio Rhi. Rhi Dosis aut bis in die sumenda ad ℥i.ß. continuanda p 3. aut 4to. Dies —

Cap. — pag 33

Curatio
alvi profluvii

Fusiorem alvi profluvii therapiam proponunt — mulierculæ, variaq; remedia v. specifica, sibimet ipsis — propria prædicant, quin fere continuus error fidem ipsis detraxerit: etenim alibet ejus species oppositis pharmacis tractanda e; hinc sæpe solvitr purgantib, roborantib, astringentib, et determinatione materiæ v. p sudores, v. p urinam, dum biliosa Clysmatis lenientib, usu — refrigerantium, pacatione impetus et irritationis p narcotica prudenter exhibita, deniq, inductione materiæ spumantium, lenioribs purgantibs. at vo si alvi fluxus sterorosus, difficili dentitioni, affectui soporoso superveniat, soli naturæ virib, e committendus, ut pote cum ut pote cum ut plurimum criticus et salutaris observatur, nisi materiæ vitiose intus retentæ in visceribus rueret, in quo casu humectantia et purgantia — præscribenda forent ad præcavendum infarctum cerebri, pulmonum, aliorumq, tenellor. viscerum, qui huic — suppressioni succedere possit. itaq; si alvi profluvium serosum exstiterit, statim inchoandum a purgans, e ita dt institui, ut exinde superflua serositates foras eliminentr, et sthomachus corroborari poit.

℞. senn. mund. ℨ.ß. rh. contus. ℈i. summit. absynth. m. v. p.i. infolat. et exprim. dissolv. mann. calabr. ℥i. ft. pot. —

deis, stomachicis et leviter purgantibus insistendum, donec penitus desierit morbus, atque adeo praescribet mane pro aliquot dies syr. de chicor. compos. ad ℥i. cum rh. pulver. ℈i. vel syr. de absynth. p. ℥iii. ut major adhuc ventriculo robur conciliet. —

plerumque accidit, quod his tentatis evanescat affectus, interdum tamen solummodo imminuatur, in quo casu iteratâ ut suprà posita purgante, confugiendum est ad sequentem pulverem. —

℞. Coral. rubr. ppr. et ocul. cancr. fluviat ā ℈i. misce cum syr. de chicor compos ℥ß. vel cum stillo lactis.

his ita peractis, ad morbi reditum praecavendum, infans utatur pro potu ordinario infuso rhei praesertim si alvi profluvio obnoxius extiterit, et ipsius facies sit subtumida, decolor, langueatque appetitus.

Dissimili prorsus modo agendum est, si medico conjectura fuerit, colore flavo, viridi, excretorum, calore, febre, infantem bilioso profluvio tentari, etenim tunc quam in natâ nutrice et lacte ipsius, infans detrahendus est, si exercitiis defatigetur, frangatur animi pathematis, vel ad pejora libidinosis impetibus obtemperet, vel saltem tractanda est cremoribus hordei, oriza aliisque et nutriendalibus boni succi, vitando inprimis fructus horaeos, qui ita parum recte in ventriculo nutricis subiguntur, ut deinde ipsius lac pravis moleculis inquinatum, infanti abominandum evaserit. eâ autem sic institutâ indagine, sequens missio est celebranda, imò et iteranda pro viribus aegri, et symptomatum

Sevitie, deiis ostes intestinor. clysteribs tractandus ē. —

℞ furfur. macr. et hord. integr. @. m. ß. sem. lini.
ʒ. ß. liquirit. rasr et contus. ℥iß. coq. in aq. f.
s. q. in colat. et express. ℥v. dissolv. melrosac.
℥i. ol. lilior. ℥iß. f. clysma statim injiciend. vel.

℞. decoct. omasor. ℥vi. dissolv. vitell. ovi.

Interea abdomen cum decocto plantar. emollientium fovendum ē, ut sic efficacius imminenti phlogosi occurratr, et horâ somni squens julapium exhibeatr.

℞. aq. Lactuc. et portulac. @. ℥i. Coral. rubr.
ppp. ℈i. syr. papav. alb. ʒii. Cap.

Si ō remittat alvi fluxus, et perseveret adhuc febris, iterum mittendus ē sguis, et squens clysma injiciendum. —

℞. Lact. vaccin. et decoct. hord. @. ℥iii.
dissolv. ov. vitell. ol. amygd. dulc. sine igne
ppp. ℥ii. f. clysma. —

Iterabitr quoq; julapium cum narcotico, imò et augenda ipsius dosis, si antea somnum ō conciliaverit. —

℞. aq. Lactuc. et plantag. @. ℥i. ol. amygd.
dulc. cochleari. syr. papav. alb. ʒii. ū
ʒiii. —

Cum hoc peraguntr, semel aut bis in die exhibendus ē infanti corall. rubr. ppp. ℈i. qd. p porosum texturam pravas moleculas, in iis viis contentas et acidulentas ita retundit, ut exinde ad stimulandum minus compares evaserint. —

postea instituenda ē proo purgans, ut rubi fames penitus obtuncat. — . —

℞. syr. de chicor. compos. et mann. Calabr. ā.
℥ ß. Dissolv. in aq. chicor. ℥iii. ad. rh.
pulver. ℈i. Cap. —

Celebrata sic purgatione si adsit suspicio Cachochilia adhaerentis ventriculo, et in intestinis nullus restitutionis separandus locus, quin prius expulsa fuerit, adeoq; prescribi potest hyppecacuan. ad gr. iii. v. iv. quod Remedium quamvis vomitum non pariat, ita tamen ventriculi robur auget, ut penitus alvi profluvium evanuerit, tandem puer Lacte vescitur ut supra. jam propositis in casum dentalis ingruit lenta febris, ingruunt et quoq. marcor et atrophia, unica superest medela, lac nimirum mulierbre, vel si mammas respuat, Lac Caprillum vaccinum, solum cum Decoct. hord. abutyratum, cujus usus pertinacissima alvi profluvia frequentius Cessisse observant practici. —

Observatio

Puella nobilior originis, quae ante tempus suppressa fuerat nutritio Lactea, brevi post incidit in alvi profluvium quasi Continuum, quod insequutae sunt pallor, atrophia, tamq; molestia famis Canina, ut alimenta cujuscunq. generis impetuose flagitaret, quae avidius devorata, diarrheam promovebant, nullamq; reparationem suppeditare potevant; adhibet adstringentia et sthomachica diutius et lam Continuata, nullum solatium aut mihi Levamen attulere, brevisq; actum fuisset de tenella puella, nisi finito alvi profluvio suavissimam novam nutricem, quam Constantem recusavit infans, ita ut

ejus Loco Lac ovillum exhibitum fuit, qd ō solum diarrheam, verum etiam febrem Lentam et famem Caninam perfecte curavit. —

Cap. 8° pag. 91.

Curatio alvi adstrictionis

eò Collimare dt Curationis alvi suppressae praecipuus scopus, ut tollantr causae qbs supprimi st, simulq; laxetr alvus, atque finem, si mater aut nutrix iis usa fuerit, ut Cydoniis fabis et similibus quae alvum adstringere pnt, ab iis jurisjurandum abstineat, Contrariis potius vescatr, — nempe mutetr Lac, aut si Calidum acreq; sit, refriger antibs, humectantibs nutrix tpereto, Deinde attendendum ē ad Causam foventem ā sequentibs debellanda ē. —

℞. Decoct. hord. et Lact. Capr. ā. ℥iii. ol. amygd. dulc. ℥i. ffiat clyster. vel.

℞. butyr. insuls. s.q. ol. ov. et amygd. dulc. ā. ℥ß. medull. vitul. ℥iii. ffiat enema. —

dejecto clystere, et exhibito brodio ē Lacte pro aetate infantis, foveatr abdomen Lacte ē decocto plantar. emollientium, ut malv. parietar. branc. ursin. qbs succedit julap. verbert. hor. —

℞. aq. Lactuc. et infus. violar. ā. ℥iß. syr. papav. alb. ℥ii. Capr. vel si sit infans, — minuttr pauliper Dosis syrup. — —

haec p aliquot Dies repetenda st, et si alvus ō Laxetr, ē sordes intestinor. ō sufficienter eliminentr, clysteribs jam praescriptis addi pt medull. Cav. ℥ß. et eorundem juvanda efficacitas —

variis suppositoriis confectis ex Laudano, sapone, melle, radice malv. butyro, et aliter.

℞. stercor. muris ℈ß. adipis ..... ℈i. f. suppositor.

Demum ad probè et radicitus destruendam causam hujus alvi constipationis, purgatio mitior celebrabitur. —

℞. pulp. cass. ℥ß. flor. malv. et violar. @. p. ii. Coq. levit. in s. q. aq. f. decn. solv. mann. calabr. ℥vi. vel

℞. mana. ℥i. solv. in decoct. chicor. dein add. syr. de chicor. compos. vel flor. persicor. ℥i. f. potio.

His ita peractis, non penitus deserenda sunt enemata, fotus et narcotica, donec alvus commodius deponatur at ubi durior alvi adstrictio debetur magis tenacibus et pertinaciter impactis, abnegato refrigerantium et narcoticorum usu, insistendum cum incidentibus et purgantibus. —

℞. decoct. malv. et parietar. @. ℥iii. sem. lin. et fenugrae. @. ℥ii post sufficient. coction. dissolv. cathol. ℥ß. f. clystr. —

Uno aut altero elapso die, sequens praescribatur potio. —

℞. rh. contus. ℈i. dein infund. in s. q. aq. f. fol. senn. ℈ß. flor. persicor. et summit. absynth. @. pii. post sufficientem infus. —

Colet. et in colat. dissolv. mann. calabr. ℥i. f. potio.

Celebrata purgatione, exhibendum cum infanti dicatur amarum, paratum cum cortice peruviano et rheo, sed si sufficienter alvum non aperiat, et causam moveatur obstructionis suspicio in hepate, mesenteriis, liene, ex excretis argilleis albicantibus cum quadam intumescentia ventris, pedum et faciei decolo-

decolore, sequens pulvis jmperandus ē. —

℞. Croci mart. aperient. gr. v. rh. pulver. gr. x. — Cynnamom. gr. vi. jalap. v diagrid. gr. iii. ff. pulv. Continuand. p. 7. v 8. dies. —

qb, peractis puer iterum purgabitur, et dein ipsi exhibebitur pro ordinario potu, jnfusio rhei et Limat. ferri —

Cap. 9º pag. 43.

Curaõ
De ani Decidentiâ

tota Curaõ versatur jn ani repositiõe, et reposito jntus loco, retentiõe consistit. adeoq; pars prolapsa decoctis vino tepido, lacte, decocto malvar, vel liliõr. fovendâ ē, pro diverso tumefactionis v jnflammaõis gradu; qui si hæc sufficerent, balnea ex iisd; rebus parata, puer jnsideat, dein levibus tractatis digitis, et paulatim jn anum depellat, quo peracto accedendum ad medicamenta adstringentia, qb jnnui sunt, fasciæ v gossipii beneficio jmponenda ano.

℞. ros. rubr. balaust. maci, Cypress, et cort. granat. @. ℥viii. sem. thur. mastic. @. ℥ii coq. jn aq. fabror. v vin. rubr. et spongiâ hoc decocto madidâ sæpius anus foveatur. -

absolutâ fomentaõe, pulvis sequens inspergatur. —

℞. ros. rubr. et balaustior. @. ʒ. ß. thur. — mastic. et myrrh. @. ʒi ff. pulv. mediante gossipio jmponendus. —

jnsuper ne pars semel reposita elabatur, infantes cruribus junctis jaceant, et si tenerioris ætatis fuerint, crura fasciis — colligenda st; jnterdum vo' accidit ut pro suppuraõis extensiva gangrenâ, v spasmodico motu, pars nequaquam poit reponi, jn

quo casu amputanda ē pars prolapsa, et dein convenientibus sananda remediis, ut solenne ē in amputatōe hæmorroïdum.

Demum si motus ab exuperante aqueo humore sobolem repetat, prescriptis semel resolventibus et exsiccantibus externis, interiō ejus tenent aq; calis, cum adumine ruptio ū aquâ bullilucanâ, confugiendum ē ad sthomachica et exsiccantia.

℞. syr. de absynth. ℥i. rhei pulver. gr. ss. —
Cynnamom. et millepedi pulver. gr. v. misc. cap.

Utatur insuper infans pro potu ordinario infusione cinnamom. et limat. ferr. in nod. inclus. ad finem imponendum alvaõi, sumat potionem sequentem. —

℞ mirobol. citrin. contus. et raponticc. ā. ℨss.
sem. contus. et anis. ā. ℈ i. coq. in aq. font.
℥ii. in colat. dissolv. mann. calabr. ℥i. ss. potio.

Cap. 20. pag. 48. Curatio hernia

1.a sic cedit cura ut intestinum reponatur, et semel repositum detineatur. 1.rem scopum facilé attingemus si inertia, vacua, et flaccida extiterint intestina, tunc enim resupinato ægro et cruribus elevatis, tumor levitè tractandus, et sensim versus superiora comprimendus, — verum si turgeat intestinum flatibus ū mat, id — cognoscitur ex tumoris resistentiâ, rugitu intestinorum ūaā doloris, et alvi suppressiōe, usurpanda sunt discutientia, ut semen anisi, fœniculi cummeis, folia lauri pulegii, — qb. mitigat adjunguntur pro doloris intensiōe, ut oleum rosaceum, camomelinum, amigd. dulc. sive vō mīa,

ꝗ portiõe intestini contenta repositiõi obstant, tumor oleo rosaceo ẽ illiniendus, et imponendum cataplasma emolliens, paratum cum radicib. althea, liliorũ, fol. malv. cum ol. et butyr. ꝑmixtis, ut inde tumor facilius tractari poss. —

Ubi autem intestinum jam repositum fuit, cavendum ẽ ne iterum exiret, quâ in re maximi momenti st fascia, subligacula, ẽ speciatim ad hoc opus in infantib. parari solent, ita ut tũ ꝑtes tardè aut nimium comprimi sequeat. hac autem confici pot cum calibe, si ætatis sit provectioris infans, ẽ cum duplicato corio, ẽ simplici et molliori lintior. apparatu, cum pulvinari ~~[illegible]~~ annulis respondenti. equidem naam indies vigoratam, adeò efficacius juvant, ut in junioribꝰ natis radicitus sanet, præsertim si in quiete detineri puer poss, et coërci clamor, planctus, cæteriq; nisibus nisus qui ꝑtem repositam denuò impellunt. —

Tandem competit alvum clysteriis subrigare et emolliere, atq; identidem pravos succos leviori cathartico eliminare, ne magis intestina turgeant, ẽ semel indutata, nova cunabula mtõ probare solent, sicut et emplastrum pro rupturâ ligaturâ apponere, qđ nimia in modum laxas ꝑtes exsiccat, et prolapsum contentarũ præcavet. —

Cap. xi.° pag. 33 Curatio

Umbilici procedentia et inflammatio

Therapeia huiusce affectûs exigit potissimum ẽ laxitati partiũ, ẽ consolidatioi, posito ad rupturam

fuerit succurrere poss.: adeoq. amoti semel lax. et fibras extendere, emollire et pariter a nisu ult activum Contentorum intendere possunt, ut Odalzea, cibi flatulenti, lac minus aquosum, fletus, ejulatus et clamor, ad sequentia deveniendum est.

℞. sem. Cumin. foenicul. dauci. laur. et farin. lupinor. pp @ ptes aequales. ft. cum vin. rubr. cataplasm.

Umbilicus fasciâ detricati, ne amplius distendi possit: deinde vero cum peritoneum ruptum est, eadem competit ac in herniâ curao; forestus potissimum commendat in recenti exomphalo nuper natorum, 4or rotulas elonis confectas, easq. oneratio obduit, et diutius ibi retinenda. —

Jandem si urgeat inflammao, vel exulcerao umbilici, fovendus est rosaceo oleo, in quo cerusa lota contrita est, vel applicand. sequens cataplasma. —

℞. malv. et branc. ursin. farin. hord. et fenic. grec. 1. q. coq. ad putrilaginem, deind. add. ol. amigd. dulc. q. s. ad cataplas. conficiend. —

Quod si suppurao aequaque coliberi poit, unguentum è cerus. lytarg. thebent. et ol. jasmin. sesamin. paratum, felici obtinet effectu in datis circumstais. —

cap. xii. pag. 58. Curao intertriginis

idem hic peragendum incumbit, ut lac optimâ —

indole Seligati, et removeati actio eaarum Cutem abradentium, quæ ob rem sæpius sunt mutanda — Linteamenta infantum, ne si urinâ madeant et sordida sint, aq. malv. ros. rubr. et furfur. simul. — Ceterum ū leviendo pars oleo Communi, et aquâ simul agitatis; fœminæ nostræ solent Conspergere locum affectum cerusâ, ū tutiâ præparatâ, ū unguento de Lythargyro, aut napompholigos, verum si iis jritis perseverent Dolor et jritão; imò, ubi affecta findantur profundiùs et exulcerentur, tunc prius aquâ bellilucan. ribè ablutis parabitur sequens unguentum. —

℞. Balzam. arcei ℥iii, ol. hyperic. et ovor.

C. ℥i. ovor. vitell. ii. f. unguent. —

Sed si vera fateamur, nullum præstantius expertus sum remedium aquâ bellilucani quâ, sæpius in die fovenda sunt partes affecta, ū neglectis tamen remediis internis aut diætâ humectante, et levioribus catharticis ad depurandam humorum Crasim. —

Cap. xiiii.º pag. 60. Curão

Delactatâ lactô achorib. et favo.

Sollicitos nequaquam teneat hominem affectuum thera opia, quæ fere semper sorti Committendi sunt, præsertim dum faciem ū Defformant, et oculos nequaquam lædunt, sed si malum ratiis læpatis aut insperatâ intùs retropulsione graviora urgeant symptomata, ū indormiendum ē Curão, et statim examinandum si . . . peculiari vitio Contaminetur, ū saltem diæta Conveniens ipsi jmperanda, si malefuerit ū utatur alimentis pravos succos generantibus, dein vero accedendum ū

ad varia alteran et Depuraa; ut jusul. Cum fol. chicor. nasturc. aquat. borrag. et cherefol. in qbs gr. aliquot rh. - imbundent, qbs finitis age squenti modo purgati. —

℞. Decoct. chicor. ℥iii v iv. in qbs projice fol. Senn. ℨi. summitat. absynth. et Centaur. - min. ana ℈i. Colet, et in Colat. Dissolv. mann. Calabr. ℥i.

Elapsis aliquot Diebs imperandum e ethyops minerale ad gr. 7. v 8. sumend. ta in heptomoda, ad absolvendam Cruoris Depuraoem; verum si affectus protrahatr, et mater adit ne putredo insignis sub Crusta foveatr, et erodatr ulcero v Ganiam, Topica promptius advocanda sunt sub - sequenti formulâ.

℞. Lythargir. ol. ros. nutrit. ℥i. Ceru. et tutia praeparat. ana ℨi. ss. myrrh. et sulphur. ana ℨi. misc in mortar. simul affundend. ol. ros. v olivar. qtum satis.

Dein inungatr pars affecta, Caput etiam abluendum e, Decoct. malv. hord. absynth. et sem. foenicul. graec. lupin. et fabar. e ut efficacius agant sunt incoqu in vin. rubr. - Deq; sufficit Leo radicis althea facta cum urinâ - infantis, ut solent peragere nostra mulieres. Demum si ab ulceribs depascentibs Lesum sit Ganiam, Crusta si - emolliendo malv. et violar. in butyr. decoctâ, v simplici axungiâ, et ubi Ganiam apparet usurpandum e mel rosat. Cum stillo spiritus vini, et insuper commiscendum Cum pulvere Radicis aristolochia; et Balzamo peruviano v - therebentinâ. —

Curatio Tineæ

Varia exigit medicamina morbus iste, e pro diversis temporibus diverso quoq. modo procedendum: sic in primo ad — detrahendam Crustam, detergentia fortiora simul cum erodentibus usurpanda, imò et humectantibus opus e, ad vascula Cutanea laxanda, deinde vero conglutinantibus et balsamicis utendum, quibus indicationibus satisfaci potest, si præscriptâ eadem victûs ratione qualem in achoribus et crustâ lacteâ innuimus, ad sequentia properemus. statim unguentum e Betholol. butyro e pinguedine porcinâ illinita, ulceribus imponenda sunt, ad partes emolliendas, et parandum saniei exitum, e q.s. succi fumar. caulis, axilaphat. et denii @. ℥i.ß. axungia — porcin. ol. rhutae @. 1.q. Cera q.s. ft unguentum molle

postea infans purgabit Cathartico communiori cum senn. rheo et manna. et præscribentur sequentia detergentia. —

℞ flor. sulphur. ℥ii. staphis agriæ, et rad. [illegible]
@. ℥i. aut aerini ℥i. Theriaca veneta ℥ß.
pinguedo. s.q. ft linimentum.

quod si Crusta siccior nimis detrahi adhuc non possit, utitur nasturcium cum axung. porcin. instar Cataplasmatis — Capiti imponendum per 24. hor. quod diutius continuatum, radicitus quodque malum sanat.

Crusta oblatâ, pili cum radicibus evellendi, cum maxilla magis ipsis adhæreant, quod fit e vocellis, e spilotris, his — medicamentis capillos tollentibus, vulgo tamen utuntur pileolo, pice navali inducto, quem capiti, e loco quem tinea occupat et obsident imponunt, et aliquot diebus ibi detinent,

donec elapso sufficienti tempore, violentiâ avellendus est. —
His ita peractis, faemina plures panno aspero, cum ol. de Staphisagr. cum raphan. cum succo cepparum fricant caput ad rubedinem usq; ut vitiosi humores altius latentes — evocentur, et ad exteriora trahantur: tandem ad absolvendam horum ulcerum consolidationem felicitate impendunt aluma ustum, vitriolum, et aristholochia rotunda sub formâ pulveris quo partes affectae inspergunt, cum cataplasmatis additis, pice navali et butyro quod partibus affectis imponit: imo et nulli utuntur arsenico, auri pigmento, cum emplast. angilu solu; ceterum cautelam fugiunt, cum timendi locus sit ne venenata effluvia in cerebrum migraverint neq; — insuper negligenda sunt varia interna remedia, quae sanguinem diluere demulcere, atq; contaminatam ipsius portionem per varia incernicula amandare possint, qualia sunt juscula cum pullis gallinaceis, tartaro calibeato, cum flor. martialibus: athyops minerale, cum mercurius dulcis sumenda bis in hebdomadâ, opiata sthomachica et absorbentes, lacticinia varia, pro diversa constitutione liquidor. statu infantis, cum aetate, progressu morbi, et diuturnitate ulcerum. —

Cap. XX.° pag. 67. Curatio
Pthyriasis

Curatio tota in arcendo pediculari malo saltem ad adultiores consistit, ut corpus bonâ victus ratione expurgetur, vestimenta crebrius mutentur, et frequentius sit corporis lotio, quâ materia cutaneum pediculor. generationi foventem, abluere, atq; — abstergere possint: ad in infantibus competit multum dieta

convenien

Conveniens, et in primis Vetra pectinão capitis, qbs admiscenda calidiora et exsiccãa, ad humidiorem teneroris etatis spiem debellandam: dum vo pediculi geniti sit, et indies propagant, præmissis statim universalib, ut purgãoe et juscule incidentib, ad specifica varia confugiendum, ē in ppio mitiora, nunc vo fortiora. Si propagato spiri calculor. prole, proscribendast adeoq; locca, Linimenta, et varii pulveres parari poss.

℞. aristoloch. rotund. pinn. et cupress. ā partes æquales; coq; pro locca capitis quâ peracta ff. liniment. sequens. —

℞. pulver. staphisagr. ℥iii. farin. lupin. ℥ß. agar. alb. ʒiii. sulphur. vivi ʒii. fellis... ℥ß...

℞. staphisagr. absynth. ā. ℥ß. sulphur viv. ʒii. et cum ol. lauri ff. unguent.

qdoq, usurphantr fortiora medicamina, ut elleborus albus, unguentum neapolitanum et arsenicum ad varicitus enecanda calcula, ad Epiam spei in administrãa horum remediorum urget periculum, atq, timendi locus e ná intensior oriatr salivão, saltem in infantib teneris, & graviores alia ab usu hellebori et arsenici excitentr turba, ē in evidentiora discrimina pueros conjiciunt. —

---

cap. xvi. pag 69. Curtão Delumbricis

---

ad generalem hujusce morbi therapiam competunt

Statim antielmentica dicta seu vermes enecantia, praeparata varia mercurialia, & ad implendas omnes indicationes, succedunt purgantia stomachica, ut jam interfecta animalia exportent, novaque arceant progenies.

Priorem scopum attingunt, absynth. abrotan. 2 ebrar. marrub. fel terrae, scord. semen Contr. Corallina ad lumbricos destruendos praesentaneum tam commendatum remedium, imo et Circium Loranei jam in pulverem reductam in orientalibus auris, — publice veniunt semen. pariter santonicum o levioris est efficacia, posteriorem vero obtinent purgantia alibet, ut rheum diagrid. jalap. senn. & praesertim mercurius, aethyops mineralis; aq. mercurialis: Demum adamdanti remedia, ut stomachica & vermium generationi occurrunt, qualia sunt theriac. decoct. Centaur. min. scord. absynth. aloës cum croco et myrrhâ: Cortex peruvianus quo nullus praestantior. haec autem omnia sunt — digerenda sequenti ordine. —

℞ aq. Card. bened. ℥iii sem. Contr. in pulver. tenuissim. redact. ʒ. ii. Confect. de absynth. ℈ alterm. ʒ.ß. sal. absynth. et pulv. vipar. ana ℈.ß. Succ. limon ℥i. aq. naph. ℥.ß. ft. potio pro 2. dos. partitis vicibus exhibend. —

Enemata deinde varia injicienda sunt, e parari posset cum decoct. plantar. emollient. additis ol. olivar. vel melle, vel uvis passulis et ficubus, quo parcto celebranda est. quemque purgat.

℞. senn. mund. ℥i. rh. Contur. ʒ.ß. summit. absynth. et Centaur. min. ana ℈. i. sem. Contr. ʒ. ii. Coq. in aq. f. s. q. ut decoct. chiar. dein dissolv. mann. Calab. ℥i. —

muliercula semper parant clysteres pingues et dulciores, qui alliciant, et quasi Ludificent vermes, verùm in teretibus Lumbricis, vel competunt Enemata si mortui fuerint, adeóq. confugiendum ad Bolum sequentem si deglutire poit infans, vel ad pulverem sub sequenti formâ si junior fuerit.

℞. aquil. alb. gr. x. diagrid. gr. iv. cap. cum panatell. cochlear. aut Bol. ff. cum syr. de absynth. summend. alternis dieb. in hepdomadam qua elapsis purgat. iterum celebrabitur, et sequens infus. aut Decoct. —

℞. Rhi. Rhi. in alkool redact. ℥ii. rh. Contus. ℥i. sem. Cont. ℥ii. summit. absynth. et centaur. min. ℥. ℥i. Infund. ℥. hor. i. in aq. ferventis ℥viii. servet ad usum.

vel imperanda est aqua mercurialis, preparata cum mercurio in nodulo suspenso, cujus aliquot haustus indè per aliquot hepdomadas sumet infans, sicq. felicitèr verminum generationem precavet, quod si febris supervenerit, aliaq. jam relata simpthomata cum vermibus latentibus in ventriculo et intestinis conjungerentur, premissâ v. s. vel parciori manu ad occurrendum fluidor. orgasmo, et impediendam graviorem metasthasim ad cerebrum pulmones, vel quodlibet aliud nobilius viscus, ad cathartico-emetica properandum foret, cum eâ cautione ut marituris horis decocta varia amara, et vespertinis horis, aut in decursu diei julepia varia eumdem scopum attingentia prescribantur. —

Demum peculiaris quasi pro diversâ specie verminum instruitur medicaminum farrago; sic ad teretes enecandos absynthium, ad Latos filix, vel nuces juglandes largius ...

assumpta, ad ascarides decoct. rad. et aristoloch. sub titulo Specificor. commendanti, d nullum efficacias noverim mercurio atq., ejus preparacib, sensá sicut et Cortice peruviano, ad succurrendum imbecillitati ventriculi, et Congestioi pravor. succor. o ridum, Curatula et exclusioem promovent et accelerant. —

Cap. XVII.° pag. 78. } Curao

De ventris et hypocundrior. inflatne. —

Cap. XVIII.° pag. 78

Necessario e potissimum in hoc affectu Dieta conveniens, et aliqd infanti a cibo subtrahendum, ad obtinendum facilem medicaminum e usu parodast ? necessum, ut purgatium sthomachicor. et aperientium, e successivé — exhibita, oes indicaoes implent, purgantib, atm statim insistendum, o solum ad expurgandam cachochiliam, verum etiam ad parandum reliquis medicamentis aditum: adeoq,

℞ Cum. muni. ℈i. rh. Contus. ʒ ß. infusat. flor. persicor. p. ii Coq. in aq. font. ℥iii. inlolat. et expess. dissolv. man. Calabr. ℥i. = ℥i ß. f. p.o.o. —

Adóq. expedit addere aliquot gr. tart. stibiat. c gutt. sys. glob. ad evacuand. tutiús saburrham ventriculi, v hypoc. si alvus jam Liberior foret; deim imperanda e ptisana cum infusioe rh. pro potu ordinario, et accedendum ad juscula sequentia — —

℞. rad. brusc. et cichor. ā ℥ ß. Coq. p horis j. in juscul. Cum pull. junior. aut frustul. Carn. vitul. parato, sub fin. Coction. add. fol. cichor. chrefol. et Capill. vener. ā p. i. bull. p quadrant. Colet. et add. tart. calibeat. solub. gr. viii. v x. cap. p. g. dies —

Sæpius aūt audit ut pro irrita repugnaā et clamoribus continuis jusculis infantibus probare o Liceat, in quo Casu sentiendi et spec medicaminum saccharator. et syrupor. et similium, quapropter syr. paratus Cum rad. brusc. et asparag. enul. campan. et gentian. Limatur. ferr. et theo e oa simul Cocta Cum Sacchar. dein clarificanti ovi album. et syr. Componunt Cujus dosis ē ab ℥ i. ad ℥ ii. v p facilius peragit —

℞. syr. absynth. ℥ i. rh. pulver. et tartar. calibeat. solub. gr. xi. Cap. p 6. dies. —

Concessa posit usum Jusculor. aut syr. lenieri quiete, prescribend. e sequens pulvis ℞. Croci mart. et rh. pulver. ā ℈ ß. Cinnam. gr. vi. sal. absynth. et diagrid. ā gr. v. ff. pulv. pro una Dos. et Continuanda p v. dies successivos, v alternos. —

his jta peractis si obstructios o reservents, facies sit equalite pallida et Decolor, perseveret insuper abdominis intumescen, aut ea Lieververit, paranda et fortiora hydragoga.

℞. fol. senn. ℥ i. sal. absynth. ℈ ß. Coq. in decoct. polipod. querc. ℥ iii. add. syr. de rhamn. cathart. ℥ ii. v diagrid. aut jalap. gr. viii. pulvis de tribus, ft exhiberi p hepdomadam alternis —

diebus et renovari etiam opiata in pulvis aperien ad debellandam iam foventem morbum, aliter nullas salus speranda, et potissimum insistendum e sequenti ptizana.

℞ ferr. rubiginos. frustul. ℥i. Contus. et in nod. suspens. ʒ ß. Cinnamom. incis. et in eod. nodul. suspens. ℈i. infund. frigid. in aq. ℔ iv. f. ptizan. pro potu ordinario.

Hocce ultimum remedium adeo efficax expertus sum, ut plures solo hujusce subsidio infantes, ventris intumescentia jam dudum laborantes, et quasi desperatos sanaverim. — Tandem saepius in praxi observavi quod pueri ea labe contaminati, febrem lentam, marasmum, extremorum exiccationem (si abdomen excepsris) simul interdum famem quasi caninam experirentur, in quo casu praemissis levioribus stomachicis, ut syr. de chicor. aut absynth. ad ℥i. cum ejusd. pulver. gr. xii. cum Conserv. enull. Campan. Kinorrod. — Cum extract. ejusd. ad lacticinia tque ad sacram anchoram confugiendum, imo et si infans junior fuerit, novasque mammas suggere non recuset, nutrix bene constituta concedenda est. — —

Cap. XVIII°. pag. 83.

Curatio
De Convulsione et motibus Convulsivis

Variae Convulsionis aut motuum Convulsivorum causae, diversum Curationis scopum indicant, etenim si credatur fieri Convulsio a sanguine ramos caroticos et vertebrales praeter modum replente, diversam sane exigit therapiam ea quae oriundam suspicamur e pravis succis cum vis —

molem inspissantibus, imo peculiaris ē tractandi methodus
ad debellandam Convulsionem a producits a vulneribus Capitis,
depressione Cranii, effusione liquidor. supra meninges aut
Substantiam Cerebri, et potius respicit Tractatum vitiorum
Capitis; adeoq; Curationem tum Cais Communioribus Convulsionum
et motuum Convulsivorum in Infantibus proponemus. -
Hoc aūt solet suboriri in pueris Contb ad hac acceam —
Corruptum, cruditates Tarum viar. primi suggestas, aut
vermes in intestinis Latitantes, in quo Casu statim —
praescripta vis, revulsivâ, statim parabitr sequens Enema.

℞. Decoct. fol. malv. violar. et pariet. ℥.x. —
dissolv. Cathol. ℥i. ē ℨvi. vel nerbon. cochl. i.

rejecto clystere et excandito frodio quodam tpore, praescribatr
prōo purg. sequens

℞. fol. Senn. ʒi.ß. sal. veget. ℈i. summit.
absynth. min. ℥ ii. Coq. evit. in aq. f. ℥vi. —
in Colat. dissolv. mann. Calabr. ℥i. add. tart.
stibiat. gr. iii. ē syr. flobert. gutt. x. —

Verum si planè extinctum foret Cerebri Exercitium, atq;
ingruerat metus suffocatis, vinum emeticum imperandum
foret ad ℨii. ē ℥.ß. Cujus efficacia tpwanda foret ad —
refocillandas vires prōoe sequenti. —

℞. aq. scabios. et portul. @. ℨii. dissolv. theriac.
veter. et Confect. alkerm. @. ℨ.ß. pulv. vipe.
gr. x. aq. naph. Cochlear i. q̄b, admisceatr
pulv. Contra vermes.

Deinde vero renovanda foret et unâ aut alterâ elapsâ die, prōb
purg. jam superius relata, q̄bs peractis Confugiendum erit ad
sequentia Sthomachica. —

℞. Rhi. Rhi. pulver. ℈i. ad ʒiß. rhi. parit. pulver. gr. x. syr. de chicor. compos. ʒi. cap. alternis diebus per hebdomadam. –

Quodsi contra succederent convulsio aut motus convulsivi, ex acribus febrium putridar. et malignar. eruptioni variolar. excandescentia liquidor. missis auxiliis, quae in historia horumce affectuum exponemus, insistendum est iis, a jugulo et talon quo et revulsio aut derivatio promovenda est, contra ad infarctum cerebri, sicut et refrigerantibus et hypnoticis sub sequenti formula.

℞. sem. frigid. mund. ʒii. contund. in mortar. marmor. tum affundend. aq. f. q. s. colet. et add. syr. papav. alb. ʒiv. — vel.

℞. aq. portulac. et lilior. ana ʒiß. syr. de nymph. ʒß. syr. papav. alb. ʒii. cap. vespertinis horis. –

Enemata quoque laxantia, maximum competunt ad minuendum cruoris orgasmum, potissimum parite refrigerantia, quod fere semper imbecillius est hance libidinem cum pueri tum potius quantitatem assumere nequeant, quali desiderato ad laxanda vascula et diluendam humorum massam — tament cum re simplex aqua pro pharmaco, copiam — gravissimi odoris et saporis exhibeat. –

℞. tamarind. ping. ʒii. coq. in aq. font ʒv. deinde infund. calid. ~~fol.~~ fol. orient. ʒi. pulv. contra vermes; ʒii. in colat. dissolv. mann. calabr. ʒi. syr. de chicor. compos. ʒß. f. poo.

poterunt insuper ... praescribi, simul cum refrigerantia ~~praecipue~~ confecta cum pulv. fol. chicor. lactuc. et capill. vener. et hord. mund. cum oriza cochlear. i. — ———

Curao

Cap. xix. pag. 91. Curatio
De epilepsiâ.

Si remediorum umquam Lectoris attentionem ad felicem therapiam desideraverit morbus, sane præcipue exigit epilepsia. Cum curandi cognitio viam ad ea parat, adeoque omni intendum operâ ad eam indagandam: plures autem, præsto esse sunt ad epilepsiam conciliandam tum in adultis tum in pueris, hoc verum cum eam præsertim et junioribus annis invadere solet tractandam suscepimus, ideoque therapiam memoratæ ætati accommodatam proponemus, Duo autem peragenda offerunt, paroxismi nimium terere et extra paroxismum: in 1º casu statim avertenda est hæmorrhagia cerebri vel, revulsivâ, aut adstantib convulsione nimiâ et motib. convulsivis derivatoriâ, aut evacuatoriâ simplici, Dein vero tollenda labes frequenter in pueris suboles e lacte putrescenti et corrupto, vel pravis succis fluidorum molem insidiis sunt ibi sequenti remediorum apparatu.

℞. vin emet. ʒii. vel ʒiii. Cap. Cum cochlear. jam cul. add. stillum Confect. de hyacinth.
vel
℞. aq. naph. Cochl. ii. vel iii. solv. tart. stibiat. gr. iv. Confect. alkerm. ʒ ß. Cap. statim.

Juvabitur actio emetici aquâ tepidâ largius epotatâ, vel si illud vomitum aut catharsin non moveat, purganda erit sequenti

Poo. ℞. fol. orient. ʒi ß. coq. levit. in aq. font ℥v. dein. solv. mann. ʒi ß. divid. in 2 dos. et add. tart. stibiat. gr. iv. et unâ aut alterâ elapsâ horâ, altera exhibeatur —

hac aūt sufficientem evacuaōem vulgò promovent, quod si adhuc vita ō sucesserit, enema cum cathartico pro ore, ū etiam brevi ī infusiōē senn. injici poterit, dein vò adam-quero concedenda quis, et si vermes excreti fuerint, insistend. decoctis amaris et antielmenticis, ō jam supra pponimus, renovatâ adhuc in fine mbi purgaōe simplici cum senna rh. et mann. —

Interdum accidit ut jam finito paroxismo, insistet novus qui medicum sollicitum tenet, et a viâ aberrasse quadantenus judicat; ō ō poniteat ea peregisse, quippe sapius repetenda, aut saltem alterum tentandum ita ad imminens discutiendum periculum, ut dum epilepsia antecedit exitum variolar. et mbillor. in quo casu jam praemissis ā statuimus, sudorifica et volatilia praescribenda sub sequenti formulâ. —

℞ aq. scabios. ℥ii. solv. confect. alkerm. ʒi. pulv. viper. gr. xii. cap. —

Statim imò intra pocula si nulla caloris, ū soluta fluidor. coagulaōis appareant indicia pulv. viper. ad gr. vi. — exhibendus.

Hic aūt auxilius tendit ad depuraōem humor. massa, et quâ pportiōe erumpunt pustulæ et elevantur, eâdem paritè discutitur nubes epileptica et cerebrum liberatur: extra aūt paroxismum, abnegatis oībs remediis, danda ē opera, ut novus praecaveatur, et avellat causa ō ipsam fovet aut accelerat: hoc solo obtinet dieta conveniens, fuga pavoris et oī pathematum; oēs quippè ferè infantes, ingluviei, metûs et formidinis concursu in hunc mbum incidunt, adeò ut —

plures sine ullo remedio, sanoq regimine, et congrua diæta Curaverim felicissime. imo si morbus ex jam relatis Causis sobolescat, medicamina potius morbum exasperant quam solvunt; hinc prudens est medicus in tractanda epilepsia puerorum neq, iis præscribenda opiata aut pulveres epileptici, quæ jam adultis Concedere, alibi — suademus. —

Cap. xx: pag. 99. Curatio Strabismi

Cognita semel Causa a qua strabismus potest procedere, 1° dirigendus est Curationis scopus, ut minuatur, vel auferatur, solitaq; actio musculorum oculos moventium restituatur, adeo ut si spasmo aut motibus Convulsivis morbus sobolescat, eadem præscribenda remedia quæ jam retulimus dum de epilepsia: cum tamen Cautione ut magis — insistendum sit incidentibus et aperientibus, et cum sæpius malum illud ex prava Consuetudine et imperitia nutricis invaserit, eam præsertim therapejam proponemus.

2 Statim autem nullis aliis præmissis remediis, sericea aliqua Lappa facies obducatur ac foramen oculis appositum ita disponatur, ut infans in partem oppositam, in quam et pupilla et oculi — præternaturaliter vergunt, oculos dirigere cogatur, quod ut Commodius exequatur ex Lamina ferrea vel argentea Canales instar infundibuli formentur, et foraminibus illis in lappa assuantur, ut per eam aspectus dirigi possit, vel Lucerna in partem oppositam exponenda est, ut infans fixo intuitu lam Conspiciens, in Contrarium oculos deflectat; quippe est solemne quod pueri versus fulgorem, aut obta vivida afficientia, axes opticos ipsi dirigere, licet autem memorato auxilio sæpius accidit ut vel solum musculi oculos moventes aliter disponantur, verum etiam humores aquei et

Christallinus et vitreus, variasque situs differentias consequi-
point.

Cap. xxi. pag. 102. Curatio

De Calculo vesicae urinariae
Et Urinae Incontinentiâ.

accommodanda e therapeia aetati infantis, iis quos vexitr,
et tais motum producentib: dum etenim puer e ablactatus,
et quiam vitium in mictione arguitur, tota in mutatione lactis
et aetatis ipsa e reponenda, cum ex pravâ consuetudine
soboleseit affectus, exhortatio et minis insistendum, imo et
flagellis contriandus infans, eoq; admonendus ut pudoris liberae
rationem discat; at vero si puer nequaquam inculpari poit, et
adsit nativa v adventitia sphincteris laxitas quam attentio et
pudor moderari non, fugato longiore somno ad quentia accedendum.

℞. rh. contus. ℈i. v ʒß. flor. persicor. summit.
absynth. et coriandr. @. pi. coq. in aq. f. ℥iii.
in colat. dissolv. mann. calabr. ℥i. ft. poto—

Elapsâ unâ aut alterâ die praescribendus e syr. de absynth.
ad ℥i. qui poterit etiam commisceri cum ℥ii. decoct. mirobol.
citrin. e ea si laxitatem sphincter. et contra urinae
incontinentiam nullatenus minuant, renovanda e purgatio
et confugiendum ad pulverem sequentem.—

℞. croc. mart. aperient. et rh. pulverat. @.
gr. vi. v viii. cinnamom. et sal. absynth.
@. gr. vi. ft. pulv. pro unâ dosi continuand.
per 8. v 9. dies, prout exigit morbi pertinacia
et humidet aquosa infantis constitutio.—

Utile e etiam inungere regionem vesicae, ol. rhut. laur.

scorpion. c pulveribus variis, serositates scundantes absorbentibus. — nullum efficacius commendari potest remedium feminupio, aquar. thermalium, quo sæpius duplici aut triplici vice, plures — eo intus tentatos infantes feliciter sanaverim. —

Cap. xxiii. pag. 106. Curatio
De hydrocephalo

Sæpius obstat tenerior ætas, ut convenientia exhiberi — possint medicamina, ad movendas aquas, c restituendum vasculor. tonum, ab his etenim pendet therapiæ successus, — si vires et robur infantis permiserint, variis utendum hydragogis et exsiccantibus, aut serum derivantibus, ut vesicatoriis, cauteriis, et cutis capitis lotione; c melius et efficacius aquas revellere possunt, statim permittendus c victus quadamtenus exsiccans, aut respuendum lac nimis aquosum, si puer eo nutriatur, accedendo dein ad purgationem sequentem. —

℞. fol. senn. ℈ ʒi. sem. anis. et coriand. @. p. i. coq. in aq. font. ℥iii. dein solv. mann. ℥i. add. syr. ros. ʒi ss. vel. —
℞. succ. ireos florent. ʒii. aq. g. infusion. ʒii. cap. vel.
℞. pulv. de trib. ℈i. cap. in panatellâ. —

Celebratâ purgatione si liceret jucula aperientia exhibere infanti, c interdum assumunt, adeóq; vó recusant, sequentia conveniunt. — ℞. frustul. carn. vervec. coq. per hor. i. ss. in 1. q. aq. f. dein bulliatt per hor. ¼ fol. chicor. et politric. @. m. ss. colet. et in cochlear. juscul. dissolv. — flor. mart. gr. vi. pulv. millep. gr. viii. cap. —

Prt etiam reponi Cancri fluviatiles ad efficaciùs jncidendam humor. massam, et promovendam jnsensibilem transpirationem. Et si Infans oi modo renuat medicamenta Liquida ad solida Confugiend.

℞. æthyopi mineral. gr. vi. jalap. pulver. gr v. Cap. Cum ttillo Conserv. ros. v in panatell. vel.

℞. jalap. et Diagr. @. gr. iv. pulv. millepeд. et Cinnamom. @ gr. iv. Cap. alternis diebus p hebdomadam, v et sæpiùs suadet. —

℞. pulv. de guttet. gr. xii. rh. pulver. gr. x. Cap.

hæc ferè st oa medicamenta jnterna ℥ in proposito Casu exhiberi solent, si excepaeris ptyzanam pro potu ordinario, ℥ Conficit Cum rheo et Limaturâ ferri, quâ Libenter jnterdum infantes utuntur, ℥ nequaqm negligenda st externa ℥ jmmediatè earum fluidorum diruntiunt, atq; resolvunt. —

℞. pulv. absynth. et Cameræ @. ℥ii. ß. ad Ignem unguentum Cum leviori portione Ceræ. —

Cataplasmata etiam imponi prt, ut Oratum dabetor. emplastr. Cum Stercore Columb. et Capr. v Decoct. Salv. et rhut. quo exteriores Capitis ptes jnungi prt. hæc tn nusqm promptiorem atq; tutiorem Successum obtinere solet: Cantariis, vesicatoriis Cetaceis ꝙm veris ptibus Corporis Celebrari prt, ℥ maj. effectum promovent, quo serosum Laticem magis jmmediatè derivare prt; hæc aūm diutiùs Continuanda atq; fovenda ꝗt, donec jam assumptis aqueis et Lymphaticis molecul., mutatione ætatis et viscerum roborentur oa vascula, et liquida magis exsiccantur. —

Cap. xxiii.° pag. 113. Curae

De rachitide

rachitis soli vulgò naturae viribus committenda est, propterea, solidorum accessione adeò firmantur, visque major ita imprimitur fluidis, ut obices in vasculis, et pravae in humoribus qualitates — deleantur, [illegible] saepius quoque opitulandum Diaeta ministerio et quorundam medicaminum energiâ, quorum deffectu, novas continuò vires consequerentur morbus, et insuperabilis foret, quò circà statim praescribenda est Diaeta conveniens cum cibis — [illegible] succi, et facilius in ventriculo dissolvendis, dein verò — restituendus tonus ventriculi et lympha vitium praesertim corrigendum sequentibus remediis. —

℞ senn. mund. ℥i. rh. contus. ʒß. coq. in —
decoct. chicor. ℥iv. dein dissolv. mann. calabr.
℥i. syr. de chicor. compos. ℥i. ß. f. potio. —

celebratâ purgatione praescribendae sunt bis aut ter in hepdomadâ pillulae sequentes. —

℞. aethiop. mineral. gr. xii. [illegible] aquil. alb. ter —
sublimat. gr. x. cum [illegible] conserv. ros. [illegible] —
chicor. f. pillul. 2 aut 3. vel. —

puer capiat cum cochleari pennatella, interea diluenda et incidenda est humorum massa, jusculis leviter aperientibus, jam saepius in tractatu repetitis, quibus succedant vel opiata ejusdem generis, seu eundem scopum attingentia, [illegible] peculiariter stomacho accomodata, prout viscera abdominis aut ventriculus magis patiuntur.

℞. Croc. mart. aper. vel pulver. @ gr. viii. ethyop. miner. sine igne parat. et Cinnamom. @ gr. vi. jalap. gr. iv. f. pulv. pro 1a doz. superbib. juscul. fol. chicor. alterat. vel unum aut alterum Cyathum Infusion. The. —

Pulvis iste in opiatam mutabitur cum s. q. syr. de absynth. aut de chicor. compos. prout infanti magis arridebit. —

Quod si ventriculus plurimum Labefactatus videatur, et alimenta probè concoquere non possit, sequens exhibebitur opiata.

℞. Conserv. enul. Campan. absynth. et Rinorrod. @ ℥iii Coral. rubr. ppt. et oculor. Cancror. fluviat. @ ʒi ß. ethyop. miner. antihectic. poter. @ ʒi ß. cum s. q. syr. de absynth. f. opiat. ad usum supra laudat.

his eo ordine peractis, praescribendum est Lac vaccinum cum Decocto salsaparill. edulcoratum, et continuandum per 15. dies: imo si ventriculus sine incommodo tolerare possit, exhibendum est rachitico pro alimento, sed gradatim et successivâ assumptione, ita ut matutinis horis, Lactis vaccin. vel offam, vel Cremorem orizae cum eo paratum, vespertinis horis deinde elapso iterum quodam breviori intervallo, horâ prandii novus Lactis haustus exhibeatur, detrahendo alimentorum usum, quâ proportione augebitur Lactis Copia, donec aegrotans solâ illâ nutritione reficiatur vel reparetur.

Curatio

Cap. xxiv. pag. 117.

Curaõ
De aphtis, vesiculis gingivar.
et inflammaõe tonsillarum.

indicatioes Curatoriæ statim exigunt adstringentia in pp.io ad cavendum progressum pustular. mox abstersionem ulusculor. detergentib. levioribus, scaroticis, exsiccantib. qbus adjungenda interna remedia fluidor. et præsertim Lymphæ vitium — Corrigentia, verum Longe diversa statuenda ē therapeja tum in infantib. tum in adultis, cumq. hic potissimum agatr de priorib., iis tum convenientem proponemus: statim in Lactantib. Corrigendum ē vitium Lactis, ad salsuginosa fluidor. cathesi ansam præbuit, varies refrigerantib. — aut diluentib., aut mutanda nutrix, si vetula et pessimam 1º intuitu nutritionem infanti suppeditat; dein vō attendend. ē ad naam pustular. dum præternaam rubent, moderatē adstringentia usurpanda st, ut syr. de ros. siccis, de portulacâ, de succo granat. acetos. citr. Collectione varia cum succo fumar. nostrat. aquat. v decoct. hord. cum mel. rosae. et aq. cherefol. v rosar. plantag. balaust. santal. v etiam uva acerba cum melle. Contra vō si — Livida nigrescentes aut flava extiterint, fortioribus — discutientib. insistendum, ut decoctis variis aristoloch. vincapervinc. angelic. flor. Camomil. melilot. anet. et Sanicul. succo menth. ireos nostrat. ā insequi sunt cum decoct. fol. myrthior. vino rubr. adjectis qbsdam levioribus adstringentib. et mundantib. ut syr. myrtino aut melle rosac. tandem urgente malo Confugiendum ē

ad spiritum sulphuris, sal amoniacale, aliaq; leviora Scarotica, & nulli fere infantes, saltem dum alimentis – Solidis & vescuntur, horumce medicamentorum apparatum perferre nequeunt, et interim pro necessitate insistendum est desumentis ex refrigerantibus, edulcorantibus, et lymphae vitium corrigentibus, commendabat antiquitas, imo et in annalibus vetularum commemoratis, adhuc nullum est efficacius remedium, praesertim in aphtis quae orum malignis et epidemicis, quam ranulam vivam admovere ori pueri, & suggendo malignitatem attrahat, quâ Sanatâ et mortuâ alia apponuntur, atq; iterum alia donec virus sit plane extinctum fuerit, & utrum foedum illud – remedium unquam Successerit, merito Dubitamus, atq; è Saniori praxi exulare jubemus. — —

Remedia autem interna eo sunt processura ordine, ut Statim expellatur saburha ventriculi et intestinorum Leviori et vulgato Cathartico; dein sunt praescribantur jusculaquentia.

℞. Frustul. Carn. vitul. v. pull. junior. exenterat. Coq. per hor. i ss. in s. q. aq. f. dein add. fol. chicor. nasturc. aquat. cherefol. et fumar. @. ℥ ss. bull. per hor. 1/4. colet. et exprimat. et Solv. flor. mart. gr V. Cap. per. 9. dies. –

finitis jusculis, praescribendum est Lac asininum ebutirat. Cum ℥ii. succ. fumar. aut nasturc. aquat. et Continuand. – per plures dies, Sicum augendo ipsius Copiam, donec pro omni alimento ipsi exhiberi possit, interrum imperando bis aut ter in hapronadâ, pillulas Confectas Cum aethyop. miner. v. qd Satius est Sumat aqu per. 9. dies gutt. albescent. v. elixirium –

dicti general laniette, interim ō negliguntur topica — remedia, illinuntur fauces aut interna oris Cavitas, melle narbonensi, rosaceo, anisotito, et pulvere flor. lamenel. et melilot.

Cap. xxv.° pag. 124. Curaõ variolar.°

Universalem medicinam ā oib. affectuum Symptoatib. Succurrere, simulq. expertissimum practicum, qui natam ubiq. aberrantem queat reducere, exigit sané variolar.° Curaõ, Licet etenim ita felici sorte procesit interdum variolar.° eruptio ut infantes per vias et plateas — obambulantes, morbum spernant, et ab eo fortunacius Emergant, interea tā graviorib. Complacent variola procelli, tam infelici jactantur Eventu, et inditō oī Subitio et Curâ, mediâ in salutis fiduciâ Sæpius occumbant et extinguantur infantes: neq. juvat, neq. aus ē Diversas pro variis Regionib. Commemorare Curandi methodos, ō sæpius insigni egrotantum Detrimento — usurpant, plures ēm tam spem reponunt in — Cardiacis, volatilib., alexipharmacis quâ vim Contagii variolosi superent, et ipsius Depuraõem promovere queant, dum alii volatilia et spirituosa allegantes, Sola clamant et impendunt refrigerantia, quâ inflammaõis Serimium et acensioem placare et Lenire point. I— utriq. ablato therapiæ Limite Recedunt, neq ulli ō altero Confidendum pharmaco, qd cum ādoq. vitam et Dies in uno Casu prorogavit, in altero funus accelerat. nice varianda Curaõ, ō solum pro Diversis satisfaciendis —

indicaõib, verùm etiam pro dissimili variolarum periodo, quas fusiùs in sequentib persequemur, subsidia alibet, solidiorem practicia effectum enarrando ad occurrendum symptomatib pro toto mbi decursu subituris. 1º variolis incumbentib & ingruentib dicta tenuior ægrotanti præscribatur, simulq, cubiculo moderatiùs clauso detineatur, atq, pluribus tegumentis cooperiatur, paucioribus namque æstate, hyemali vo' tempore crassioribus, et in hoc antiqum methodum damnamus, & cubiculum tegumentis et calentib prunis ita' accendebant, ut plures mortiferâ cautione ægrotantes occubuissent ~~opinemur~~, etenim aucto impensiùs præ calore, cruoris motu, orgasmo, ptibq. volatilioribus et serosioribus exsiccatis, ex toto impeditur depuratio, fluidaq, ad interna viscera ruunt, quâ funestam metastasim excitare solent, & ex aliâ pte interdum nimium frigus damnamus, qd intempestivâ cutis constrictione, et majori fluidor. densatione, egressuras contagii variolosi moleculas detineat, et in hospitio funestius coacervat, adeoq, aeri frigidiori et calidiori incurrendum, et ad eum pro industriâ reducendum e tenorem, ut temperatus evaserit. adest insuper e minoris momenti præjudicium, qd altiùs in vulgus dimanavit, conservatio nempé eorundem linteaminum, ~~ad~~ addicti & credunt invitis adhortaõib et rãoum pondere ad infantes ex purulentis sordib, et teterrimo sudore eximendos. nullatenus invitari posint. sicut vetustam illam consuetudinem, vario notatam jn more, ut diversis ulceribus desumi, in ptib cicatrice et periculo febrium putridarum et malignarum indicare et præmonere curaverimus, quorum tn linteaminum mutao laeto affixor. & ægrotanti inservientium nusqm satis commendari pt. —

his ita' ad ium variolar. apparatum dispositis, statim e attendendum ad modum quo ingruit et declarat affectus. si etenim febris sit intensior, et calore maximo, cutis siccitate.

stipati, ocius secanda e vena, quidquid obstrepuerint muliercula contra memoratum auxilium seu subsidium pleno ore baccantes, imo repetenda in malleolo, si delirium v. affectus soporosus, aut convulsiones immineant atq; jam prodierint, quo parato injiciendum e communis clyster, et brevi post paranda sequens potio purgans.

℞. fol. orient. ʒi. summit. absynth. et rub. –
Contr. verm. @. ʒii. coq. levit. in aq. font. ℥iv. –
dein dissolv. mann. calabr. ℥i. coq. –

efficacia autem potionis purgantis dum adest suspicio cacochiliæ, juvante viæ, juvanda e gr. ii. tart. stibiat. v. gutt. vi. syr. glob. imo saepius accidit, ut v. levius pharmacum infantibus pro odio atq; successive exhibere non liceat, in quo casu reponenda est q. aut ss. gr. tart. stibiat. solub. in aquâ simplici, quam prae nequaquam respuit, et affatim epotat, indeq. pravi succi eruptiones obstantes foeliciter eliminantur: interea depurationem meditat, mox, cui forte nae succurras levioribus cardiacis et sudorificis.

℞. aq. card. bened. et portulac. @. ℥ii. confect.
de hyacinth. ʒi. pulv. vipear. ʒss. antimon.
diaphoret. ℈i. aq. naph. cochlear. ii. f. potio
cochleatim sumenda. –

Communia tum erit e praescribere v. unâ aut geminâ vice, p. in die exhibere confect. alkerm. ʒss. cum aq. naph. – v. lapid. bezoar. cum pulv. vipear. in cochlear. juscul. ad gr. vi. x. xii. pro variâ aetate atq; remissione caloris, e continuanda est donec variolae genitrices erumpant, quibus tunc temporis interdum succedit calor vehementior, tussis, agrypnia, aliaq; hujusce generis, quibus refrigerantibus ut ptisana, cremoribus hord. et levioribus hypnoticis seu narcoticis: d. prebuula [illegible] mala clamat, et dysam serpentis liberalius concedit ad suscitandas contagii vires, et saepius intolerabilem calorem et fatalem [illegible] excitat. –

at vero si imminente variolar. eruptioe, pulsu non increbuerit, imo potius remittatur, vires admodum fractae sint, ac deliquium frequentius recurrat, aliaeq, urgeant angustiae, cum faciei pallore, et extremor. refrigeratioe, a diluentib., sanguinis missioe cautius abstinendum, et ad cardiaca jure deum vero cum emeticis et purgantib. commixta sunt properandum. —

℞. aq. scabios. et Card. bened. @. ℥ii. in qb. dissolv. alkerm. et hyacinth. @. ʒi. pulv. vipar. ℈. ß. syr. de tunicis ℥ß. v ℥i. Cap. partitâ Dosi cui etiam addenda forent guttae aliquot Liliâ pamcelsi si res ad extrema redacta sit. —

Exhibitâ potioe restitutis paulisper virib. et victo quadamtenus cruoris Coägulo, expurganda sunt mate Liquida Deusantes potioe sequenti. —

℞. fol. Senn. ʒi.ß. Sal veget. ℈i. Coq. levit. in aq. font. ℥vi. in Colat. dissolv. mann. Calabr. ℥ii. ff. potio pro 2. Dos. add. 1ª tart. stibiat. solub. gr. iv. v v. —

quod si puer v aegrotans in ultimo versaretur discrimine, ex ac deliquiis, extremor. refrigeratioe, simulq, ventricul. anxietatib., sequens paranda foret potio.

℞. aq. buglos. et scabios. @. ℥i.ß. in qb. dissolv. Confect. alkerm. et hyacinth. @. ʒi. v ℥ß. add. vin. emet. ℥.ß. v ʒvi. pro variâ aetate et morbi violentiâ. —

invitis quoq. remediis, si symptomata v demiserint, — convulsioes perseverant, et nondum variolae erupuerint, sed potius pustulae lividae, purpuratae, exantemata varia, licet summum immineat periculum, v tn omnimode desperandum, sed v longius elabi sinas intervallum ad ultima tentanda, quapropter v potioem purgantem juvat praescribere, v Emema ad ulteriorem pravor. succor. cumulum eliminandum, prout —

praeria emetici et Catharticí actio, tenaces et impactas mãas efficacius aut levius, ꝑ superiora vᵉ inferiora dimovit. dein vo' Voles Confidendum Cardiacis, ꝗ si nullum succursum moliant, et eruptionem ꝯ promoveant, Conclamatum ē de aegrotante —

2º Dum tum praeterit variolar. stadium, et instat suppurãois tpus, si variolae Erupto in dies increscant, et oa remittant sympthoata, soli nãe Commendandum opus, eâ tñ Cautelâ ut aeger ꝯ plenius cibato, neq, ulla interveniat intempestiva aëri frigidiori expositio, ꝗ suppuratam tumores tuto' Comitarent. verum si febris perseveret aut Intendato, anxietatib, vigiliâ et molestiori siti premato aeger, ad sequentia properandum. —

℞ orizae Lautae Cochlear. i. ꝟ ii. bull. ꝑ. hor. ½ in aq. f. s. q. Cap. pro potu ordinario. —

Deinde injiciato sequens clyster. —

℞ Decoct. Commun. clyster. vel rigar. et Laxant. lb. ß. ol. olivar. cochlear. i. mel. narbon. ℥iß. f. clyster ad Laxanda Intestinalt sordes, ꝗ ibi latent intestinalia — Levius expurganda.

vespertinis aũt horis parato julapp. ꝟ emulsio simplex. —

℞ aq. lactuc. et violar. ⓐ ℥iß. syr. Capill. ven. et papav. alb. ⓐ ʒiii. aq. naph. cochl. i. Doses aũt narcotici augebito, imo' et Laudan. — praescribeto; ꝯ parciori Dosi. —

℞ 4ᵒʳ sem. maj. mund. ʒii. Contund. in mortar. marmor. tum affundend. aq. font. ꝟ ptisana supra' praescript. dein Colet. add. syr. dacnyraph. ℥ß. Cap.

hae aũt radiamina ~~tutus~~ interdum arcere nequeunt — metastasim cerebro imminentem, aut furoris ortum. —

Sufficientiâ compescere, v a sgnis nãã et indole, v aliâ Caâ excandescentiam foventi processerit, in quo Cum vena e secanda in talo, invito suppurãois praeludio, imó et paranda poo purgans qualem supra pposuimus, spe diluentib. et refrigerantib. insistendo; v et alia saepius in hoc variolar. stadio diversa superveniunt symptoata: quippé eruptis variolis cum fallaci symptoatum remissione, tumores subito deprimunt, et quasi evanescunt, franguntr vires, pulsu debilis et languens deprehenditr, facies pallet, urget delirium obscurum, v affectus soporosus, convulsioes aut motus convulsivi, aliaq. instantanea defectiois pericula: Cum aem ex pravis succis in sanguinem confluentib. haec oa dependeant, praescripta prius pooe cardiacâ, intargiri evacuaoe superstes virium fomes evanuerit, sine morâ utentur Catharticô emeticô.

℞. Senn. mund. ℥ii. sem. Cords. ℥i. summit absynth. et Centaur. min. ana ℥i. coq. in aq. font ℥viii. in colat. et express. dissolv. mann. calabr. ℥ii. f. poo pro 2. Dos. i. add. vin emet. ℥vi. Capi. statim tam et facto sufficienti intervallo alteram sumat nisi oa ex voto cederent in priori catartico, emetici actioe. —

attendendum spe ad aetatem et vires aegrotantis, nam in adulto, dosis purgantis et emetici augenda foret, celebratâ seu purgaoe, si pustulae o inseverint, et simptoata ingravescant, cum indicium sit pravas mãas, fluidor. massam altius penetrasse, quas attingere nequaqm sint purgãa v emetica, ois necesse reponenda fiducia in fortiorib. cardiacis et sudorificis.

℞. aq. scabios. et naph. ana ℥ii. confect. alterm. ℥.i.ß.

ʒi.ß. sal. vipe. ϑi. antimon diaphor. ϑi. lilii paracels. gutt. xxx. Cap. alternis vicib. —

Qd si nullum licet fortior Cardiaca, poo, moveret securudescentiam atq, vitalem Calorem ô redintegraret, impendente fatali minâ ôo lilio paracelsi. Cum Cochlear. vix utendum foret, quo desperatos ægrotantes, et mortis imagine productos ô semel exsuscitasse nobis Contigit —

Tandem ut nihil intactum relinquamus dicâ sympthoata et eventus, Cum statum variolar. Concomitantia, disentariam, aut Diarrheam bilisam, limphaticam persequem, ô sæpius memorato prodeunt tpore, eoq, magis reformidanda, quo nulla forsan Crudeliora hostitierint symptomata, atq, quæ ipa vim medicaminum superent, et solertiam medici eludant; — Interea plures anno proximé elapso binaris remediis dum urgeret disentaria, Cum Calore maximo et abdominis tensione, ô deis sæpius Conjunguntur, Cum disentariâ ô Cæliacâ passione. modo Competunt leniora diluentia ut aq. pull. Cremor. oriza, emulsiones Coctæ, Cum syr. papav. alb. juncta. interdum et usurpanda debiliora Cardiaca Cum narcoticis, ô parcioribus exhibitis. — ℞. Confect. alterm. aut hyacinth. ʒi.ß. laud liquid. gutt. V. Cap. statim; dein renovetr bis aut ter in die Laud. liquid. ad eandem dosim inter grandior. interval. Cum aq. naph. Cochlear i. addend. Hill. ol. amigd. Dulc. ô syr. de nymph. aut Capill. vener. —

hæc per 2. ô 3. dies Continuanda st, et ad juvandum Eorundem Affectum, infusum Simplex Hir. Hir. per intervalla edare exhibebit, aut diascord. fracastor. ad. ʒi. ô ʒ.ß. vespertinis horis sumendum. superveniente atm alvi profluvio Cum

Flatib. et borborigmis p intestina divagantib., sequenti modo identidem purgandus aeger.

℞ mann. Calabr. ℥i. v ℥i.ß. syr. ros. pallid. ℥ii v ℥iii. vel

℞ rh. contus. ʒß. coq. in decoct. chicor. ℥iii. add. aq. nucum infusion. ℥iii. vel.

℞ aq. 9. infusion. ℥ii. syr. Cydon. ℥i. Cap. —

mirum sane est quam in hoc variolar. statu profecerit — feliciterq; effectum sortiatur syr. ros. pallid. Cujus solo subsidio plures aegrotantes anno proxime elapso cum d. Expertissimo Verni curavi eodem fere tempore aut paulo ante ex nat. pustular. numero, palpebra superior nimis tumida et inflammata oculum tegit, et effluxum mat. purulenta ita inhibet, ut intus corrodita membranas et interiorem oculi texturam rodat, qbs fistulae insuperabiles, continui oculor. dolores deformis et molestior lippitudo; maculae variae, Catharactae infarctus nervor. opticor. aliaq. hujus generis frequenter subrientes; quae licet invitis infantium clamoribus, ter quaterve aperienda sit p diem tempus lumina, quod facile exequaris si sequenti infusione crebrius illinientes. —

℞ Croc. orient. p. i. infund. in aq. ros. extract. et pluma aut lenior pannus hacce infusione imbuantur ad fovendum et lubricandum oculum, et potissimum attende ad divulsionem palpebrar. hoc solo enim artificio praecaveri pt corruptio globi oculi. Si pariter copiosior suppuratio fauces obsideat et continuam procreat tussim, leniandi et pectoris stimuli, et promovenda sputorum expectoratio — — — — — —

℞. flor. malv. et violar. @. p. i. glicirit. ras. ʒii. — inbund. lent. in aq. ferv. hord. ℥iii. Colet et exprim. add. syr. violar. ℥ii. f. looch vel.

℞. mucilag. psyll. et Cydon. cum aq. ros. extract. ℥iii. add. syr. flor. persic. ℥i ſs. —

3º ut plurimum effundunt suppurant, rivi ptes prius tumidæ statim detumescunt, pustulæ brevi indurantur, et crustis nigricantibus obduci incipiunt, atque reminis symptomatibus — modò benignæ fuerint variolæ, redit somnus, appetitus, et ad oes functioes alacritas, si excipias molestiorem pruritum quo — continuò fatigantur ægri, verùm si numerosiora et repleta nimis extiterint suppuraois conceptacula, succedere solent fœtor insignis, vigiliæ, anxietates, febris atque portioe materiæ purulentæ, liberum versus exteriora o inveniente aditum, intus repulsa, copiosius ad fauces, tracheam, pulmones, — intestina, hepar, ruit et illabitur, unde ptyseos variæ spes, ictarus multiplex, disenteria, varii tumores, et ulcera subortæ in diversis ptibus et Dein brevi conjunguntur cum febre hectica et marasmo, eaque solis lacticiniis feliciter debellari ptest, adeoque præscripto leviori purgante sub sequentibus formulis. —

℞. pulp. Cass. ʒvi. v ℥ſs. mann. Calabr. ʒiv. solv. in aq. Lilior. ℥iv. f. pot. — vel.

℞. rh. Contus. ʒ. ſs. Coq. in decoct. chicor. ℥iv. solv. mann. ℥i. f. pot. vel.

℞. mann. Calabr. ℥ ſs. solv. in aq. font. ℥iv. add. syr. de chicor. compos. ℥i.

Celebratâ purgaoe, properandum ē ad Lacticinia, a

gradatim exhibenda est, in primis despumata et ebutyrata, cum aquis partibus decocti hordei, plantarum generantium, aut succi fumar. deinde vero solum lac, imo et pro omni alimento concedendum: si nulla ventriculo molestia accesserit: quod si exulceratis intestinis dejectiones sint purulentae, et gravioribus stipatae torminibus, enemata varia paranda sunt cum decocto omazor. lacte, et vitellis ovor. aliisq. subsequentibus formulis

℞. Decoct. hord. et lact. vacc. @. ptes aequales, ovor. vitell. n.° ii. — vel.

℞. Decoct. omazor. v Capill. vener. q. s. vel.

℞. mucilag. psyll. et Cydonior. in aq. ros. extract. ℥i. add. ol. amygd. dulc. ℥iii. v ℥iv. vel.

℞. Decoct. hord. et saniculae @. ptes aequales, sal Thereben. venet. ℥ii. et injiciatur Clysta. —

Suppuratione vero obtutus sa liberte, nihil ultra moliendum ut jam dictum fuit, sed simpliciter alternis diebus alvus laxanda Clystere communi, cum aq. font. et ol. simplici parato.

4.° adventante pustularum exsiccatione, atq. crustis quâlibet die decidentibus, licet omnia absoluta morbis, et pro voto successura videantur, saepius a fallaci restitutae sanitatis specie in errorem impellimur, et plura adhuc supersunt praecavenda; sive in liberiorem et frigidiorem auram praematurius spirent aegrotantes, sive ventriculum jam inedia fractum et debilitatum, copioso et intempestivo oppimant cibo, nova ingruunt, neq. minus reformidanda, ac graviora adhuc minitantur. quippe insensibilis cohibita transpiratio, et pravi succi in 1.is viis et sanguine cumulati, excernenda supprimit, et plures inflammationes in oculis, auribus,

aliisq., exterioribus partibus determinat, dum ex alia parte prava mae, fervorem et tumultum febrium continuarum putridarum et malignarum accedunt, adeoq., his caute vitatis, purgandus ego sequenti catharticeo. —

℞. Senn. mund. ʒi. flor. persicor et coriandr. ana p. i. Coq. levit. in aq. font. et in colat. dissolv. mann. ℥i. v ℥ii. pro diversâ aetate, add. syr. de chicor. compos. ℥i. ß. pro. pot. vel.

℞. rh. contus. ʒi ß. Coq. in aq. font ℥iv. v v. — dein solv. mann. calabr. ℥i ß. v ii. cap. —

Quo peracto, tuto paratur e ventriculo ad cibos boni succi, unaq., superest in variolis conditio, cicatricum nempe difformitas, quam sedulo vitare, tum antiqui, et nostris temporib. pro singulari in vultum amore, atq., in conservanda venustate, e speciem praesertim, in puellis curavere. Licet tamen diversa ad eundem finem atq. metam tentata methodus: etenim solenne erat in vetustâ et nobiliori progenie, pustulas acu aureâ perfodere, statim atq. suppurare inceperat, eo consilio, ut pus nequaquam moram daturum, profundos cicatrices relinquere non posset, — verum nouam cautionem evidentius comprobavit experientia, totamq. operam et attentionem ad pessimam puris naturam — praecavendam, et fugandum nimium cardiacorum et sudorificorum usum, e frequentia maiam purulentam accendunt, et — acriorem nimis efficiunt, licet finitâ et fere consumptâ — suppuratione oleosa et balsamica varia interdum expetendamus ad lubricandam externam cutim, et minuendas cicatricum areas. insuper et certi casus in quibus sanandas, v aperiendas pustulas feliciter imperamus, dum nempe ea latius adeo, —

 sibiq; adhaerentes, tenaciori crustâ obducantur, et effluxum materiae purulentae denegant, ejusdemq; versus interiora aliorem dirigit. — —

Observatio prima

Innumera ferè prodigiosae curationis variolar. exempla, et per 13 annor. spatium popularis morbi devastatio mihi obtulit, — Commemorare possem, sed duo tum seligemus et fortunatas magis vices priùs respicit, adultum 30. annos natum, athletici temperamenti, et roboris quasi inexpugnabilis qui anno 1730 versùs finem autumni, et jam incipientem brumam, variolis tunc temporis grassantibus Correptus fuit, cuius etiam in praeludio morbus Evaserat, atq; fervorem summum et febrem ardentem receperat variolar. Eruptio, et deindè invitâ v. s. in brachio et talo, Commutata fuerant in delirium fere phreniticum, et itá agrotantem agitabat ut ab adstantibus vinci non posset, atq; 3â a morbi invasione die, ruptis per ostia adstantium vinculis dictus in urbem repudiaverat, et nudato corpore viam fluminis vicini tenens, in aquas jam frigore concrescentes, tamen se conjecit a quibus, feliciori fato, turba multitudine subsequente, tum nautis in portu versantibus liberatus est, statim laqueis vinctus, ad hospitium ductus est, attenta erat spectaculo tota ferè Civitas, eumq; jam — — viventem, periculo fluctuum et variolar. devovato: statim thalamis excalefactis sine ullo sensu lum notabili depressione pustular. et quasi nigricante corporis habitu Compositus fuit, mox ipsi exhibita posso Cardiaca, quâ non solum vires excusitata fuerunt, verùm etiam ad saniorem mentem rediit per 3. tum temp: vespertinis tribus horis dum eum invisi, eadem obscuri delirii imminebant reliquia, quò circá julapium parandum —

imperavi, Cum aquis stillaticis Borraginis et Cardui Benedicti Syr. papav. alb. ℥ vi. et Confect. de hyacinth. ℥ i. hac p unum aut alterum diem Continuato ipsa enemata Continuata fuere, donec plane Convictus exacerbatione et anxietatibus aegrotantis, pravos succos adesse in primis viis, et in Sanguinem Confluentes; praescripsi potionem Cathartico emeticam quae tantum Levamen attulit, ut variolis ad solitum terminum feliciter perductis, probe aeger Convaluit: Triplici abhinc mense alimentis pro libito Saturatus, incidit in gravissimam febrem malignam et fata terminavit.—

Observatio 2a.

anno proxime elapso in decemb., veris variolis grassantibus, nob. D.D. N. subitanea febre Correptus fuit, Cum ardore maximo praecordiorum et intolerabili Capitis Dolore. statim vocatus praescripsi v. s. in brachio, et Cum variolas nondum Subesse faterer, imperavi post v. s., paratam fuit potio Cathartico-emetica, quae magnam Copiam materiarum p Superiora et inferiora Eliminavit. vespertinis autem horis Cum splendorem Summum in luminibus observassem, et tum quasi ingravescerent Sympthomata, v. s. in talo, et Emulsionem hora Somni imperavi, simulq; variolas impendentes nunciavi, quae media nocte Simul erupere, mitigata fuere tunc temporis omnia Sympthomata, atq; aeger usq; ad suppurationis tempus, melius se habere visus est, verum nescio an morbi violentia, an quodam Commisso in victu Errore, — propinquante Correptus fuit phrenitide, quae mentem ita e Solio Deturbavit, ut violentas Sibi inferre manus Continuo tentaret; adeo ut Laqueis tantae mora fuerit vinciendus: v. s.,

ad succurrendum infarctum Cerebri, illud praescripsi, ob totius corporis habitum obsidebat numerus pustular. ut unus aut alter chirurgus plures sectionem exspectus, tandem quasi impossibilem pernegavit. in hisce angustiis ptysanam cum Emulsionibus paratam et Continuo haustu potandam jussi, qui Delirium et ardorem Compescuit, atq; deinde potionem purgantem Regiam, cum vini emet. ℥i. in 1° cyatho aegrotanti exhibui, qui stupendum praestitit effectum, atq; aegrotantem non solum imminenti phrenitidis periculo, verum et infaustis variolar. viabus per totum decursum liberavit

Cap. XXVI. pag. 190. Curatio morbillorum

eamdem ad Curandos morbillos sicut et variolas viam practici communius notant, similemq; medicamini usum apparatum proponunt, in terea quandam mutationem suscipit Therapeia, et diluentibus atq; refrigerantibus, magis in hocce quam in priori affectu insistere juvat, adeoq; jam statuto ubi praeludio ex supra relatis signis, vena una aut altera vice in brachio aut in talo secanda est, pro impendenti et aucto Cerebri infarctus discrimine; paranda deinde ptysana cum fol. papav. rhead. et flor. malv. et simplici decocto oryzae, deinde injiciendum enema sub sequenti formula.—

℞ Decoct. flor. malv. et pariet. ℔ß. cum ℔i. ol. Commun. ℥ii. cum mel. narbonen. ℥iß. —

Vespertinis autem horis, praescribendum julapium pro diverso caloris, et siccitatis, aut febrilis aestus gradu

℞ aq. lactuc. et papav. rhead. ana ℥ii. syr. papav. alb. ℥ß. aq. naph. cochl. ii. vel.

℞ 4 sem. frigid. maj. ʒiii. cum ℥ß. Contund. in mortar. marmor. inde affundend. aq. font. q. s. Coct. adde syr.

De nymphea

nymphea ℥i. c̄ Laud. liquid. gutt. xx. — si phrenitis aut — phrenitis, aut agryphnia intensius vigeant. —

Interdum etiam ad efficacius compescendum ardorem et fluidor. motum, ptisana paratur cum sem. frigid. de quâ utatur æger pro potu ordinario, deinde finitis morbillis aut exsiccatis, sequens pro præscribenda

℞. fol. senn. ℥i. rhi. tostus et sal. veget. ā. ʒ ß. coq. in aq. s. q. deinde colat. et in colat. dissolv. manna Calabr. ℥ii. cap. cum regimine. vel si æger tussi —

aut siccitate præcordior. prematur.

℞. flor. persic. et melilot. ā. p. ii. projice in aq. f. fervent. post sufficientem infusionem colet. et in colat. dissolv. manna Calabr. ℥iii. cap. cum regimine —

Contra vero dum morbilli difficilius erumpunt, cum debiliori pulsu, sopore c̄ motibus convulsivis, faciei decolore, et pondere ventriculi, alio se gerunt modo: quippe omissis prorsus refrigerantibus, ad cardiaca deveniendum. —

℞. aq. scabios. et card. benedict. ā. ℥ i ß. confect. alkerm. et hyacinth. ā. ℈i. pulv. viper. ℈i. aq. naph. — cochl. ii. capo partitâ dosi. —

Defervescentibus eo subsidio viribus, omnis eliminandi sunt pravi — succi, qui depurationi obsistunt, vel qui febrem putridam et — malignam fovent, adeoque præscripto prius enemate, nisi periculum sit in morâ cum decocto plantarum emoll. cassi, aut catholico ad ℥i. aut ℥i ß. sequens exhibenda potio. —

℞. senn. mund. ʒii. summit. absynth. et pulv. contr. verm. ā. p. ii. coq. in aq. font. ℥x. deinde colet. et in colat. dissolv. manna calabr. ℥ii. vel ℥iii. pro variâ ægrotantis ætate, ft. potio pro 2. dos. 1ª add. tart. stibiat. solub. gr. iii. aut iv. vel v. —

Si invitâ evacuatione promptius adhuc eruperint morbilli,

morbilli, pro vario cacho chiliae latitantis signo, aut visium ordine, renovandae cathartica, et potus cardiaca, imò si ultimo vigeant angustiae, vinum Creticum cum spirituosis, ut supra innuimus in therapeia variolar. tanquam unicum remedium parandum foret, et vulgò omnem illam methodum eligunt morbilli, nisi complicati fuerit cum febribus putridis et malignis quaecumque tam praecesserint, caveat ne frigidiori aëri aut vento exponatur aegrotans: hinc etenim catharri, ophtalmiae graviores, tussis importuna, aliaque hujusce generis soboles enat et foveri. —

Observatio

Virgo hujusce civitatis quae nondum 20. ann. attigerat, atque jam a longo tempore tussi molestâ et quasi continuâ premebatur, die mensis junii 8ª. febre acutiori cum calore maximo, et siccitate intensiori praesertim pectoris, correpta fuit, brevi juncta fuere intolerabilis capitis dolor, luminum splendor, et exacerbato febrili motu, ad eum compescendum, vocatus chirurgus, qui venam statim in brachio secuit, atque morbum simplicem futuram esse febrem continuam ratus, potionem catharticam altera die sumendam praescripsit, purgans autem alvum quadantenus movit, et felicem non habuit exitum, quippe instante horâ 3ª pomeridianâ omnia ingravere symptomata, tamque notabilior pectoris angustia subortu fuerat, ut praecludendum brevi spiritum virgo clamaret; aegram in hisce circumstantiis invisi, et perspensis oculor. fulgore, sicut et universo cutis rubore, pariterque, morbilli tunc temporis grassantibus in memoriam advocatis, dubitavi morbum illum impendere, et statim sciscitatus an virgo jam morbillos passa fuisset, de quibus instantes et ipsa met incerta plane erat, novam phlebotomiam statim imperavi, et vespere hor. emulsionem cum syr. papav. alb. et ex officinis levamen attulit; etenim —

Crastinâ die violentius saevit orthopnea cum dolore gravativo, et sputum cruentum deprehensum fuit, et cum maj. ardore cutis, et quasi insensibili pustular. specie, ex simul junctis signis, morbillos brevi post alteram v. s. illico celebrandam, erupturos pronuntiavi, quod spes fefellit, et ante ligaturam factam, morbilli in ptib. variis prodiere, interim vigebant adhuc aequaliter symptomata, et reiecto clystere, repetendam vespertinis horis v. s. jussi, cui successit, horâ somni emulsio cum syr. papav. alb. in 1ª. dos. et syr. de nymph. in 2ª. die sequente saltem matutinis horis, aegra melius se habere visa est, licet pustulae non increvissent, aut numerosiores usquam notatae, et versus mediam diem ptam, increbescentib. iisdem, nova supervenerunt quae omnem salutis spem ademerant, atq. aegram votis et adstantib. lugentib., ad caelestia auxilia determinaverunt, et cum praesertim urgebat summa mentis perturbatio, cum tussi siccâ, praescripsi v. s. in talo, quae tantum successum obtinuit, ut morbillis statim ad exteriora confluentib., omnia viscera et praesertim pulmones illico liberata fuerint, nihil referendum gestum est in decursu morbi, et discussis semel morbillis penitus tussis evanuit, adeo ut virgo duplici simul morbo, quorum unus omnib. simul remediis obstiterat, supra vota convaluit — — —

Cap. XXVII.° pag. 194 } Curatio
variolar. limphaticar. gallicè,
a verolle volante

---

qd curationem spectat, soli naturae committenda est, et si qd moliendum videatur, ex iis quae dicta sunt de variolis cautè repetatur —

Cap. XXVIII.° pag. 196 } Curatio
De macie

---

quoniam puerorum macies ut plurimum a salsuginosâ et pravâ victus ratione, et stomachi vitio, reparationem impediente provenit,

Ideircò duplicem eam curandi methodum proponemus: igitur si Sanguis et eius humores acrimoniam contraxerint, propter salsuginosam Constitutionem, temperare, incrassare, humectare, oportet humores, si aeger fuerit Lactans, Lac eligeto dulce et humidum, nutrix diaetam Potentem humectantem et refrigerantem tenebit, jusculi pullorum refrigerant. juscul. Carn. cremor. oriz. et hord. utatur, si vero puer sit ablactatus, vescetur offis, panatell. cremor. juscul. carn. si - Somnus desit syr. papav. alb. conciliabitur, dosi convenienti, - postea jusculum pullorum per aliquot dies sic praescribentur. —

Rx. pull. junior. exenter. repleatur hord. mund. m i. coq. post despumationem per hor. i. in aq. f. s. q. deinde add. fol. borrag. agrimon. et pimpin. ana m. ß. coq. per hor. 1/4. colet et exprim. cap.

Rx. 4 sem. frig. mund. ℥ii. amygd. dulc. excorticat. par. iii. contund. in mortar. marmor. dein affundend. juscul. praescript. adhuc fervent. colet. et exprim. cap. —

assumptis jusculis per 4 vel 5 dies, puer sic purgabitur. —

Rx. rh. contus. et tart. solub. ana ʒi. sem. lin. pi. coq. in aq. f. s. q. sub fin. coctionis add. fol. malv. fol. orient. ana pi. in colat. et express. ℥iii. dissolv. mann. calabr. ʒ. ß. — ff. pro tem. exhibend. regimine. —

Post purgationem aeger sumet per x dies mane balneum domesticum, et ab exitu balnei in lecto collocabitur, ubi juscul. pull. ut supra refrigar. sumet. si somnus desierit syr. papav. alb. exhibebitur: -

Finito usu balneorum puer iterum purgabitur et dein lacte caprin. aut vaccin. ebutyrat. integro utetur per mensem et ultra. si macies maxima fuerit, paulatim augebitur lactis dosis, donec lacte tantum vescatur, verum ne lac acorem in primis viis contrahat, coral. ante haustum lactis ana gr. xii. exhibere oportet. si macies a debili stomacho, cibos coquere non valente, procedat, diaeta instituet, ut in 1o casu et puer statim sic purgabitur. — —

℞ senn. mund. et rh. Contus. @. ʒ. ʃs. sem. Contr. et summit. absynth. min. @ pii. Coq. in aq. f. l. q. in Colat. et express. ℥iii. dissolve mann. Calabr. et syr. de chicor. Compos. @. ℥ii. ft. pro Cap.

Exhibitâ purgaoe, aeger sumet p. Bid. mane jejuno ventriculo, syr. de chicor. Compos. ℥i. syr. de absynth. ℥i. rh. Contus ℈i. aq. chicor. Cochl. i. vel ii. quo facto parum purgabitur, et si saburra Copiosior in sthomacho lateret, adderent tart. stib. gr. iii. elapsâ die unâ a purgaoe, quem exhibebitur pulv.

℞ Limat. ferr. rubiginos. gr. viii. et ocul. Canc. fluviat. et Corall. rubr. pp. et pulverat. @. gr. x. sal. absynth. gr. vi. ft. pulv. ad usum. —

Sumet hunc pulverem manè jejuno sthomacho, juleplum refrigerans exhibendo alternis diebus, pulveri adderent diagrid. gr. vi. et ne usu hujus remedii motus sguinis nimis intendat, assumet p. Bid. juleplum pull. refriga. p. alternum Bid. pulverem, dein p. Bid. sumet iterum jusul. et sic vicibus — alternis pulverem nonies sumet manè jejuno ventriculo, — syr. de chicor. Compos. cum syr. de absynth. et rh. pulva. ut supra, qbus ita peractis si inappetentia sit, pueri hac infusione pro potu utatur. —

Cap. xxix. pag. 198. } Curao
De tumoribus strumosis

vix remedia salubrando strumis prosunt lenientis potius — aetatis et temperamenti mutaoe qm remediorum vi, nec ideo — negligenda Remedia, et ne vitiosa sguinis Constitutio mala graviora afferat, imo radicitus auferri ut morbus incipiens et mitis adhuc, idcirco si unicus sit tumor in Collo, aut aliis —

ptibus, a nervis tendinibus, vasisque sensibilibus remotis, eum auferri oportet, ne humor ibi depositus a sanguine, morâ ulteriori exaltatus, massam humorum magis inquinet, verùm si plures simùl tumores nascantur, aut tumor manum vel circa ossium articulos sit, topica ipsi admovere, minimè proficuum est. si tamen aliqua admovere aves est in principio praesertim ad tumorem depellendum, ea resolventia mitia sint, ut emplastrum de mucilagine, cum emplastro de vigo cum mercur. quadruplicato, diabotanum, emplast. de cicutâ, de sulphure, alia resolventia fortiora cautè sunt admovenda, ne lues scrophulosa in tumore latens et veluti sopita in actum deducta, gravior evadat, et tumor suppuratus, quod saepius accidit, ut jàm signa suppurationis apparent, illicò est aperiendus, et via mat. extrahenda et lavenda, ne ipsa diutiùs intùs morans, ossa vicina rodat, aut sinus in carnibus efficiat, tunc dato puri sat amplo exitu, ulcus detergere oportet, donec natura viribus, sanguinis constitutione emendata lic[illegible] soluta contingat si caries fuerit, patienter expectandum, donec pars ossea cariosa acciderit, quo facto, vulnus paulatim sanabitur, unguento suppurativo, balsamo arcei mundificativo de apio; si labia dura et callosa sint, balsamum calcinatum vel viride imponatur, et si sinus fuerint ob situm situm non facilè aperiendi, injectione vulneraria ab absynth. scord. centaur. min. aristoloch. aliisque similibus detergantur. verùm ne gravius ulcus fiat, vel ut tumores citiùs curentur, vitium sanguinis remediis internis corrigendum, et in primis diaetam convenientem praescribere, in quâ praecipua curationis pars consistit. quoniam aer sanguinis melioris indolis efficietur, diaeta vero plenior erit,

qmqm febris Iterum fuerit, si tu ob suppressionis copiam alian causam magis auendatis, medica est instituenda, donec febris remiserit, modica cibi ague utatis, a plenior victus, vasa infarciret, et impuritates forsan produceret, cibi vo' deligendi sunt boni succi, et facilis coctionis, ut offae, panatel. carnes junior. animal. assatae et elixae aromatibus aeris condita, ut et salsa, piperata, cruda acida caute vitanda, ne ab eor. usu sanguis ulteriorem vis aciditatem acquirat, et acrimoniam. ab usu vini se abstineat, exercitia fortia fugiat, sicuti aerem frigidum humidum et nebulosum, diaeta sic instituta a puers ic purgabitur. —

℞. Senn. mund. ʒi ß rh. Cont. ʒ ß. epithim. incis. ℈i. sal. tamarisc. ℈i. in decoct. polypod. querc. ℥. v. infundat. et Expressi dissolve mann. Calabr. ℥i. ß. pro

℞. aquil. alb. sublim. @. gr. iv. cum trocho— lonson. ros. ff. bolus deglutiend. superbibendo potum superiorem.

Si saburrha in stomacho abundaret. tart. stibiat. gr. iii. ā iv. addi posset. evacuata primar. viarum saburrha, sequens juculum per ✕ dies sumend. praescribetur. —

℞ rad. cichor. et borrag. @. ℥i. enull. campan. ℥ ii. rh. Contus. in nod. suspens. ℈i. coq. per hor. i. in juscalo pullor. junior. add. deinceps fol. agrimon. et scolopendr. @ m. i. bulli per. hor. 1/4. colet. et exprim.

Finito jusculor. tempore et puro repurgato, sequens opiata per dies ✕ sumenda parabitur.

℞. croce. mart. aperient. ʒii. senn. mundat. et.

Rh. pulver. ā. ℥i. ethiop. mine. sal. absynth. et jacap. ʒii.
Cinnamom. gumm. amoniac. et diagrid. ā. ʒß. redigantur om.
in pulv. et cum s. q. syr. flor. persicor. f. opiata, ad ℥ii.
Sumenda, supra bibendo jusculum pull. junior. fol. nasturc.
aquat. alteratum, et deambulet ut mos est. —

Ne ab usu opiatae singulis diebus assumptae, motus sanguinis
nimis intendatur, per triduum assumet, et uno die quiescet. et
iterum per triduum cavitur finito opiatae usu prius repurgabitur,
et deinde per x. dies mane sori lactis vaccini, ovi albumine
clarificati, et Sacchar. Candid. s. q. edulcorati haustum sumet,
cui succ. chaerefol. depurat. ℥i. additur. quo assumpto jusculum
Cancri fluviatilis convenire poterunt sic. —

℞. pull. junior. exenterat. cujus venter repleatur
hord. mund. m. ß. q. sem. frigid. maj. mundat.
ʒii. amigd. dulc. excortic. par. v. Coq. et despuma
in aq. fervent. s. q. per hor. mediam. add. dein —
Cancror. fluviat. in aq. fervent. extinctor. et in
mortar. marmor. Contus. par. iii. fol. borrag.
buglos. et chaerefol. ā. m. ii. bull. per hor. ½.
Colet. et exprim. Cap. agr. —

assumptis Cancror. fluviat. jusculis per tempus notatum, et
iterata prius purgante, ptyzana sudorif. parabitur. sic. —

℞. sals. pari. incis. ℥iii. lign. sanct. minut. sect. et
saxafr. contus. ā ℥i. Coq in aq. font. lb. xii. usq;
ad 4a partis consumpt. Col. et exprim. —

Sumet qualibet die hujus decoct. haustus iii. mane, unum,
alterum post prandium, et 3um hora somni. continuabitur.
per mensem et ultra, et bis in hepdomada sumet ante 3um
haustum

haustum styrace, aquil. alb. ♁ athy op. mixa. gr. x. purgao instituta in medio et in fine, ? ratatis ricuans institutis, ut maj. π novo luti fiat sanguinis depurao. his oib. supra praescriptis eo ordine factas, — patienter expectare oportet; si irrita fuerint, ut aetatis et temperam. mutao, sanguinis vitium corrigat, et tumores sanentur, quapropter purgaoem tum interdum praescribere: longiori enim remediorum usu, morbus hic adeoq, ingravescit, qui et se mitescit et penitus evanescit, mutata humor. constitutione. verum si suppurao ita sit ut pus magnopere sanguinem inquinet, et febriculam ad marasmum tendentem pariat, tunc lac asininum praesertim confert, cui sthomachus pueri, paulatim assuefactus, maj. dosim ferre poterit, ideirco paulatim ejus quoq. dosis — augebitur, donec huc fuerit ventum, ut lacte, pro omni cibo vescat. nec alius ē modus praestantior sanguinis reparandi marasmum et mortem praecavendi. —

Curaoum
finis

Index Capitum
mtor. pueror.

jndex Capitum
mborᵗ puerorum.

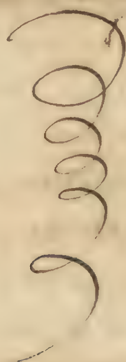
finis

Index Curaõum
morbor. puevor.

index curationum morborum puerorum

finis

index observaõum
morbor.ᵉ puerorᵉ

observaõum
finis

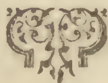
DISSERTATIO
DE
FERRI USU ET ABUSU
IN MEDICINA.

CUJUS VERITATEM, DEO DUCE & Auſpice Dei-parâ, in Auguſtiſſimo Monſpelienſi Apollinis Fano propugnabit ab horâ octavâ ad meridiem, die mensis Junii anni 1736. PETRUS PONS Ægidienſis Diœceſis Nemauſenſis, Artium Liberalium Magiſter, jam dudùm Medicinæ Alumnus, & Univerſitatis Conſiliarius.

PRÆSIDE

ILLUSTRISSIMO VIRO D. D. ANTONIO MAGNOL Regis Conſiliario & Medico, nec non in almâ Monſpelienſium Medicorum Academiâ Profeſſore Regio digniſſimo, ac in Seneſcalli, & Præſidiali Curiâ Comite Honorario.

Pro primâ Apollinari Laureâ conſequendâ.

MONSPELII,
Apud FRANCISCUM ROCHARD, Regis ac Univerſitatis Typographum unicum.

M. DCC. XXXVI.

R. R. D. D.
PROFESSORES REGII.

Illuſtriſſimus D. D. Franciſcus Chicoyneau, *Cancellarius & Judex, Regi à Secretioribus Conſiliis Archiatrorum Comes.*

DISPUTATURI.

R. D. Franciſcus Chicoyneau, *Cancellarius & Judex, Patris Coadjutor.*
R. D. Joannes Bezac, *Decanus.*
R. D. Petrus Rideux.
R. D. Henricus Haguenot.
R. D. Jacobus Lazermes, R. D. Bezac, *Coadjutor.*
R. D. Gerardus Fitzgerald.
R. D. Euſtachius Marcot, *Regis Medicus perpetuò Ordinarius.*
R. D. Antonius Fizes.
R. D. Franciſcus Sauvages de la Croix, *R. D. Marcot Coadjutor.*

DOCTORES ORDINARII.

M. Nicolaus Fournier.
M. Petrus Guiſard.
M. Claudius Chaptal.
M. Carolus Serane.
M. Petrus Magnol.
M. Antonius Lauſel.
M. Jacobus Cros.

ILLUSTRISSIMO

VIRO

D. D. EUSTACHIO

MARCOT.

REGIS CONSILIARIO

ET MEDICO PERPETUO ORDINARIO.

UNIVERSITATIS MONSPELIENSIS

PROFESSORI REGIO

MERITISSIMO

PRACTICO EXPERTISSIMO

FELICISSIMO.

REGIÆ SCIENTIARUM

ACADEMIÆ SOCIO.

PATRONO SUO

ET

COGNATO.

Laborum primitias

D. D. D.

PETRUS PONS

Ægidienſis,

DISSERTATIO
DE FERRI USU ET ABUSU
IN MEDICINÂ.

CTURUS de Ferri, ac eorum, quæ ex illo parari solent, remediorum usu & abusu; quænam sit hujusce metalli, atque ex eo præparatorum natura, & indoles, priùs inquirere, operæ prætium duxi; hinc enim verus eorum agendi modus clariùs innotescet, quibus-ve proficere, aut nocere poterint, faciliùs judicabitur, quippe quæ præter bonos, quos in corpore usus præstant, illa plura quoque mala perpetrare, ii persæpe experiuntur, qui hisce medicaminibus inconsultò uti solent: verum ut quæ de illis dicturi sumus, clariùs pateant, quædam de metallis in genere præmittere juvat; itaque hanc Dissertationem quinque Paragraphis comprehendemus, quorum primus erit de metallis in genere. Secundus de Ferri naturâ & medicamentorum, quæ ex illo parantur. Tertius de eorum virtutibus & agendi modo. Quartus de illorum usu legitimo. Quintus de eorumdem abusu.

PARAGRAPHUS I.

De Metallis in genere.

I.

METalla numero ſex, corpora ponderoſiſſima ſunt, compacta, igne fluentia, ductilia, atque malleabilia : quorum duo, aurum nempe & argentum perfecta ; ferrum verò cuprum ſtannum, & plumbum imperfecta dicuntur.

I I.

Metalla ex terrá *vitriſcibili*, atque ſubſtantiá inflammabili omnia componuntur ; quippe deſtructis metallis, nihil prætet terram remanet in vitrum facilè convertendam, cui ſubſtantiá inflammabili de novo additá, metallum reviviſcit, ſeu quæ metalli proprietates deperdiderat, terra, eaſdem exinde iterum recipit. (*a*) Quæque de metallis imperfectis, ut pote tractabilioribus imprimis intelligenda ſunt.

I I I.

Subſtantia inflammabilis, quam illuſt. *Stalh Phlogiſton* vocat, eadem in omnibus metallis eſt, ex eodem enim plantarum oleo, aut eadem animalium pinguedine, nam ſulphur minerale minus aptum eſt, cum terrâ convenienti metalla omnia generantur, deſtructaque reviviſcunt. Subſtantia hæc metallis pro-

(a) Memoires de l'Academie Royale des Sciences an. 1702. 1709. *& alibi.*

ducendis, destructisque regenerandis ex eo præcisè non inservit, quia inflammabilis est; tantum enim abest, ut radii luminis, qui omnium corporum caloris, ac inflammabilitatis principium & causa sunt, metallorum partes essentiales fuerint; quin contra iis speculi ustorii ope collectis destruuntur, atque terra, quæ remanet, in vitrum abit.

I V.

Cùm substantia inflammabilis ex terrâ peculiari pingui & particulis igneis, à quibus ejus inflammabilitas dependet, essentialiter composita sit, parte igneâ ad metalla efformanda atque regeneranda nullatenus aptâ, metalla ex terrâ pingui, quam *Becherus* in Physicâ subterraneâ secundam terram vocat, pondus, malleabilitatem, ductilitatem, tandem formam habere consequens est.

V.

Terra, alterum metallorum principium, *vitrificibilis* est, pro variis metallis diversa: ex quâ aurum componitur in vitrum abit auro levius. Argentum mediante antimonio, uti aurum in vitrum mutatur. Ferrum parte oleosâ exutum massa *regulina* est frangibilis, ac friabilis antimonio, colore haud absimilis. Terra cupri rubra est, friabilis, quæ pulverata à cinnabari antimonii parùm differre videtur. In stamno terra cristallina est, difficilè fusibilis, quæ in crystallos acicularum instar acutas & aculeis asperas mutatur. Plumbo destructo, substantia *foliata* aut *talcosa*, talci ad instar remanet mollis tactui lævis, pellucida, variisque coloribus distincta, quæque in vitrum abit per laminas, sicuti venetarum talcum dispositum

læve colore flavo-viridi , & variis in punctis subrubro. (*a*)

V I.

Quoniam substantia inflammabilis in omnibus metallis ejusdem indolis fuerit ; metalla nisi per terram inter se essentialiter differre , consequens est ; quibus ab invicem distinguendis , substantiæ inflammabilis cum diversâ terrâ , mixtio non parum inservit ; quippe cùm pro variâ metallorum terrâ , substantia inflammabilis variè permiscenda atque connectenda sit , diversa composita ex eorum mixtione efformanda fore , nemo non videt.

V I I.

Verùm cum Clariss. *Stalh* omnium Chymicorum facilè principe „ dissimulare nullo modo debemus „ quod specificatio aliqua planè peculiaris adhuc „ subsit , quæ ita accuratè , & luculenter exprimi non „ potest , quæ nempe generalem illam *vitrificibilem* „ substantiam ita determinat , ut accedente *Phlogisto* „ hæc maximè species metalli , non verò altera enascatur , cui rei , ut satisfaciamus , agnoscimus sanè , „ & confitemur liberè , quod altior quædam diversitas , & intimior aliqua *mixteria* differentia inter „ terras hasce intercedat , quæ in terrâ quidem *martiali* (mediante *Phlogisto* in ferrum perficiendâ) colorem ruffum , effectum stypticum , fusionem vitream bruno - nigram producat in terrâ *venereâ* „ (quæ cum *Phlogisto* in cuprum concrescit) colorem „ è flavo-brunum effectum plus minus septicum , fusionem hyacinthino-viridescentem. In terra *Saturnia* colorem pallido-flavescentem , saporem cum

(*a*) Memoire de l'Acad. *ibid.*

„ falibus dulcefcentem , fufionem flavo gramineam, „ aut à diaphano-rubellam inferat. Unde concludit „ ille in rebus medicis, quàm chymicis, non minùs „ verfatus , omnes quicumque de ipfo loqui infti- „ tuunt, vix aliter, quam per fomnium & tamquam „ phantafma quoddam fenfus eludens agnofcere. Ita *Clar. Stalh in obf. Chymico-phyfico-medico. cur. menf. Septembr. cap. 6.*

VIII.

Plura cum metallis faltem imperfectis, corpora extranea permixta funt; ex illis quædam cum eorumdem terrâ ita naturaliter connectuntur ut ad peculiarem horum naturam multum conferre videantur, illa enim pro variis terris diverfa funt. Vide Clariff. *Stalh ibid. cap.* 5. Utrum corpora illa ad metallorum faltem imperfectorum genefim inferviant, hìc inquirere locus non eft: quidquid fit, ab iis metalla illa præcipuas fuas vires habere eò verifimiliùs videtur quòd iis libera, aurum nempe & argentum, ad medicinam fortaffe minimè apta funt, ea verò quæ illis magis abundant, quale eft imprimis ferrum ad varios è corpore morbos depellendos plurimùm valeant.

IX.

Dixi metalla perfecta ad medicinam fortaffe inepta fore, aurum enim non fulminat, nifi quia aquâ regali in partes tenuiffimas erofum eft, argenti cryftalli, & ipfe lapis infernalis à nitro hujufce metalli partibus integrantibus adhærefcenti fuas vires deducunt; unde patet, quæ de auri & argenti tincturis jactitant *Alkymiftæ*, non ab ipfis metallis fed ab adjunctis corporibus pendere, ac proinde non valde mirum futurum effe, fopitas partium folidarum ofcillationes illis exfufcitari, atque humorum lentè progredientium mo-

tum intendi ; tincturæ illæ menstruis salinis vel corrosivis, aut aliis substantiis acribus , vel volatilibus plus vel minus turgent.

X.

Hæc est vera metallorum compositio , de illâ tamen illustr. *Boerhaave* aliter sentire videtur. *Recentiores* , inquit ille, (a) *suis innixi experimentis*, *ubique & in analysi & compositione metallorum loquuntur de terrâ*, *eâque quidem vitriscibili*, *quæ stabilem daret metallis basim : Verumtamen puto non respondere terram , quam ita de metallis educi statuunt*, *veræ* , *nec nomen terræ sensu acurato mereri* , *enim verò elaboravi ipse* (Boerhaave) *quam plurimum hac in re* , *neque talem ibi terram detexi hactenùs . . . ubinam quæso* , pergit ille , *terram in iis deprehendi ? an in calcibus horum ? sane omnes hæ vera metalla manent* , *licet verò insipida calx* , *tenuis* , *inodora* , *aliquando & tritui parens sit* ; *tamen igne* , *apposito pulverum*, *quos reducentes vocant*, *aliisvè artificiis pristinam formam recipiunt : Qui ergò calces pro elementali accepisset* , *terrâ* , *ille eodem jure levibus hisce artibus terram posset in metalla* , *quoties vellet* , *convertere* ; *quin etiam metalla* , *ita calcinata per ignis efficaciam* , *aut per corporum quorumdam admixtorum virtutem in genuinum vitrum mutantur* , *quod de simplici* , *sincerâque terrâ dici vix posse* , *quisque peritus facilè scit.*

XI.

Ideò ergo clari *Boerhaave* metalla ex terra non componi existimat , quia , ait ille , metallorum calces vera metalla manent ; Itaque si Metallorum calces, naturam nullatenùs retinere probatum fuerit , eas non metalla , sed veram terram fore , ex quâ metalla componuntur , evidens erit : atqui in quas

(*a*) Element. Chim. T. 1. de terra.

metalla ope ſpeculi uſtorii reducuntur, calces, nullas, quæ componebant, metallorum virtutes retinent. Metallorum, quibus ab omnibus aliis corporibus diſtinguuntur, pondus malleabilitas, ac ductilitas ſunt at verò calces illæ, neque quæ componebant, metallorum pondus habent, neque malleabiles, neque ductiles ſunt, ac proinde metalla non manent.

XII.

Præterea num ex qua cum lini oleo fit ferrum, argila terra eſt? non quidem in igne fixa, ſed fluxilis; nam pace tanti viri, quam de terra definitionem tradit, minus legitima videtur; præter illam, quæ in igne fixa eſt, quæ ideo *calcaria* vocatur; datur & altera, quæ in igne fluit, atque *vitriſciblis* dicitur, quia in vitrum abit, & ex quâ metalla componuntur.

XIII.

Nec dicat clariſ. *Boerhaave* metallorum calces terram non fore, quia igne, appoſitu pulverum reducentium, aliiſque artificiis priſtinam formam recipiunt, nam mecum clar. *Boerhaave* ſupponat velim ex terrâ & aliâ ſubſtantiâ metalla omnia componi atque ex illis unâ diſſipatâ, nihil præter terram remanere, an diceret quod ex deſtructo metallo remanet, terram non eſſe, quia ei de novo additâ alterâ quam deperdiderat, ſubſtantiâ, in metallum primum reducitur? non certè. Ergò etiamſi metallorum calces plantarum oleo aut animalium pinguedine, pulveribus reducentibus aliiſve artificiis primam recipiant formam, inde terram non fore malè concluderetur.

XIV.

Sed quid in illis ſtabiliendis diutiùs immoramur?

num *Helmontius* ferrum conſtruxit? num illud *Becherus* ex limo & oleo lini effinxit ? num clariſ. *Stalh* in præparando ſpiritu vitrioli idem contigit? num *Joan. Auguſt. Hermann* ſimilia expertus eſt, cum ſpiritum ſalis ex alumine & ſale *Ludovici* methodo pararet ? num hac tandem pluries facta leguntur in actis Regiæ ſcientiarum Academiæ Pariſienſis; ſed hæc de metallis in genere ſufficiant.

PARAGRAPHUS II.

De Natura Ferri & Medicaminum quæ ex illo parantur.

I

FErrum rariuſque multò chalybs è terræ viſceribus extrahuntur. Quæ è ferri fodinis eruuntur, niſi repetitis calcinationibus ac fuſionibus, corporibus extraneis ſejunctis atque ſubſtantiâ inflammabili additâ in ferrum non abeunt, hinc terra propria unà cum ſubſtantiâ illâ oleoſâ vel pingui ſimul unitâ, ferrum plus vel minus purum efformat.

Ex iis patet quæ cum è ferri fodinâ extractis magnete ad fodinarum bonitatem, imò & earum naturam detegendam, tentantur experimenta, parum tuta ac perſæpè inutilia eſſe.

II.

Terra ex qua ferrum componitur ſtyptica eſt, cum ea diſtillata ſal acidum fundat, ipſa quoque ferri Scobs ſi per aliquot tempus in aqua ebullierit; deinceps filtretur,

filtretur, lentoque igne factâ evaporatione, cryſtalli habentur vitriolicæ. Tandem per quoddam tempus aquæ immerſum ei ſaporem vitriolicum conciliat. Ferrum ergò præter terram & ſubſtantiam inflammabilem, ſalia acida vitriolica continet ex ſubſtantia inflammabili fortaſſe, ſed ex terra quo ad majorem partem prodeuntia. Terra hæc non modo in omni lutoſo & argilaceo fundo diffuſa eſt, ſed etiam plerarumque frugiferarum glebarum maximam partem conſtituit. Unde rationem habes, quare in omnibus ferè regionibus ferrum facilè paratur; quare in animalium ac plantarum cineribus quam pluries reperitur; exuſtis enim hiſce corporibus, eorum ſubſtantia pinguis vel oleoſa, ſi quæ in illis cineribus fuerit, terræ propriæ unitur quæque in moleculas ferreas abit, ſi non viſu, magnete certè detegendas.

III.

Ferri pars inflammabilis ab aliorum metallorum ſubſtantiâ oleoſâ vel pingui ad ſummum quantitate differt; quare verò in ferro quàm in aliis metallis copioſior fuerit; fortaſſe, quia in ferri fodinis hæc ſubſtantia magis abundat, ac in hujuſce metalli compoſitionem majori quantitate inſumitur, atque terræ illi faciliùs adhæreſcit: quidquid ſit; ex iis facilè intelliges, quare ferri ſcobs ad candelæ flammam accenditur; cur ferrum, quò ſubſtantia illa magis abundat, eò faciliùs & fortiùs incaleſcit. Hinc etiam calybs cùm æquali ſulphuris quantitate, aquâ additâ, ut inde mixtura leviter humeſcat, ferro faciliùs & multò magis incaleſcit, & paulò poſt æſtuat, unde terræ motûs cauſæ & theoria deducuntur.

IV.

Ex quibus ferrum componitur ſubſtantiæ ità inter

ſe cohærent; ut in partes integrantes hoc metallum non ſolùm dividi poſſit, ſed etiam ejus ſubſtantiis componentibus ab invicem facilè ſejunctis, totum deſtruatur.

V.

Ferrum ergo metallum eſt omnium imperfectiſſimum, quod ex terrâ propriâ, acidis vitriolicis plus vel minùs refertâ cùm magnâ ſubſtantiæ inflammabilis quantitate componitur.

VI.

Chalybs ferrum perfectius eſt, à quo non eſſentialiter, ſed accidentaliter differt. 1°. " Color, qui in ferro „ pallidior, in chalybe verò ſaturatior & ad nigrum „ vergens eſt. 2°. Ferrum laxius, flaccidum, facilè flexile & veluti molle eſt, chalybs autem denſior, durior, renitens, & reſiliens ab inflexione. Inſuper „ ferrum valdè citò fragile, & paucis flexuris reciprocis ruptile eſt, chalybs tenacior & tractabilior. „ 3°. Denique ferrum diffractum craſſiuſculis veluti „ granis aut *foliaceâ* texturâ in craſſitie ſui cohæreſcere videatur; chalybs verò tenuiter admodum, & teneris ejuſmodi *foliolis* coagmentatus appareat. Ita clariſ. *Stalh* in obſer. ch. phyſ. med. cur. menſ. Jan. cap. 2. Sed hæc ſufficiant de ferri ipſiuſque chalybis naturâ, jam de iis quæ ex ferro parantur medicaminibus.

VII.

Nec ferri crocos, nec ejus ſquamas, quas ferri *batituras* vocant, nec *ſtomama* ſeu ſcorias vitreas neque ulla ex ferro reſidua aqua fortis, etiam concentratiſſima attingit quidem amplius, ut docente clariſ. *Stalh* (*a*) experti ſumus. Ita etiam nec eoſdem cro-

(*a*) Ibid. cap. 1.

cos, nec martis flores, nec ejus ſal, nec alia ex illo præparata magnes ullatenus attrahit, quæque experimenta magnete, egimus, quem Princeps Senatûs Monſpelienſis Illuſtriſſimus Bon pro ſua Humanitate commodabat, quibus rerum Phyſicarum vir ille ſemper amantiſſimus interfuiſſe non dedignatus eſt. Cùm autem aqua fortis *martialia*, parùm aut nullatenùs attingat, atque magnes ea non attrahat, inde ferri, *batituras*, *ſtomama*, crocos, & alia ex illo parata ferrum non eſſe, conſequens eſt, ac proinde fuſionibus, diſſolutionibus & humefactione ſimplici, hocce metallum deſtructum fuiſſe.

VIII.

Quid ergo eſt, quæret aliquis, quod ex ferro remanet? an terra, an ſubſtantia inflammabilis? quænam eſt ejus natura & indoles? terram ſupereſſe extra dubium eſt, quippe ſi ſubſtantia inflammabilis ipſi detur iterùm, quod tibi facilè ſuccedet, ſi crocum, aut ſcorias, aut ſquamas cùm carbonibus contuſis per aliquod tempus igni torrueris, quod enim ex illis exurgit novum compoſitum, magnes attrahit ' ſeu deſtructum illud metallum regeneratur.

Verùm terra hæc acidis vitriolicis ſpoliata non eſt: *Perinde*, inquit clariſ. Bohnius (a) *ac ex croco cum corroſivo extrinſeco facto per aquæ affuſionem, digeſtionem, ac cryſtalliſationem aliquid vitrioli evocatur*: *ita ex illo qui cum aqua inſipida paratur, idem expectandum, modo hujus quantitas notabilis, aquæ infundatur. Sic enim infuſum hoc filtratum non tantum vitriolicum planè ſaporem linguæ imprimet; ſed ad pelliculam evaporatum cryſtallos vitriolicas exhibebit, exilioris quidem quantitatis, evaneſcentibus*

(*a*) Diſſert. Med. de medicament. Chym. & Galen. præpollent. dubiâ.

forsan & expulsis sub evaporatione sibi intertextis volatilioribus vitrioli hujus moleculas, quæque nos ipse pluries experti sumus, *quod posterius vel hoc innuit, dum limatura martis v. g. in crypta subterranea humectata, si post aliquot septimanas ex retortâ distilletur tantum liquoris aquei vitriolum redolentis & cum decocto gallarum nigricantis fundat.*

Ex dictis colliges ferri *crocos* terram fore acidis vitriolicis plus vel minùs refertam. Jam si quæras, quo mechanismo illa vitrioli species efformetur? Sal acidum, quod juxtà eundem *Bohnium* sal constitutivum seu integrale martis est, per aquam solutum, vel ab igne in fluorem redactum, in ferrum agens ejus terream & inflammabilem substantias sejungit, quodque, destructo metallo, sui juris magis factum unâ cum terrâ *crocum* & vitriolum constituit.

Quid ergo de substantiâ inflammabili actum est? partim avolavit, unde *crocus* martis aperiens, quàm ferri scobs minorem flammam concipit, *crocus* verò astringens & ipso ferro & *croco* aperienti multò minùs accenditur. Tandem quod ex substantia illa inflammabili restitat, à parte terrea ita sejunctum fuit, ut unum, idemque corpus, seu ferrum non efformet amplius.

PARAGRAPHUS III.

De ferri & ex eo præparatorum virtutibus, ac agendi modo.

I.

FErrum æque ac ex illo parata medicamina, vasa obstructa reserant, aperta claudunt, suppressas

evacuationes reſtituunt, nimias ſiſtunt, laxatas partes firmant, roborantque; tandem, ubique partium, eorum operâ, reſtituto humorum circuitu, corpus morbis pertinacibus liberatur, atque ſanitate potitur. Unde tot tantæque proprietates? quo mechaniſmo effectus æque diverſos hæc medicamenta præſtant? an quia partibus aſtringentibus, ac reſolventibus ſimul componuntur, quibus, prout indicatum fuerit, ſolida aſtringuntur, atque humores reſolvuntur? Verùm quo genio ubi humoribus effluxuris vaſorum exitus impediendus, aut partes laxatæ firmandæ ſunt, partibus reſolventibus penitùs otioſis, aſtringentes dumtaxat ſuas vires exerunt: quave ratione reſolvendo tantummodo agunt, quoties humores incidendi, aut vaſa reſeranda futura ſunt? num hæc ut pote planè oppoſita facilè deſtruerentur; ſeu ab incidentibus diviſa, aſtringentibus plus vel minus concreſcerent, vel jam concreta ab incidentibus diſſolverentur.

I I.

Alii dicent ferrum, atque *martialia*, ſi pauca excipias, ex naturâ ſuâ incidentia ſunt; ideo autem aſtringunt, quia humores, aut ſalia quibus partium ſolidarum, aut fluidarum cohæſio plus vel minus ſoluta eſt, ſuis partibus terreis abſorbent; unde non niſi pro datâ occaſione aſtringentia ſunt.

I I I.

Ferrum & ex illo parata medicamenta partes terreas continere, humoribus ſeroſioribus, ipſiſque ſalibus acidis abſorbendis aptiſſimas, jam probatum fuit: at illas inſufficientes fore, vel leviter attendenti patebit; ideo humores ſolvuntur, ſeu ex quibus componuntur globuli levius inter ſe cohærent,

vel quia debilitatâ vaſorum vi *ſyſtalticâ* minus premuntur, vel quia ab interpoſitis aliis partibus fluidioribus ab invicem ſejunguntur, ſejunctique manent: ergo ut primam conſiſtentiam recuperent; ſi à vaſis debilitatis reſolutio dependeat; vaſa hæc prius firmanda, roborandaque ſunt, quod profectò *martialibus* abſorbendo non obtinebitur. Ita etiam ſi ab exuberantibus partibus ſeroſioribus humores reſoluti fuerint, non minus imparia erunt: Et quidem quænam, amabo, ferri, aut medicamentorum martialium dragmas aliquot, uncias ſi velis, inter & tantam humorum ſeroſiorum quantitatem proportio? parva certè, ne dicam, ulla eſt.

I V.

Quo ergò mechaniſmo ferrum totâ ſubſtantiâ exhibitum, aut ex illo varia parata medicamenta interiús aſſumpta vaſa obſtructa aperiunt, aperta claudunt, laxatas partes firmant, alioſque oppoſitos inter ſe producunt effectus? varia ex ferro parata medicamenta ferrum non ſunt, ſubſtantia inflammabilis à terrâ ſejuncta aut in auras avolavit, aut adhuc cum terrá, prout metallum illud variè tractatum fuit, majori vel minori quantitate admixta manet, quin tamen unum idemque corpus efforment, uti probavimus ♯. præcedenti, ferrum quoque ipſum ubi interiùs aſſumptum eſt, totum deſtruitur, uti infrà dicturi ſumus: ergo non ferri partes metallicæ hos varios effectus præſtant, ſed quæ ex illo pars terrea vitriolica ſuperſtes eſt, quibus etiam inflammabilis, ſi quæ ſuperfuerit, aliquatenùs concurrit.

V

Et quidem ferri pars terrea ore aſſumpta & ingeſ-

ta ut pote vitriolica ventriculi atque inteſtinorum fibras pungit, irritat, ſtimulat, atque eis ſic aliquoties adhæreſcit, ut in cadaveribus *martis croci* aſſumpti, infixi reperti fuerint (*a*) quæque ut ſeſe ab iis quibus moleſtantur, corporibus, liberent, illæmet fibræ coarctatæ tenduntur, tenſæque magis varios, validioresque motus agunt: Inſuper martialium partes vitriolicæ hiſce fibris infixæ veluti alia fulmenta eorundem motus ſuſtentant, firmant, adaugentque, unde debilitata ſolida primam tenſionem recuperant, atque validioribus, quas edunt, contractionibus, quibus eorum textus laxabatur, humores exprimuntur, & ab aliis, quibus iterùm debilitari poſſent, tutæ ſunt. Quæ de ventriculi & inteſtinorum fibris diximus, de vaſis ad quæ *martialia* pertingunt, intelligenda ſunt.

VI.

Ipſos etiam humores *martialia* afficiunt, ipſis permixta primæ conſiſtentiæ eis conciliandæ inſerviunt. Jam ſi quæras, quo mechaniſmo, illæ *martialium* partes humores fludiores denſant? fortaſſe, quia horumce humorum globulos ſuo pondere gravant, unde ad invicem aproximati plus vel minùs uniuntur, unitique manent: fortaſſe, quia eis humoribus interpoſitæ partes illæ vitriolicæ, per ſuas peculiares ſuperficies & figuras, eos ligant, efficiuntque, ut eorum globuli ſtrictiùs inter ſe cohærentes corpus firmius efforment. Quidquid ſit, id enim ſcire, parum ad medicinæ praxim confert. Verùm inde firmatis nimiùm laxis corporis partibus ſolidis, inminutâ vaſorum diametro, atque humoribus multò minus fluidis, earundem partium robur adaugetur, humoribus naturalis denſitas rurſum datur, ſiſtuntur ex-

(*a*) Panarolus Pentecoſt. 5. Obſ. 32.

cretiones nimiæ, atque juxta naturalis corporis œconomiæ leges abſolvuntur.

VII.

Martialia ut pote quæ partibus vitriolicis plus vel minus referta partes laxatas firmare, humores ſolutos denſare, nimias excretiones imminuere facilè certè intelligitur; verùm contrarios perſæpè effectus præſtant, humoribus quoque craſſioribus primam fluiditatem conciliant, ac præpeditas excretiones revocant, an ne hæc ab eadem cauſâ, ſcilicet terrâ *martiali* produci potuerint?

VIII.

Ita equidem, ſed ut hæc faciliùs intelligantur imprimis notetis, velim, humores fluiditatem deperdere. 1o. Si eorum partes fluidiores& aquoſiores diſſipatæ fuerint. 2o. Si ob validiorem vaſorum contractionem compactæ denſentur. 3o. Si vaſorum textu laxato, debilitatisque eorum viribus, humores in iis torpeſcant; inde veluti ſibi relicti eorum globuli ſubſidendo in corpus plus vel minus durum concreſcunt. Ferrum & ex illo præparata, niſi in tertio caſu convenire probabimus ff. ſequenti, ſeu ubi à vaſorum laxitate humorum craſſities dependet: & quidem hiſce medicamentis, debiles firmatæ partes ad motum expeditiores fiunt, earumque contractionibus, qui in eis torpeſcebant, humores valide premuntur, propelluntur que, atque eorum globulis minùs inter ſe cohærentibus,ad fluendum aptiores ſunt, recuperatâque primâ fluiditate ad vaſa uſque ſecretoria appellunt, in illis eò faciliùs ſecernendi, quòd iidem humores à ſubſequentibus validè propulſi, atque vaſa ſecretoria, firmiora facta, his humoribus recipiendis, excernendisque aptiora ſint; & ut paucis dicam, ideò medicamenta *martialia* fluidiores humores

denſant

denſant, eos in vaſis retinent atque ſecretiones nimias ſiſtunt, quia vaſa laxata firmant, & aperta conſtringunt; craſſiores verò, ſi fuerint, diſſolvunt, vaſa reſerant, ac præpeditas ſecretiones reſtituunt, quia eorundem vaſorum motum intendunt, aut ea ità diſponunt, ut magis tenſa validiores motus agere queant.

IX.

Quid ad ſalia vitriolica confugimus? num feri ſcobs etiam tenuiſſima metalli naturam retinet, quâ variis illis effectibus producendis aptiſſima eſt? & quidem ferri partes tenuiſſimæ in ventriculi & inteſtinorum fibras impingentes eas irritando tendunt, laxataſque firmant, ac aſtringunt; tandem humoribus permixtæ eos ſuâ mole & pondere ſolvunt, ac vaſa in quibus torpeſcebant, ſuccutiendo, ſi quæ ſint, obſtructiones tollunt, atque eorumdem vaſorum motus excitant & adaugent.

X.

Varia ex ferro parata medicamina hujus metalli naturam non retinere, ſeu ferrum non eſſe, jam probatum fuit ℔ præced. quæ ergo objiciuntur, de ferro puro & totâ, uti loquuntur, ſubſtantiâ, interiùs abſumpto dumtaxat accipienda ſunt: Verùm præter quam quod ferri ſcobs ſalia vitriolica continet, aſtringendo aptiſſima; ex quibus hoc metallum componitur, partes ita facilè ab invicem ſejungi poſſunt, ut vel levi datâ cauſâ deſtruatur: itaque eodem planè modo, quo ferrum aere humido, aut affuſâ aquâ in crocos mutatur ab illo totùm diverſos; ſic etiam in ore, ventriculi imprimis & inteſtinorum cavo tum ab aſſumptis liquidis, tum qui ex illarumce partium facie internâ indeſinenter ſtillant, ſeroſis humoribus maximè

alteratur ac penitùs destruitur, & eò faciliùs, quòd aquei illi humores utpotè qui rarefacti textui ferri subeundo aptiores sint; res ita se habere, seu ferrum in ipsis primisviis destrui, eò verisimiliùs videtur, quòd eosdem, ac *croci*, ferri scobs effectus præstet; præterea ad quantamcumque tenuitatem ferrum limâ reducatur insensibilibus vasorum lacteorum ostiolis subeundis impar fore, nemo haud scit, esto, ex ferro partes integrantes non nullæ in primis viis non destruantur; nonnè illæ utpote summùm graves ad anum usque decident, unà cum fœcibus excernendæ? aut si ad vasa sanguinea ac lymphatica perveniant, num ibi in sero calido veluti innatantes penitus dissolutæ totam naturam facilè deperdiderint? denique ex ferri usu maximè si per aliquod tempus exhibeatur, alvus quam sæpe supprimitur, an ex solis & repetitis à ferri particulis, intestinis illatis commotionibus, hanc astrictionem repetes? eas illi inducendæ insufficientes futuras esse, vel leviter attendenti patebit.

X I.

Varios, quos in corpore *martialia* medicamenta præstant usus, ex eorum terra vitriolica pendere jam probatum fuit: verùmtamen ferri pars inflammabils, ipsâque terra absorbendo suum symbolum conferunt. 1o. Substantia inflammabilis, ut pote quæ particulis igneis plus vel minus referta, humorum quibus cum permiscetur calorem & motum adauget, unde vasa magis distenta validiores contractiones edunt, quibus humores fluidiores densantur, & concreti solvuntur; verùm quia minimam, saltem quædam, ex *marte* parata; medicamenta hujusce substantiæ inflammabilis quantitatem continent; ideò ad varios, quos *martialia* producunt effectus, parum conferre existimamus: Ita quoque & terra serosiores humores absorbet, sed

tam minimâ quantitate, ut exinde qui ab exuberantibus partibus ſeroſis fluidiores ſunt, primam conſiſtentiam ex toto recuperare, impoſſibile videatur. Inſuper, num hæc *martialium* abſorbendi vis inutilis eſt, ſorte noxia ubi humores craſſi & jam indurati ſunt? nec dicant ſalia acida, quibus humores coagulatos ſupponunt, terrâ *martiali* abſorberi; eam quidem ſalibus in ſinu ſuo recipiendis, prout plus vel minus poroſa eſt, aptiſſimam cenſemus; ſed quæ de acidis humores noſtros coagulantibus paſſim dicebantur, ut pote quæ incerta, aut falſa obſoluere.

Ferrum, uti ex eo parata non internas partes tantùm ore aſſumpta aſtringunt, roborantque; externas quoque extrinſecus admota firmant, atque tum ſeri, tum ſanguinis excretiones ſiſtunt, tandem deſiccativa, ſtyptica & vulneraria tutiſſima ſunt, tot tantiſque experimentis comprobata, ut ulteriori probatione non indigeant.

X I I.

Omnibus ex ferro paratis medicamentis eadem aſtringendi vis non ineſt, plura etiam ex illis pro variis permixtis corporibus, multò plures alias qualitates habent, neceſſariò inter ſe diſtinguendas, ut eorum debitè ſelectus fiat. 1°. *Crocus* martis, quem aperientem vocant, illo minùs aſtringit, qui igne paratus fuit, cujus aſtrictio eò major erit, quò ferrum igne magis toſtum fuerit, unde vitrioli martis calx alba, cinereâ magis aſtringit, rubra verò ferè cauſtica eſt, *quò vero violentiore, magiſque diuturno agitur igne, eò hæc poſteriora in eo plus augentur, ut tandem cauſticus ferè evadat pulvis*, (*a*) 2°. Sal, vel vi-

(*a*) Clar. Boerhaave Operat. Chemic. part. 3. Proceſſ. CLXIV.

triolum martis, *crocis* magis aſtringens eſt. Acidis enim vitriolicis magis turget. 3o. Ferrum ſpiritibus acidis vel in aceto, aut alio liquore acido ſolutum, nam omnibus acidis facilè ſolvitur, ob admixta illa acida valdè aſtringet. 4o. Quod in vino ſolutum fuit, præter vim ejus ſtypticam ejuſdem vini partibus ſulphureis & volatilibus humorum rareſcentiam inducit. 5o. Cryſtalli tartari *chalybeati* vel *martiales*, vel tartarum *martiale*, præter aſtringendi vim, alvum quoque ſolvunt, aliaſque promovent excretiones pro evacuantium naturâ, quæ cum illis, aut aliis ex ferro paratis mixta exhibentur. 6o. *Mars Diaphoreticus* vel flores ſalis ammoniaci *martiales* non humorum motum tantummodò adaugent, unde ſudor perſæpè ſubſequitur; verum etiam mediantibus ſalis ammoniaci partibus volatilibus quas continent, partes *martiales*, ad ultimos vaſorum mæandros faciliùs adeuntes illa laxata vaſa tendunt, eorumque oſcillationes exſuſcitant, augentque. Plura alia ex ferro parantur, quæ cum in uſu minùs ſint, aut ab aliis parùm diverſa; ideò iis ſuperſedemus.

PARAGRAPHUS IV.

De Ferri & Medicamentorum martialium uſu legitimo.

I.

MOrbo non medeberis, niſi ejus cauſas priùs removeas; aut ſic immutes, ut corpus naturâ vel arte ſe ſe ab illis liberet: cauſæ illæ, etſi eoſdem ſimileſve effectus perſæpè inferant, ejuſdem, quan-

doque naturæ non ſunt ; variis proinde medicamentis alterandæ, imò & eliminandæ. Itaque ad cujuſdam affectûs curam ſe accingens, à quâ causâ antecedenti morbus oriatur, imprimis attendat, velim. Quoad verò externas cauſas, eas citò longèque removendas fore, nemo non ſcit. : cauſarum autem proximarum cognitio Medicorum ratiociniis, quàm ægrorum ſolamini multò magis inſervit ; hæ enim ſub ſenſus non cadunt, & ut plurimùm incognitæ ſunt.

I I.

Medicamenta *martialia* humoribus fluidioribus conſiſtentiam, craſſioribus fluiditatem dare, vaſa obſtructa reſerare, aperta claudere, partes debiles firmare experientia quotidiana docet : verùm quia naturalis humorum fluiditas, à variis cauſis prætermodum adaugeri, vel imminui poteſt, atque variis perſæpè qualitatibus infecti iidem humores vaſa obturant, aut per ea copioſiùs effunduntur ; ſicuti vaſorum elater à variis cauſis planè oppoſitis quandoque debilitatur ; itaquè ut ex *martialibus* medicamentis ægrotantes omnia optata emolumenta percipiant, de iis ſigillatim, ſed breviter diſſerendum duxi, ut cuinam ex illis oppugnandæ medicamina hæc magis idonea ſint, rectiùs intelligatur, ea enim nec obſtructis vaſis reſerandis, nec evacuationibus ſiſtendis, nec partibus firmandis, æquè conveniunt.

I I I.

Primò. Humorum naturalis fluiditas à debitâ vaſorum, in quibus continentur, preſſione, primùm dependet, hìnc ex quibus componuntur globuli debitè, ſed non ſtrictiùs inter ſe uniti, datâ causâ, vel ſibi ipſis relicti ab invicem plùs vel minùs facilè

fecedunt ; in eo enim fluiditatis natura fita eft. Præterea cum ex humorum partibus aliæ aliis faciliùs cohærentes, in corpus plùs, vel minus denfum abirent, nifi interpofitis aliis fluidioribus earum contactus præpediretur; ità quoque pars ferofa neceffaria eft, undè fuam habeant ferventque fluiditatem. Ergo humores naturalem fluiditatem deperdunt, feù denfiores fiunt, fi adaucta vaforum vi *fyftaltica* uti in morbis inflammatoriis videre eft, nimiùm premantur; vel prætèrmodum fluidiores, fi eorumdem vaforum elater debilitatus fuerit; ficut in chlorofi, & in febre malignâ quandoque obfervatur. Denique eorum fluiditas prætèr naturam adaugetur, fi partes ferofæ exuberent, vel iis defficientibus, denfantur, infpiffanturque.

I V.

Quæres nùm humores à causâ externâ interiùs affumptâ vel intrà corpus genitâ fluidiores fieri poffint; fic fentiunt omnes ferè *Pathologi* & imprimis Chimici : falia falfa, aiunt illi, ut pote quæ ad fermentefcendum inepta fuis partibus folidis, fcabrifque fuperficiebus quibufcum permifcentur, humores fcindunt, carpunt, divellunt atque fluidiores efficiunt; idem dicunt de venenis. Salia falfa humoribus folvendis apta futura effe non ambigimus, verùm quia hifce falibus humores rarò turgent, præterea ni in ipfis vafis efformentur, quod maximè incertum eft, fub eâdem quâ affumpta fuere, formâ ufque ad vafa fanguinea difficilè perveniunt. Infuper nùm illa falia humoribus permixta, in quibus includuntur, vafa pungunt, ac irritando tendunt, eorumque ofcillationes adaugent, quibus proindè humores magis atque magis denfantur.

Quoad verò venena cùm omnia acria atque corrofiva fuerint, ut ex rigore, convulfionibus, motibus

convulſivis & id genus aliis ſymptomatibus inferre licet, humoribus ſolvendis minùs idonea ſunt.

V.

Humores à quâcumque causâ fluidiores facti è ſuis vaſis ſaltem quæ iis inſunt tenuiora, fluidioraque facilè effluunt; unde alvi fluxus colliquativus, urinæ vel ſudoris copioſior excretio; hinc etiam ſanguinis per nares, alvum, urethram, vulvam &c. effuſio: verùm cave, ne in iis decipiaris; nam humoribus præter naturam non fluidis, imò & denſioribus; illæmet evacuationes perſæpè accidunt. Præpedito in aliquâ corporis parte, vel in viciniis humorum circuitu, qui appellunt, ad vaſa liberiora eò majori quantitate, & impetu feruntur, quòd in aliis iter magis præcluſum eſt; unde ſi quæ ſint adhuc patula excretoria, facilè effunduntur, aut ſanguinea, vel lymphatica vaſa dirumpunt. Quare autem effuſi humores, ut plurimùm fluidiores fuerint, vel ex vaſorum excretoriorum imminutâ diametro, vel ex diruptorum exiguitate repetendum eſt. Tandem, quod in humoribus ſtagnantibus tenuius eſt, exprimitur.

V I.

Martialia ergo medicamenta præſcripturus à quânam ex illis cauſis nimia humorum fluiditas, vel adaucta eorum excretio dependeat diligenter attendat. 1°. Si ab imminutâ vaſorum preſſione: verùm cum partium ſolidarum vires deficiant, vel quia partibus volatilibus humores depauperantur, unde lympha nervea minori quantitate à cerebro influente partium ſolidarum tenſio ſubſidit, earumque contractiones langueſcunt: vires etiam deficiunt, ſi exuberantibus in corpore humoribus ſeroſioribus

partium ſolidarum textus laxetur. Itaque ſi primùm, cum ferrum, nec ex illo parata medicamenta iis non conſtent partibus, quibus vires refici poſſint, tunc *martialia* inutilia fore vel leviter attendenti patebit.

Si ſecundùm, ſeù ſi ſeroſiores humores ſolidorum debilitatis cauſæ fuerint, modò non maximè exuberent, iis enim penitùs exhauriendis martialia inſufficientia ſunt, ad medicamenta hæc tanquam ad ſacram anchoram confugias, illis enim partium textus firmiori facto earumque adauctá vi *ſyſtaltica* vaſa reſerantur, & humores ex intimo partium textu expreſſi ad vaſa excretoria faciliùs multò pertingunt. Tandem humorum globuli undiquè validiùs preſſi magis inter ſe cohærent, atque prima humoribus denſitas certè conciliabitur.

V I I.

Secundò Si ab exuberantibus ſeroſis humoribus adaucta fluiditas dependeat, cum iiſdem humoribus abſumendis laxatiſque vaſis firmandis *martialia* ſint imparia; ideò priùſquam hæc medicamina exhibeantur, evacuantibus, prout indicatum fuerit, ſi non ex toto, ſaltem quòad partem hi humores è corpore eliminentur, aut ut utrique indicationi ſatiſfacturus ſis, cum evacuantibus *martialia* ſimul mixta primùm exhibe, curam deinceps *martialibus* ſimplicibus totam abſoluturus. Ita quoque cum humoribus ſeroſis maxima fluiditas inducta fuerit, atque ſolidorum textus multùm debilitatus, *martialium* vires admixtis aſtringentibus validioribus intendas; nam præterquam quod humores magis adunant, ſolidis etiam, atque laxatis vaſis excretoriis firmatis, humores ad ſecretoria faciliùs multò appellunt, & ex illis copioſiùs effunduntur.

VIII.

VIII.

Ipsis evacuationibus nimiis sistendis *martialia* quæquè inserviunt, verùm cave ne aberres, plures enim sunt, ut jam innuimus, harumce excretionum causæ; ideò autem illius vel alterius humoris excretio adaugetur, atque ipse sanguis è suis vasis exilit, aut in aliena fertur, quia humorum motus vel in vicinis vel in ipsius partis affectæ vasis sistitur, aut summè imminuitur, vitiatur autem ille motus, tùm ob eorumdem vasorum infarctum, tùm constrictionem, tùm ariditatem. 1o. Vasa sanguine vel lymphâ obturantur: Si primùm, sanguinis adauctam quantitatem repetitis venæ sectionibus in brachio, vel in talo, prout indicatum fuerit imminuatur, & ejus rarescentia appositis remediis diætaque tenui & refrigerante compescatur. Tandem si ipse sanguis jam concretus, & in iisdem vasis sic impactus, ut eorum repetitæ pressioni cedere non valeat, sanguinis resolventia in usum adhibe: Dixi sanguinis resolventia, hæc enim à lympham incidentibus plurimùm differunt: tunc ergò *martialia* inutilia sunt, atque noxia. Si secundùm, seu si à lympha infarctus dependeat, illa incidenda est, uti infra dicemus.

2o. si excretio nimiâ vasorum constrictione inducta fuerit, *martialia* tunc noxia futura esse, vel leviter attendenti patebit; indè enim quæ fiebat humorum excretio adaugenda est, vel omnes sistendæ sunt, si ipsa vasa quæ patula erant validè constringantur. Tandem ipsa vasa dilacerantur, atque sanguis vel serum effunditur, aliaque non minùs infensa mala subsecutura sunt. Ergo si adaucta humorum excretio ab *spasmo* veniat; martialium locus non est ea tùnc proderunt, quæ partes convulsas laxare poterint, sed hæc hujus loci non sunt.

3o. Nec etiam minus *martialia* nocerent, si par-

tium textus aridus & ſiccus fuerit; quippe vel affectarum partium vaſa cum humoribus, quos continent, ſimul areſcunt, vel humoribus plùs vel minùs vacua exſiccata ſunt. Quomodo induratis humoribus prima fluiditas *martialibus* reſtituenda ſit, infrà dicemus; quoad vaſa arida & ſicca, ni diluentibus & emollientibus priùs remollita fuerint, ea humoribus recipiendis tranſmittendiſque imparia fore, neminem in rebus *phyſiologicis* vel leviter verſatum fugit, ac proinde ex ferro parata medicamenta tùm nullatenùs conveniunt.

I X.

Ergo excretionibus nimiis ſiſtendis martialia parum vel nullatenùs inſerviunt? falleris certè; nam 1°. ſi ab exuberantibus humoribus ſeroſis excretio dependeat, aut foveatur, uti ſupra diximus, multùm conferunt. 2°. Si proprer vaſorum excretoriorum laxitatem fiat, *martialia* ut potè ſalibus vitriolicis plus vel minùs referta ad eadem vaſa aſtringenda, atque firmanda appoſita ſunt. 3°. Ità quoque conducunt, ſi à præpedito vel in viciniis vel in ipſius partis vaſis laxatis humorum circuitu vel ſecretione læſa, excretio adaucta ſit; undè rationem habes cur immodicus catameniorum vel hæmorroidum fluxus, aut aliæ excretiones nimiæ martialibus atque aperientibus medicamentis quandoqne ſiſtantur. 4°. Tandem à quâcumque cauſâ excretio adaucta dependeat, pro dato tempore proſunt, ſed de iis fuſiùs in ſequentibus.

X.

Ex dictis ſequitur, *martialia* in prætermodum adauctâ humorum fluiditate, aut excretionibus ni-

miis tutò præſcribenda futura eſſe dumtaxat. *Primo* quotieſcumque præternaturalis fluiditas à debilitatâ partium ſolidarum vi *ſyſtalticâ* dependet. *Secundo* vel ab humoribus ſeroſis exuberantibus. *Tertio* cum excretiones ob laxatum partium tonum copioſiores ſunt. *Quarto* ad ſolidas partes firmandas, modò vires earum nec oppreſſæ, nec ab exhauſtis humoribus debiles fuerint. Undè patet, martialia in omnibus corporis affectibus ab iiſce cauſis pendentibus fore ſummè proficua.

X I.

Secundo Quemadmodum humorum fluiditas præter naturam adaugeri; ſic quoque iidem humores variis cauſis denſari queunt. *Primo* Si eorum pars ſeroſior & aquoſior deficiat. *Secundo* Si in quibus continentur, vaſis validiùs premantur. *Tertio* Si laxato partium textu, veluti ſibi ipſis relicti humorum globuli ad invicem ſubcidentes plus vel minùs ſtrictè cohæreant In primâ denſitatis ſpecie *martialia* medicamenta maximè noxia fore, quis non videt? certè quidem diluentibus ſolùm hæc deperdita fluiditas recuperari poteſt. Nec minora parerent incommoda, ſi à vaſorum preſſione denſitas ſuboriretur, quæ laxantia ſunt, dumtaxat proficua futura eſſe, experientia docet.

XII.

Ergò niſi humorum denſitas à tertiâ cauſâ inducta fuerit, *martialia* tutò exhibere poteris; modò etiam partis, in quâ illi humores ſtagnant, natura & variæ ejus affectiones non contraindicent; quippè humorum hærentiam, quam etiam induratio ſubſecuta eſt, vel inflammatio aliquoties præceſſit, vel

ei ſupervenit, & ulcus quandoque partem affectam depaſcitur; quantùm autem *martialia* tunc nocerent, nemo non videt. Tandem ne in re aliundè ſummè difficili, atque ne maximo ægrotantium damno decipiaris, ad humorum etiam ſtagnantium, vel extravaſatorum duritiei gradum diligenter quoque attende: *martialibus* vaſa firmata magisque tenſa validiùs contrahuntur, quorum motibus, ſi indurati humores non cedant, ipſa vaſa, geminatis ictibus ſolvuntur, aut in iis maximè conſtrictis, humorum circuitus plus vel minùs præpeditur; undè partis affectæ dolor, inflammatio, ulcus, gangræna. Preterea in partibus vicinis humorum motus quoque vitiatur, lympha vel ſanguis è ſuis vaſis erumpunt, aut feruntur in aliena.

XIII.

Ergò ſi cujus curam ſuſceperis, affectus ab induratis humoribus dependeat, aut foveatur, *martialia* priùs non exhibeas, quàm eoſdem remollieris; quippè emolliti ac minùs compacti vaſorum oſcillationibus faciliùs cedunt, atque propulſi vel in vaſa continua fluunt, aut per patula excretoria effunduntur. Quæ de humoribus in aliquâ corporis parte induratis, ſeu de ſcirrho lienis, hepatis &c. diximus: ea etiam de humorum in cæteris corporis vaſis ſpiſſitudine accipienda ſunt.

XIV.

Verùm ſi nihil contraindicet; ſeù ſi humores nec nimis indurati, nec vaſa arida, nec maximè tenſa fuerint, à martialibus curam tutò ſuſceperis; ſic experientia docet, ut & ratione confirmari poſſet. Nam hiſce medicamentis vaſa firmata ac validiùs ſe ſe con-

trahentia eoſdem humores premunt, atquè ad vaſa capillaria uſque propellunt, ubi eò magis, uti docet Phyſiologia, ſolvuntur, quò illamet vaſa minora fuerint.

X V.

Deniquè cùm æquè ſanguine, atque lymphâ viſcera maximè lien, imo & omnes corporis partes infarciri poſſint, ſeu humores omnes in vaſis vel extrà vaſa plus vel minùs denſati indiſcriminatim hærere ac ſtagnare, quibus *martialia* non æque conveniunt, ideò quiſnam ex illis torpeſcit, maximè diſtinguendum eſt. Qui à ſanguine eſt, non *martialibus*, quæ tunc ſumme nocentia forent; ſed propriis incidentibus infarctum tollere opus eſt quâ autem methodo à lymphâ producto infarctui mederi oporteat, jam diximus.

X V I.

Ex dictis colliges. *Primo*, *Martialia* non convenire, cùm à diſſipatis humorum partibus feroſioribus, vel nimiâ vaſorum preſſione denſitas dependet. *Secundo*, nec ubi partes ſolidæ nimiùm tenſæ, aut aridæ fuerint. *Tertio*, Ea dumtaxat proficua fore, ſi propter laxatum partium textum humores torpeſcant, modò nihil contraindicet: Contraindicant autem humorum durities maxima, partis affectæ natura, ejus ſenſibilitas adaucta, inflammatio, ulcus &c. *Quarto*, Ut hæc medicamenta tutò exhiberi poſſint, humores indurati priùs emolliantur, atque vaſa laxata ſint. *Quinto*, Nec ſanguinis denſitati, nec infarctui à ſanguine, ſed à lymphâ inducto, ferrum & ex eo parata prodeſſe; undè rationem habes, quare vaſa obſtructa reſerant, ſcirrhos tollunt, ſuppreſſas

evacuationes restituunt, humoribus deperditam fluiditatem conciliant, atque eorum operá humorum motus, ex quibus vita & sanitas dependent, juxta naturalis œconomiæ leges absolvuntur.

XVII.

Ad quid tot & tantæ distinctiones ? an ne suppresso catameniorum fluxui, & aliis excretionibus restituendis, *martialibus* aptiora remedia inventa sunt ? nulla sanè præstantiora modò indicata fuerint; verùm semper non indicantur. Catameniorum fluxus & aliæ humorum secretiones ac excretiones, uti jam expositum fuit, vel propter vasorum secretoriorum & eorum quoque, ex quibus pars affecta componitur, spasmum, aut ariditatem imminuuntur, & ex toto aliquoties præpediuntur; quandoque propter lympham summè induratam. An iis ritè priùs non distinctis à culpá absuturus eris? vel minimè, martialibus vasa rigida magis coustringentur, sicca penitùs arescent. Item si à sanguine vitium oriatur, partis affectæ sensum intendes, inflammatio superveniet in ulcus insanabile citò mutatura. Taceo varia alia, quæ exindè mala subsequi solent, quæque heu nimiùm ? experimentis comprobata sunt, sed de iis fusiùs ꝟ. sequenti.

XVIII.

Quibus inter morborum causas debellandis, aut alterandis *martialia* medicamenta conveniunt, definitum est : quæ ex illis pro dato affectu magis proficua fuerint, & quomodo iisdem uti oporteat, superest inquirendum; in illis etiam multùm peccatur. Ex ferro parata medicamenta alia aliis plus vel minùs astringunt, atque pro eorum, quæ cum illis

admixta exhibentur, naturâ, plures alias qualitates habent, Medico dignoſcendas; ſed de iis jam egimus ff. præcedenti. Quænam inter illa diverſis corporis affectibus ſanandis aptiora ſint, breviter inquiremus. Itaque 1o. ubi partium textus maximê laxatus eſt, atque humores vaſorum ictibus faciliùs cedere poſſunt, ea exhibenda ſunt, quæ magis aſtringunt; qualia ſunt *crocus* martis aſtringens, vitriolum *martis*, tincturæ, & ferrum in aceto, aliiſque liquoribus aut ſpiritibus acidis ſolutum. 2o. Si minùs aſtringendi indicatio fuerit, *crocus martis* aperiens, ferrum limâ in ſcobem tenuiſſimam redactum, imprimis in uſu ſint. 3o. Ferrum in vino ſolutum partibus vini ſulphureo-volatilibus, quas ſecum permixtas habet, humorum rareſcentiam intendit, ſopitos ſpiritus exſuſcitat, atque eorum ſecretionem promovet; ideò tunc feliciter præſcribitur; ſi unà cum partium laxitate vires exolutæ fuerint. 4o. Si alvum ducendi intentio ſit, atque minùs aſtringere oporteat, cryſtalli tartari *chalybeati*, & tartarum *martiale* ſolubile præ aliis concinnentur. 5o. Si ſudoris promovendi neceſſitas fuerit, aut læſa perſpiratio promovenda, atque intimi partium contextûs vaſa firmanda, reſerandaque ſint, flores ſalis ammoniaci *martiales* has indicationes tutò adimplent. Verùm cave, ne iis humorum motus atque corporis calor maximè intendantur, ut hæc avertam, in magnâ aquæ quantitate ſolutos hos flores exhibere ſoleo.

XIX.

Quæres an ferrum ipſius croco aperienti præponendum ſit? ſanè quidem, modò in ſcobem tenuiſſimam fuerit redactum, & ubi minùs aſtringendum eſt. 1o. In ſcobem tenuiſſimam reducendum eſt; alioquin nec in ventriculo, nec in inteſtinis debitè ſolutum, & ut pote ſummùm grave citò per anum ex-

cerneretur. 2o. *Croco* anteponatur, si minùs astringendi intentio fuerit. *Martialium* vim astrictorim à salibus vitriolicis, quibus plus vel minùs abundant, pendere probatum fuit; ea autem salia eò majores vires exerunt, quò à substantia inflammabili magis sunt expedita; at quia ferrum, uti probat ejus major inflammabilitas, substantiâ illâ inflammabili *croco* magis turget, ejus acida minùs libera, minori etiam vi agunt: contrà verò in *croco*, ubi sui juris magis facta multò magis astringunt. Ex quibus patet chalybem ferro etiam minùs astringere; quia majorem substantiæ inflammabilis quantitatem continet, fortè, quia illa salia ob strictiorem chalybis compagem, quàm in ferro, minùs ad agendum expedita sunt. Quibus adde ferri, sed imprimis chalybis scobem ut pote *croco* graviorem è ventriculo & intestinis citiùs multò decidere. Ergò quotiescumque minùs astringendum futurum erit, ferri, & chalybis scobem croco tutiùs exhibebis. Insuper scobis usu, non mala solùm effugies, quæ ex ferri paratis persæpè inferri solent, sed eò tutiùs ages, quòd veluti per gradus egeris.

X X.

Ita quoque pro variâ indicatione, cum aliis medicamentis ferri varia præparata exhibentur. 1o. Si non astringendi tantùm, sed etiam demulcendi & nutriendi indicatio fuerit, ut in inveteratis alvi fluxibus, aut aliis evacuationibus immodicis, unà cum lacte, vel sero lactis vel jusculis ex juniori pullo gallinaceo paratis *Martialia* feliciter dantur. 2o. Vel cum resolventibus, uti cichorio silvestri, fumariâ, nasturtio aquatico, apio palustri, chærefolio, asellis, aquillâ albâ, æthiope minerali &c. Si humores incidendi sint & per vias urinarias excernendi. 3o. Vel cum cardiacis, si vires verè debiles resocillandæ. 4o.

Vel

Vel eum ipſis narcoticis, ut quæ aſtringendo producunt, aut adaugent, mala avertantur. 5°. Vel cum catharticis, ut exuberantes pravi humores per anum eliminentur. 6°. Tandem cum remediis appropriatis, prout indicatum fuerit.

XXI.

Quomodò, ſeu quâ formâ & doſi *martialia* exhibenda ſint, inquirendum ſupereſt. Unà cum aliis medicamentis pro datâ indicatione præſcribenda fore jam dictum fuit; tunc ergo ſub eâdem formâ, quâ illa remedia dantur, etiam concinnanda. Quæ ſi ſola in uſu ſint, ea vel in aquâ ad ptiſanæ formam, vel in vino ſoluta, vel in juſculo convenienti, vel in decocti appropriati cyatho uno, aut altero, vel in offæ primo cochleari, vel manè ſuperhauriendo, aut lac, aut ſerum lactis, aut juſculum, aut apozema. Vel ferrum candens in lacte, vel lactis ſero extinguitur.

XXII.

Quoad doſim. A minori ſemper exordiaris, ut ad majorem tutò progredi poſſis, plures à magnâ doſi malè ſe habere obſervatum fuit, qui à minori ſanati ſunt; Ideò ne aberres, & morbum & ægrotantium temperiem, ipſiusque partis affectæ indolem priùs conſule. Verùm ſi parvâ doſi exhibeantur, quod ſemper tutius erit, iis per longum tempus uti neceſſum eſt; unde patet quare aquæ minerales vitriolicæ, quas *martiales* aut ferrugineas vocant, etſi ferrum purum non contineant, illæ enim aquæ à terrâ propriâ ferri acidis vitriolicis plus vel minùs turgidâ ſuas virtutes habent, unde inquam, tot tamque gravibus affectibus ſanandis ipſo ferro, atque ex eo paratis multò magis ſunt accomodatæ; quin tamen credas, omni-

bus morbis debellandis aptas futuras esse, uti illis, qui de aquis tractant dicere solemne est; quippe si illis fides adhibenda foret, nullos ex corporis affectibus insanabiles diceres: at aquæ minerales, uti alia medicamenta, nisi pro datâ indicatione prosunt.

XXIII.

Qui in vasis humores stagnant, maximè si concreti fuerint, circulationi plus vel minùs inhabiles sunt: veluti totidem corpora humoribus extranea haberi possunt; quæque proinde, si *martialium* ope fluiditatem adepta, ad alia vasa cursum rursùs dirigant, humorum quantitatem adaugent, eosque, pro suis qualitatibus variè inquinant; unde mala prioribus pejora quàm sæpe oriunda: ut ergò tot tantaque, quæ exinde imminent, incommoda avertantur; ni soluti humores per ejusdem partis vasa excretoria foras erumpant, è corpore variis additis evacuantibus eliminentur. Dixi variis additis evacuantibus; nam, cùm juxta divini Senis Consilium eò tendere oporteat, quò natura vergit; vergit autem, seu superfluos illos humores vel ad renes, vel ad alvum, vel ad cutim &c. propellit è vasis egerendos: Itaque diuretica, vel cathartica vel diaphoretica, aut sudorifica, vel alia evacuantia prout indicatum fuerit, *martialibus* utentibus identidem exhibeas, & quoties visum fuerit, iteranda.

Sic etiam humorum hærentium excretionem promovebis; si iisdem humoribus jam solutis, vasa per apposita remedia ad excernendum prorites. Sed hæc hujus loci non sunt. Verumtamen cùm nonnullis ne sentias, velim, *martialia* assumpturos evacuantibus semper prædisponendos futuros esse; nam serosi humores exuberant, vel in vasis veluti infixi plus vel minùs concreti sunt. Si primùm, non unâ vice, sed pluries, etiam cum martialibus evacuantia convenien-

tia exhibeantur. Si ſecundùm, expecta, dum iidem humores *martialium* operâ ad fluendum apti ſint; alioquin nulla, vel irrita, fortè noxia evacuatio ſubſecutura eſt.

PARAGRAPHUS V.

De abuſu Ferri.

I.

IN erroribus, qui in ferri & *martialium* uſu, committuntur, enumerandis, multùm non immorabimur, eò enim frequentiores atque majores ſunt, 1o. quòd hæc medicamenta præ omnium manibus ſint. 2o. Quòd morbi, aut eorum cauſæ, quibus debellandis conveniunt, haud facilè diſtinguantur. 3o. Quòd, quæ perpatrant, damna difficilè reſarciri poſſint.

I I.

Ille morbis tutò debellandis aptus eſt, qui cognitâ priùs corporis œconomiâ, morborum, quibus in vitæ decurſu corpus humanum objicitur, genium, ſeu quibuſve ſignis ſe primùm monſtrant, quomodo intenduntur, ac remittuntur, atque terminari ſolent, à Magiſtris peritioribus, Auctorum ſelectiorum lectione ac propriâ experientiâ didiſcerit; ita & cauſarum cognitio non minùs neceſſaria eſt, medicinam facturo: quantopere ergo, qui nullis Medicinæ principiis imbuti, nec morborum hiſtoriam novere, nec audivere, illi ferrum & ex hoc metallo præparata exhibentes decipiuntur, alioſque decipiunt, & eò fre-

quentiùs, quòd eadem illa medicamina ad omnes permixtè morbos adhibeant. Adeò frequens eſt *martialium* uſus, ut illa, Medicinam univerſalem crederes.

I I I.

Quantæ difficultatis fuerit, & morbos, ac eorum cauſas, quibus oppugnandis martialia conveniunt, dignoſcere, facilè patebit ex noſtræ Diſſertationis lectione: ergo quot & quantæ ab iis culpæ committuntur, qui nullâ morbi, cauſarum, ægrorum temperiei, aliarumque circunſtantiarum habitâ ratione hæc medicamenta, alioquin optima, exhibent: & ſanè cum hæc ſit *martialium* natura & indoles; ut partium ſolidarum aſtringendo vires intendant; nam uti experientiâ conſtat, illa noxia futura ſunt, ubi partes illæ nimiùm tenſæ, aut aridæ, vel humores partium ſeroſarum jacturâ, vel validiori vaſorum preſſione indurati fuerint? uti etiam, ſi quâcumque aliâ causâ ſummè concreti vaſorum ictibus cedere non valeant.

I V.

1°. Partes ſpaſmo detetentæ *martialium* acidis vitriolicis valdè inſtimulatæ magis atque magis tenduntur: atque convulſæ rigeſcunt; unde ad ſe ſe contrahendum ineptæ, propellendos humores retinent, ac preſſione denſant. Inſuper humorum colis etiam conſtrictis, ſecretiones ſupreſſæ manent, ac quæ adhuc vigebant, ex toto ſiſtuntur; unde febris accenditur, facies rubet, totum corpus æſtuat, diruptis vaſis, ſanguis impetu exilit, aut aliò divertentes humores in vicinas cavitates irruunt, ibique collectis, hydrops ſupervenit, vel corporis habitus cachecticus fit, ſi ſerum in vaſis intra textum cellu-

larem repentibus, vel in ipſis cellulis ſtagnet.

V.

2o. Nec minora ſubſequentur incommoda, ſi aridis partibus ſolidis, medicamenta martialia exhibeas; partes illæ, quibus remolliendæ erant, humoribus jam deſtitutæ, vitriolicis acidis magis exſiccatæ areſcunt. Unde earum motus langueſcit magis, atque humorum fluxu inhibito, excretiones intercipiuntur, vaſorum infarctus adaugetur, humores magis indureſcunt; unde hydrops, febris lenta & alia infenſiſſima mala ſuperveniunt.

VI.

3o. Vaſorum ictibus eò minùs humores pariunt, quò magis indurati ſunt; hinc maximè errant illi; qui iiſdem humoribus necdum remollitis, martialibus utuntur: ſanè uti ff. præced. dictum fuit, Medicamina hæc vel humores inordinatè ſolvunt, vel in eoſdem humores, irritis reſiliunt ictibus, quibus vaſa vicina validè commota varios motus edunt, ac convelluntur, in illis & in remotioribus humorum motus intenditur, rubra cum albâ ſanguinis pars in arterias lymphaticas irruit; ibique ſtagnante, Inflammatio accenditur, quam ulcera inſanabilia, ſubſequuntur, vel humorum induratio nullis diluentibus emollienda; inſuper plura alia mala ſubſequi, aut concomitari ſolent; ſcilicet, febris in lentam terminanda, partis affectæ dolor, ſcirrhus facilè mutatur in cancrum, hydrope aut maraſmo vita cum morte commutatur.

VII.

Ii ergò plurimùm errant, qui martialibus utuntur in omnibus affectibus ſpaſmodìcis, paſſione hyſtericâ, affectione hypochondriacâ & quocumque alio corporis affectu convulſivo, ſicuti in partium ariditate, hæmoptyſi, ſaltem ratione morbi; nam ad horum-ce affectuum cauſas nonnullas alterandas, immutandaſque, quandoque aptiſſima fore nos felix uſus perſæpe docuit: verum cave, dum cauſas arcere niteris, ne qui ex illis dependent, morbos exaſperes; ideo tutiùs ages, ſi variis illis indicationibus ſimul ſatisfeceris.

VIII.

Inde etiam vides, quàm noxia fuerint hæc eadem medicamenta in cancro afflictis, vel internis ulceribus laborantibus. Ipſa intemperies ſicca & calida martialia aut reſpuit, aut ſi illa exhibendi indicatio fuerit, niſi ſummâ cum prudentiâ ea adhibeas, facilè certè lædes.

Ex dictis quoque rationem habes, quare jam ſenſilem nimis ventriculum invertunt, inteſtina doloribus torquentur, bilis acrior excernitur, alvus aſtringitur, totum corpus flaveſcit, aut exanthematibus figurâ, magnitudine, colore, ipſoque dolore diverſis aliquoties infectum eſt, vel macie abſumitur &c. Taceo varios, qui circa doſim errores committuntur. Sed quid plura, eo enim in martialibus præſcribendis frequentiùs peccatur, *quod difficillimum ſit*, ipſo atteſtante Illuſtr. Stalh (*a*) practico feliciſſimo, *martialia ita adminiſtrare, ut ille, etiam regulis perſpicuis, circumſcriptis, erroribus & ambagibus eventibus, nullus*

(*a*) Ars ſanand. cum Expectat. c. IV.

aditus pateat, aut locus relinquatur: qualis autem circumſpectio, diſcretio, & peritia, ab illis numquam ſperari, nedum expectari poteſt, qui toti in hoc remedii genere obhærentes, neque morborum genium agnoſcunt, neque adhibendi aliquam methodum comprehendunt.

IX.

In *martialibus* facilè erratur, difficiliùsque multò, quæ inferunt, damna reſarciuntur. Etenim hiſce medicamentis nimiùm conſtrictæ aut ſummùm aridæ corporis partes, difficillimè laxantur & emolliuntur, ex illis, quos accerſunt, morbi quàm plurimi, aut remediis exaſperantur, aut omnem perſæpè medicinam reſpuunt: quem latet ulcera, cancros, febrem lentam & hecticam, hydropem &c. quæ ex illorum abuſu oriuntur, inſanabilia futura eſſe.

X.

Ne ergò circa *martialium* uſum aberres, tibi nunquam excidat, *martialia* aſtringendo præcipuas ſuas vires exerere, eaque dumtaxat convenire, cùm partes laxatæ firmandæ ſunt; quæque proinde jam nimis tenſas, rigidiores efficiunt, earum intendunt motus, atque aridas magis exſiccant. Nam uti ſuo loco probatum fuit, martialia, acidis vitriolicis plus vel minùs turgent, ferri autem partes integrantes oſtiolis vaſorum lacteorum ſubeundis impares ſunt, atque ex hoc metallo parata ferri naturam exuere, ipſique *croci* modò ritè parati fuerint, terra ſunt acidis vitriolicis plus vel minùs referta: quod ſi uti ſæpè contingit, quia Pharmacopolarum aut inſcitiâ, aut incuriâ non concinnè elaborati ſunt, quaſdam partes verè metallicas retineant, interiùs aſſumpti, aut ex toto deſtruuntur, aut per anum partes illæ metallicæ excernendæ ſunt. *Exuſtum ferrum, ſquamas*

ferri, seu batituram benè perustam, & omnis martis crocos tum præcedentibus solutionibus, & subjunctâ ustione, paratos, non magis tangit aut commovet Magnes, quàm paleas & stramen. Ita Illust. *Stalh.* (a)

Quantacumque gravia fuerint, quæ ex intempestivo *martialium* usu, mala subsequi possint, ex iis optata commoda ægrotantes percipient, modò morbis, eorumque causis ritè distinctis, habitoque priùs temperierum, aliarumque circunstantiarum respectu, exhibeantur: totidem remedia tonica sunt, quæ laxatas partes firmando, humoribus fluidioribus consistentiam; crassis, spissis & nimiùm consistentibus fluiditatem conciliant; unde languentium humorum motus in integrum restituitur, functiones debitè exercentur, atque sanitas restituitur.

(*a*) Obser. Ch. Phys. Med. cur. mens. Septemb. C. 5. & Experim. Obser. & Animad. N. XVIII.

ERRATA.

PAg. 8. lin. 6. hac. *leg*. hæc. lin. 20. visceribus extrahuntur. *leg*. visceribus efformata extrahuntur. l. 25. unitâ. *leg*. unita. p. 11. l. 2. ullatenus attrahit. *leg*. ullatenus, vel parùm attrahit. l. 12. metallum destructum. *leg*. metallum plus vel minùs destructum. p. 24. l. 10. textus. *leg*. textu. p. 25. l. 34. poterint *leg*. potuerint p. 27. l. 20. subcidentes. *leg*. subsidentes. p. 20. l. 12. preterea *leg*. præterea. p. 30. l. 21. coustringentur. *leg*. constringentur p. 32. l. 2. astrictorim *leg*. astrictoriam.

Le recueil periodique d'observaons de
medecine chirurgie pharmacie &c. par m.
vandermonde Docteur regent de la faculté de
medecine a paris imprimé aud. endroit chez
vincent rue st. Severin a L'ange contiendra la
1re. lieu les observaons qui auront directement
raport aux maladies, et embrassera la physiologie
pathologie, hyg. et semi.

dans la 2e. partie on traitera des decouvertes
anatomiques et de tout ce qui concerne la
chirurgie rationelle et instrumentale.

La 3e. partie renfermera l'histoire naturelle
La chymie et La pharmacie.

enfin on y a insere des theses soutenues
a paris montpelier, et autres celebres ecoles de france,
des lettres memoires et pieces fugitives qui tendent
directement au progrès de la medecine chirurgie et
pharmacie.

prix par souscription 7.tt 4s. p. 12. vol.
et 6s. 8d. port par mois

SN137

